

Службен весник

на Република Македонија

Број 82

19 мај 2015, вторник

година LXXI

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
2688. Уредба за начинот на распределба, дистрибуција и ревизија на искористеноста на дозволите за меѓународен превоз на стока	3	2694. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	11
2689. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за образување Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија	9	2695. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	11
2690. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари - мобилни телефони без надомест на Државниот пазарен инспекторат	10	2696. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	12
2691. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	10	2697. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	12
2692. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	10	2698. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	12
2693. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	11	2699. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	13
		2700. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	13

	Стр.		Стр.
2701. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	13	2712. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Николиќ за изградба на објекти со намена А-домување, Б-комерцијални и деловни намени, В-јавни институции, Г-производство, дистрибуција, сервиси, Д-зеленило и рекреација, Е-комунална инфраструктура КО Николиќ Општина Дојран	37
2702. Одлука за давање согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба	13	2713. Одлука за давање согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Стримница за изградба на Блок 14 со намена домување во станбени куќи КО Стримница и КО Стримница вон град, Општина Желино	39
2703. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на недвижни ствари на Здружението за заштита и негување на културните вредности на Рајчица Рајчица – с. Рајчица.....	14	2714. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на викенд населба во село Глумово КО Глумово Општина Сарај	51
2704. Одлука за давање согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Зелениково за изградба на објекти со намена домување, комерцијални објекти и јавни институции со пратечка инфраструктура КО Зелениково, Општина Зелениково	14	2715. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на зона за специјални намени за христијански гробишта и В5-верски институции КО Винаца Општина Винаца	52
2705. Одлука за давање согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Градец за изградба на станбени објекти, помошни објекти и деловни објекти КО Градец, општина Врапчиште.....	27	2716. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Проект за инфраструктура за изградба на одлагалиште-2 на стационерна 5+100 км на автопат А2 делница: Кичево-Охрид секција 4: Песочани-Требеништа КО Ботун Општина Дебарца	52
2706. Одлука за одобрување на Годишниот извештај за работењето на Агри Ленд АД Скопје за 2014 година	32	2717. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на објекти со намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија КО Челевец, општина Демир Капија.....	52
2707. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Проект за инфраструктура за изградба на одлагалиште-2 на стационерна 5+100 км на автопат А2 делница: Кичево-Охрид секција 4: Песочани-Требеништа КО Ботун Општина Дебарца	32	2718. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола ..	53
2708. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на стопански комплекс со придружни содржини КО Младо Нагоричане, Општина Старо Нагоричане	32	2719. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола ..	53
2709. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за востановување на ловиштата на територијата на Република Македонија	33	2720. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола ..	53
2710. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на Е2-комунална супраструктура КО Војшанци Општина Неготино	37	2721. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола ..	53
2711. Одлука за давање на согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на ловен дом со пропратни содржини КО Будимирци Општина Новаци	37		

	Стр.		Стр.
2722. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола..	54	2731. Правилник за начинот на собирање на податоците, водењето на регистарот на шумските пожари и условите за користење на податоците ..	57
2723. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Советот за унапредување и надзор на ревизијата	54	2732. Правилник за униформата и видот на оружјето што го носат припадниците на шумската полиција	57
2724. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на ЈП „Стрежево“ Битола	54	2733. Правилник за содржината на барањето и начинот на добивање на одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација.....	59
2725. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на НУ Национален конзерваторски центар - Скопје	54	2734. Правилник за формата и содржината на барањето за донесување решение заради неиздадено одобрение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација	60
2726. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна одлука на Министерството за внатрешни работи	54	2735. Програма за рано учење и развој за деца со пречки во развојот	62
2727. Објава од Министерството за надворешни работи	55	2736. Одлука за висината на месечниот надомест што го наплатува Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од пензиските друштва за 2015 година	174
2728. Објава од Министерството за надворешни работи	55	2737. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија	174
2729. Објава од Министерството за надворешни работи	55	2738. Правилник за посебните мерки за заштита на шумите од пожари	176
2730. Правилник за формата и содржината на легитимација и значка и начинот на издавање на легитимација и значка на овластено службено лице во шумска полиција	55	Огласен дел	1-12

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2688.

Врз основа на член 68, став 3 од Законот за превоз во патниот сообраќај („Службен весник на Република Македонија” бр.68/2004, 127/2006, 114/2009, 83/2010, 140/2010, 17/2011, 53/2011, 6/2012, 23/2013, 120/2013, 163/2013, 187/2013, 42/2014, 112/2014, 166/2014 и 44/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

УРЕДБА ЗА НАЧИНОТ НА РАСПРЕДЕЛБА, ДИСТРИБУЦИЈА И РЕВИЗИЈА НА ИСКОРИСТЕНОСТА НА ДОЗВОЛИТЕ ЗА МЕЃУНАРОДЕН ПРЕВОЗ НА СТОКА

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа уредба се пропишува начинот на распределба, дистрибуција и ревизија на искористеноста на дозволи за меѓународен превоз на стоки.

Член 2

Поднесување на барање, обработката на податоците, како и целокупниот процес на распределба и ревизија на дозволите за меѓународен превоз на стока ќе се врши преку електронскиот систем достапен на интернет страницата на Министерството за транспорт и врски (во натамошниот текст: електронски систем).

Член 3

Преку електронскиот систем се врши распределба на транспортни дозволи што Министерството за транспорт и врски секоја година врз основа на билатерални спогодби за меѓународен превоз на патници и стоки во патниот сообраќај ги разменува со надлежен орган на земјите со кои е предвидено превозот на стоки да се врши врз основа на дозволи (во натамошниот текст: поединечни транспортни дозволи) и на мултилатералните транспортни дозволи од квотата на Европската Конференција на министрите за транспорт (во натамошниот текст: ЕКМТ дозвола).

Видот на поединечните транспортни дозволи од ставот 1 на овој член кои Министерството за транспорт и врски ги разменува секоја година по принципот на реципроцитет со одделни земји, се одредува според видот на превозот кој може да биде извршен и истите можат да бидат: билатерални, транзитни и за и од трети земји или комбинација од сите три вида дозволи. Дозволите можат да важат за еден превоз, за еден превоз во одење и враќање и за неодреден број на превози. Овие дозволи важат од 1-ви јануари до 31-ви декември во тековната година односно до 31-ви јануари наредната година доколку со одделни земји има таков договор.

ЕКМТ дозвола од ставот 1 на овој член е мултилатерална дозвола за меѓународен превоз на стока издадена од Секретаријатот на Европската конференција на министри за транспорт, врз основа на која можат да се извршат неограничен број на возења меѓу земјите членки на ЕКМТ или во транзит преку нивната територија.

Одредени ЕКМТ дозволи можат да имаат територијално ограничувања за одделни држави. Овие дозволи имаат црвен печат со прецртана ознака на земјата во која не можат да се користат.

Со ЕКМТ дозвола не може да се врши каботажа.

Член 4

ЕКМТ дозволите според рокот на важење можат да бидат месечни и годишни.

Месечните дозволи се со рок на важење од 30 дена од денот на издавање, со жолта боја и печат со натпис: „месечна дозвола“.

Годишните дозволи важат една календарска година и се со зелена боја.

ЕКМТ дозволите според категоријата на товарните возила, во согласност со меѓународните стандарди, можат да бидат за:

- ЕУРО 5 “безбедно” возило,
- ЕУРО 6 “безбедно” возило или
- со повисок еуро стандард.

Член 5

Електронската распределба, дистрибуција и ревизија на искористеноста на дозволите од членот 3 од оваа уредба, која се врши преку електронскиот систем, ја следи и контролира Комисија за распределба на меѓународни дозволи за превоз на стоки (во натамошниот текст: Комисија), формирана од министерот за транспорт и врски.

Комисијата е составена од шест члена, од кои четире од Министерството за транспорт и врски и два члена од здруженијата на превозниците.

2. ПОСТАПКА И ПОДГОТОВКА ЗА РАСПРЕДЕЛБА

Член 6

За распределба на дозволите од членот 3 од оваа уредба, се утврдува годишен контингент на поединечни транспортни дозволи и годишен контингент на ЕКМТ дозволи.

Годишниот контингент на поединечните транспортни дозволи го сочинуваат одделните видови на дозволи разменети со одделни држави. Во годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи не влегуваат наградни – бонус поединечни транспортни дозволи добиени за користење на комбиниран превоз со воз, поединечно за секој превозник.

Годишниот контингент на ЕКМТ дозволи го сочинуваат месечните и годишните ЕКМТ дозволи по одреден вид.

Годишниот контингент на ЕКМТ дозволи се утврдува врз основа на товарните моторни возила по категории кои се во сопственост на превозниците и за кои превозниците имаат важечки извод од лиценца за вршење на превоз во патниот сообраќај.

Член 7

Секретаријатот на Европската конференција на министрите за транспорт ја одредува базната квота на ЕКМТ дозволите што ја дава на располагање на земјите членки, која ја сочинуваат дозволи кои важат за товарни возила кои се категоризираат во категорија “безбедно” возило.

Базната квота на ЕКМТ дозволите претставува основа за пресметување на годишниот контингент на дозволи, така што една базна дозвола се заменува со одреден број на соодветни дозволи за одредена еуро категорија возила: „ЕУРО 5 “безбедно” возило, Еуро 6 „безбедно” возило и со повисок еуро стандард врз основа на одреден коефициент 6 : 8 : 10 : 12 како и можност за одредување на определен број на годишни дозволи на кои ќе се примени правилото: една годишна дозвола да се замени со 12 месечни ЕКМТ дозволи.

Член 8

Поединечни транспортни дозволи за превоз на сопствени потреби и превоз со возила чија најголема дозволена маса заедно со приколката не преминува шест тона или чија дозволена носивост заедно со приколката не надминува три и пол тона може да се дистрибуираат на превозниците, но не повеќе од 3% од вкупниот контингент поединечни транспортни дозволи.

Месечните ЕКМТ дозволи од годишниот контингент на ЕКМТ дозволи, се распределуваат за покривање на потребите за превоз на сезонска стока во свежа и/или смрзната состојба, како и за новонабавени возила од категоријата ЕУРО 5 и ЕУРО 6 „безбедни” возила и со повисок еуро стандард, но не повеќе од 20% од базните ЕКМТ дозволи трансформирани во месечни дозволи.

Во случај да има остаток на годишни ЕКМТ дозволи по годишната распределба на истите во согласност со член 27 став 10 на оваа уредба истите се распределуваат за покривање на потребите за превоз на сезонска стока во свежа и/или смрзната состојба, како и за новонабавени возила од категоријата ЕУРО 5 и ЕУРО 6 „безбедни” возила и со повисок еуро стандард.

Во случај кога се поднесени поголем број барања преку електронскиот систем за распределба на годишни ЕКМТ дозволи од став 3 на овој член, се применува правилото на приоритет за новонабавени возила во периодот од 12.10 до 31.12.од предходната година и во годината во која се поднесува барањето при што првите новонабавени возила имаат предност во распределбата.

Новонабавено возило е возило чија прва регистрација на територија на Република Македонија не е постара од една година.

Член 9

Поединечните транспортни дозволи, годишните и месечните ЕКМТ дозволи од член 8 на оваа уредба му се доделуваат на превозникот врз основа на поднесено барање преку електронскиот систем.

Барањето од став 1 на овој член за годишни и месечни ЕКМТ дозволи покрај основните податоци за трговското друштво барател, треба да содржи податоци за: регистарски број и извод од лиценцата за возилото, еуро стандард на возилото, основ за барањето, вид на дозвола, број на потребни дозволи и податоци за ЕКМТ сертификат за исполнување на услови за подготвеност на возилото за сообраќај.

Комисијата при разгледувањето на барањето за годишни и месечни ЕКМТ дозволи врши проверка на барањето за покривање на потребите за превоз од членот 8 ставови 2 и 3 од оваа уредба и на податоците од став 2 на овој член, како и на дополнителна документација доколку има потреба од истата и го одобрува или одбива барањето.

Член 10

Годишниот контингент на поединечните транспортни дозволи и годишниот контингент на ЕКМТ дозволите, по издвојувањето на бројот на дозволи согласно член 8 став 2 од оваа уредба се делат на два дела: фиксен и променлив.

Фиксниот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи искажани во Поединечниот план за распределба од член 14 став 2 од оваа уредба, може да изнесува најмногу до 50% од вкупниот број на дозволи по видови кои превозниците правилно ги искористиле во претходната година, а во кој не се вбројуваат наградни – бонус поединечни транспортни дозволи добиени за користење на комбиниран превоз.

Фиксниот дел на годишниот контингент на ЕКМТ дозволи го сочинуваат бројот на дозволи од ранг листата за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи од предходната година, која се утврдува според условите на ЕКМТ.

Променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи го сочинуваат остатокот на дозволи по издвојувањето на дозволите од став 2 на овој член и дозволи добиени: со зголемување на контингентот, со размена на новоутврдени квоти, неискористени дозволи од превозници евидентирани во Поединечниот план за распределба, дозволи добиени со намалување на фиксниот дел по основ на намалување на бодови за квалитет на моторниот возен парк или поради повеќе од 50% до 100% покриеност на моторниот влечен возен парк на превозник со ЕКМТ дозволи при ревизија на План за распределба на дозволи во процес на распределба на меѓународните дозволи.

Променливиот дел на годишниот контингент на ЕКМТ дозволи го сочинуваат број на ЕКМТ дозволи искажани во Ранг листата на превозници и неискористените дозволи од член 8 ставови 2 и 3 од оваа уредба.

3. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ДОЗВОЛИ

Член 11

Распределбата на годишниот контингент на дозволи од член 3 на оваа уредба се врши врз основа на годишен план за распределба на дозволи (во натамошниот текст: План за распределба). Планот за распределба се изработува во годината пред започнување со користење на дозволите за меѓународен превоз на стока.

Член 12

Планот за распределба се утврдува врз основа на критериуми пропишани во член 68 став 2 од Законот за превоз во патниот сообраќај.

Член 13

Министерството за транспорт и врски ги објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и на интернет страницата на Министерството за транспорт и врски, најдоцна до 25-ти септември следните податоци:

1. број на поединечни транспортни дозволи по квоти со назнака кој вид од нив се критични дозволи,
2. број на годишни ЕКМТ дозволи по видови и еуро категории и доколку се предмет на распределба, податоци за:
3. број на месечни ЕКМТ дозволи по видови и категории од член 8 став 2 од оваа уредба.

Член 14

Планот за распределба поединечно за секој превозник се утврдува според податоците од Поединечниот план за распределба, Ранг листата за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи и Ранг листата на превозници.

Поединечниот план за распределба претставува план за распределба на правилно искористени поединечните транспортни дозволи, одделно за секој превозник.

Член 15

Превозникот секоја година од 13-ти до 15-ти октомври во тековната година до Министерството за транспорт и врски, преку електронскиот систем поднесува барање за утврдување на План за распределба за наредната година.

Барањето за утврдување на План за распределба содржи податоци за:

- дата на отпочнување со вршење на дејност,

- потребен број на ЕКМТ дозволи, по видови и еуро стандард,

- ознака за изработка на Поединечен План за распределба од член 14 став 2 од оваа уредба и

- податоци за забелешки.

Ако превозникот во рокот од став 1 од овој член не поднесе барање преку електронскиот систем, на истиот не му се утврдува План за распределба.

Во случаите од став 3 на овој член превозникот може да поднесе барање за утврдување на План за распределба при утврдување на План за распределба за наредната година.

Член 16

Ранг листата за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи и Ранг листата на превозници најдоцна до 30 ноември во тековната година се објавуваат на интернет страницата на Министерството за транспорт и врски.

Превозникот во рок од осум дена од денот на објавувањето на Ранг листата за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи и Ранг листата на превозници преку електронскиот систем може да даде забелешки за извршената прелиминарна распределба на ЕКМТ дозволи.

Поединечниот план за распределба од член 14 став 2 на оваа уредба содржи податоци за 50% од правилно искористени поединечни транспортни дозволи по квоти заклучно со 31 октомври во годината на поднесување на барањето, корегирани со извршената ревизија согласно член 28 ставови 1 и 2 на оваа уредба.

По истекот на рокот од став 2 на овој член Министерството за транспорт и врски ги разгледува забелешките и најдоцна до 20-ти декември во тековната година го утврдува Планот за распределба поединечно за секој превозник и го објавува на својата интернет страница.

Член 17

Превозникот го известува Министерството за транспорт и врски за сите промени на податоците евидентирани во базата на превозници која се води во Министерството за транспорт и врски, заради утврдување на План за распределба, во рок од 15 дена од настанатата промена, а не подоцна од 10-ти октомври во тековната година, три дена пред рокот за поднесување на барањето од член 15 став 1 од оваа уредба.

Точноста на податоците од став 1 на овој член се проверува врз основа на евиденцијата што се води во Министерството за транспорт и врски и во други надлежни органи.

4. КРИТЕРИУМИ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ДОЗВОЛИ ЗА МЕЃУНАРОДЕН ПРЕВОЗ НА СТОКА

Член 18

Критериумот од член 68 став 2 точка 1 од Законот за превоз во патниот сообраќај - бројот на товарни моторни возила регистрирани за вршење на меѓународен превоз на стоки за кои има извод од лиценца, се применува како вкупен број на возила со важечки извод од лиценца кои учествуваат во распределбата на сите дозволи за превоз врз основа на евиденцијата во базата на превозници која се води во Министерството за транспорт и врски.

Член 19

Критериумот од член 68 став 2 точка 2 од Законот за превоз во патниот сообраќај - број и квалитет на возниот парк по еуро стандард согласно расположиви поединечни транспортни дозволи, а за ЕКМТ дозволи од Е5 - Е6 и повисок еуро стандард се применува така што за секое влечно моторно возило од возниот парк се одредуваат бодови и тоа за :

- Еуро 5 „безбедно“ возило (Е5) - 20 бода,
- Еуро 6 „безбедно“ возило (Е6) - 25 бода и
- Возило со повисок еуро стандард - 27 бода.

Доколку за секое влечно моторно возило со еуро стандард Е5 и Е6 превозникот има и приклучно возило се додаваат уште 10 бода по возило.

Критериумот, квалитет на возниот парк за добивање на поединечни транспортни дозволи и ЕКМТ дозволи се применува така што на превозникот му се утврдува бројот на влечни и приклучни возила врз основа на важечки сертификати во согласност со член 69 став 3 од Законот за превоз во патниот сообраќај. Влечно возило без возач не се бодира.

Член 20

Критериумот од член 68 став 2 точка 3 од Законот за превоз во патниот сообраќај- број на возачи во редовен работен однос кои поседуваат соодветен сертификат за учество на возачите во меѓународниот патен сообраќај, се применува така што секој возач вработен во редовен работен однос кој го поседува сертификатот се бодира со четири бода, при што бодовите се доделуваат за секој возач на влечно моторно возило со еуро 5 и еуро 6 и повисок еуро стандард, со претходна споредба на вкупниот број возачи со вкупен број на влечни моторни возила евидентирани во базата на превозници што ја води Министерството за транспорт и врски за превозникот почнувајќи од нај нискиот кон нај високиот еуро стандард на возила.

Доколку превозникот нема возачи во редовен работен однос сразмерно на лиценцираните влечни моторни возила се исклучува од постапката за утврдување на План за распределба и одобрување на барањето за користење поединечни транспортни дозволи од променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи, односно доколку превозникот нема доволен број возачи во редовен работен однос согласно бројот на возниот парк му се намалува бројот на дозволи за меѓународен превоз на стока, за вредноста на коефициентот добиен со ставање во сооднос: број на возачи во редовен работен однос и број на моторни влечни возила кои поседуваат извод од лиценца за меѓународен превоз.

Член 21

Критериумот од член 68 став 2 точка 4 од Законот за превоз во патниот сообраќај - број на правилно искористени поединечни транспортни дозволи, односно ефикасно користени ЕКМТ дозволи, се применува со утврдување на број на правилно искористени поединечни транспортни дозволи, односно ефикасно користени ЕКМТ дозволи.

Правилно искористена поединечна транспортна дозвола е дозвола во која се внесени точни податоци, не се бришени или менувани податоците, која е користена во согласност со намената, не е отстапена на друг превозник и е вратена во рок од член 30 став 3 од оваа уредба.

За неправилно искористена поединечна транспортна дозвола Комисијата изработува записник кој се доставува до Државниот транспортен инспекторат.

Член 22

Ранг листа за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи се формира според извршени превози со товар за период од 1-ви јануари до 30-ти септември во тековната година и за нив се определуваат следните бодови:

- од 15 до 25 извршени превози - 1 бод /дозвола;
- од 26 до 40 извршени превози - 2 бода/дозвола;
- од 41 до 50 извршени превози - 3 бода/дозвола и
- од 51 и повеќе извршени превози - 4 бода/ дозвола

и на превозникот му се доделува ист вид на ЕКМТ дозвола, како бонус за ефикасно користење, доколку истата е предмет на распределба.

Согласно став 1 на овој член се формира Ранг листа на превозници за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи согласно утврдениот фиксен дел на контингентот на ЕКМТ дозволи од член 26 на оваа уредба.

Ефикасно користење на ЕКМТ дозволата подразбира извршување на минимум 15 превози со товар за период од девет месеци и навремено доставување по хронолошки ред на извештаи за користење на ЕКМТ дозвола. Превозникот до 20-ти во тековниот месец доставува извештаи за претходниот месец, а во процес на одредување на План за распределба, доставени извештаи не подоцна од 20-ти октомври во тековната година. За секој превоз за кој нема заверка од царински орган се доставува оригинален товарен лист (ЦМР).

Одземените ЕКМТ дозволи согласно член 69-д и член 82 од Законот за превоз во патниот сообраќај како и ЕКМТ дозволи кои не се ефикасно користени согласно став 3 од овој член се прераспределуваат на друг превозник во согласност со Ранг листата на превозници во која се евидентира бројот на соодветен непокриен моторен возен парк со ЕКМТ дозволи и остаток на вкупни и просечни бодови. Ранг листата на превозници се надополнува во текот на периодот од една до друга годишна електронска распределба со податоци за набавени влечни моторни возила со соодветен еуро стандард, кои се евидентирани во базата на превозници.

Член 23

Критериумот од член 68 став 2 точка 5 од Законот за превоз во патниот сообраќај- висина на добивката од работењето по оданочување (биланс на успех од претходната година), за остварена добивка по оданочување се применува така што врз основа на билансот на успех за претходната година се одредуваат следните бодовни категории:

- од 100.000 до 200.000 денари – 1 бод/возило
- од 200.001 до 400.000 денари - 2 бода/ возило
- од 400.001 до 600.000 денари – 3 бода /возило и
- над 600.001 денари – 4 бода/возило

Пресметката се врши врз основа на просечна вредност по возило одредена како сооднос на остварена вкупна добивка од работењето по оданочување и бројот на вкупниот влечен моторен возен парк со кој превозникот поднел барање во пресметковната година при што одредените бодови се множат по влечни моторни возила кој се прифаќаат за учество во распределба на ЕКМТ дозволи.

Член 24

Критериумот од член 68 став 2 точка 6 од Законот за превоз во патниот сообраќај- висина на вкупен приход од претежната дејност (образецот на структура на приход од дејност- СПД образец) од претходната година, се применува така што врз основа на приходот за претежна дејност превоз на стока во патниот сообраќај од „СПД“ образецот за претходната година се одредуваат следните бодовни категории:

- од 2.500.000,00 до 4.000.000,00 денари - 1 бод/возило;
- од 4.000.001,00 до 6.000.000,00 денари - 2 бода/возило;
- од 6.000.001,00 до 8.000.000,00 денари - 3 бода /возило и
- над 8.000.001,00 - 4 бода /возило.

Пресметката се врши врз основа на просечна вредност по возило одредена како сооднос на остварениот вкупен приход од претежна дејност и бројот на вкупниот влечен моторен возен парк со кој превозникот поднел барање во пресметковната година при што одредените бодови се множат по влечни моторни возила кој се прифаќаат за учество во распределба на ЕКМТ дозволи.

Член 25

Критериумот од член 68 став 2 точка 7 од Законот за превоз во патниот сообраќај минимум една година вршење основна дејност меѓународен јавен превоз за учество во распределба во ЕКМТ дозволите, се применува врз основа на податоците од евиденцијата на Министерството за транспорт и врски за издадена лиценца за вршење на меѓународен јавен превоз на стока во патниот сообраќај.

5. НАЧИН НА УТВРДУВАЊЕ И РАСПРЕДЕЛБА НА ВИДОВИ ДОЗВОЛИ

Член 26

Фиксниот дел на контингентот на ЕКМТ дозволите се утврдува врз основа на Ранг листа за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи од член 22 ставови 2 и 3 на оваа уредба, по спроведување на постапки утврдени во член 27 ставови 2, 3, 4, 5, 6 и 8 на оваа уредба.

Согласно Ранг листата за ефикасно користење на ЕКМТ дозволи се одредува бројот на ист вид ЕКМТ дозволи кои ќе се распределат на превозниците, доколку имаат поднесено барање за распределба во рокот од член 15 став 1 на оваа уредба и ги исполнуваат критериумите од член 12 на оваа уредба. Ранг листата за доделување на ист вид на ЕКМТ дозволи се формира врз основа на остварени просечни бодови по возило.

Член 27

Променливиот дел на годишниот контингент на ЕКМТ дозволи се утврдува со примена на критериумите од член 68 став 2 од Законот за превоз во патниот сообраќај.

Врз основа на критериумите од членовите 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25 од оваа уредба, се составува Ранг листа на превозници врз основа на просечни бодови по возило како услов за учество во распределба на ЕКМТ дозволи.

Вредноста на поединечните ЕКМТ дозволи се определува со ставање во сооднос на вкупниот број бодови во однос на вкупниот број влечни моторни возила на превозниците кои се прифатени да учествуваат во распределбата на контингентот на ЕКМТ дозволи. Добиената просечна вредност преставува гранична вредност на вкупни бодови за учество во распределбата, вредност на обичните ЕКМТ дозволи (О) и гранична вредност врз основа на која се одредува вредноста на ЕКМТ дозволи со важност и за Република Австрија (А) и за Република Грција (Г) и за Руската федерација (Р) и за Република Италија (И) и Република Унгарија (У).

Вредноста на ЕКМТ дозволите со важност за одредени земји се определува на следниот начин:

- вредноста на ЕКМТ дозволите кои нема да важат и за Република Унгарија (У) преставуваат вредност на обичните ЕКМТ дозволи намалени за два бода,

- вредноста на ЕКМТ дозволите со важност и за Руската федерација (Р) секогаш преставуваат вредност на обичните ЕКМТ дозволи зголемени за 6 бода;

- вредноста на ЕКМТ дозволите со важност и за Република Италија (И) секогаш преставуваат вредност на обичните ЕКМТ дозволи зголемени за 4 бода;

- вредноста на ЕКМТ дозволите со важност и за Република Австрија (А) секогаш преставуваат вредност на обичните ЕКМТ дозволи зголемени за 10 бода и

- вредноста на ЕКМТ дозволите со важност и за Република Грција (Г) секогаш преставуваат вредност на обичните ЕКМТ дозволи зголемени за 12 бода.

Променливиот дел од контингентот на ЕКМТ дозвоите се одредува со формирање поединечни Ранг листи на превозници согласно став 2 од овој член при што за дозвоите со важност и за Република Грција (Г)

и за Република Австрија (А) се одредува гранична вредност под која нема да се врши распределба на истите согласно став 3 од овој член.

Променливиот дел од контингентот на ЕКМТ дозвоите се одредува со формирање поединечни ранг листи на превозници согласно став 2 од овој член при што за дозвоите со важност и за Руска Федерација (Р) и за Италија (И) се одредува гранична вредност од 39 просечни бода под кој нема да се врши распределба на истите. Просекот се одредува врз основа на минимални бодови кои превозникот би го остварил за едно возило со Еуро 5 и Еуро 6.

Ранг листата на превозници се формира со електронско креирање на поединечни ранг листи на превозници врз основа на просечни бодови по влечно моторно возило, а врз основа на поднесените барања, почитувајќи го следното: прво се врши распределба на расположливи ЕКМТ дозволи со повисок еуро стандард според дефицитарноста на квотата на дозволата во вкупниот контингент од ЕКМТ дозволи. Во случај да не се распределат ЕКМТ дозволи од соодветна категорија врз основа на доставени барања, истите се распределуваат на сите превозници кои ги исполнуваат условите од соодветен еуро стандард на слободни влечни моторни возила и остварени просечни бодови по возило. Ранг листи на превозници се креираат електронски се додека постои елемент за распределба: број на возила од соодветна категорија, ЕКМТ дозволи од соодветен вид и категорија, просечни и вкупен број на бодови.

Во распределбата учествуваат сите превозници кои доставиле барања преку електронскиот систем во рокот од член 15 став 1 на оваа уредба, имаат соодветен моторен возен парк, редовно вработени возачи и вкупни и просечни бодови еднакви или поголеми од определената гранична вредност од ставовите 3, 5 и 6 на овој член.

Комисијата го следи процесот на поднесување на барања преку електронскиот систем и изработување на План за распределба, ги проверува ситуациите кои ги генерира електронскиот систем споредувајќи ги податоците кои Министерството за транспорт и врски ги има во базата на превозници и со податоците кои ги добива од други државни институции за превозниците како споредбени показатели поодделно за секој превозник доставени не подоцна од 10 Октомври во тековната година.

Во случај кога остануваат нераспределени годишни ЕКМТ дозволи при спроведување на годишна распределба поради немање возила од соодветен вид и/или немање просечен односно вкупен број на бодови, превозниците имаат право да поднесат барање за прераспределба во наредната година по 1 јануари.

При прераспределба на ЕКМТ дозвоите од став 10 на овој член, превозникот поднесува барање преку електронскиот систем согласно член 8 став 2 од оваа уредба.

Член 28

Ако превозникот прв пат учествува во постапката за распределба на ЕКМТ дозволи и/или има 100% покриеност на влечниот моторен возен парк со ЕКМТ дозволи на тој превозник за секоја добиена ЕКМТ дозвола му се одзема правото за користење на критични дозволи кои ги добил како резервација во поединечниот план во согласност со член 21 од оваа уредба. Врз основа на став 2 од овој член на превозникот му се дозволува користење на поединечни транспортни дозволи за држави во кои не важи добиената ЕКМТ дозвола.

Ако превозникот има 50% и повеќе покриеност на вкупниот возен парк со ЕКМТ дозволи му се намалува правото за користење на критични дозволи чиј вкупен број добиени поединечни транспортни дозволи врз ос-

нова на реципроцитет на годишно ниво е од 401 дозвола и повеќе, а губат право на користење критични поединечни транспортни дозволи кои се добиваат врз основа на реципроцитет на годишно ниво од 10 до 400 дозволи од променливиот контингент на поединечни транспортни дозволи расположиви во Министерството за транспорт и врски.

Ако на превозникот не му е одново распределена ЕКМТ дозвола или му е одземена затоа што два пати по ред не доставил извештај со листовите од дневникот на патување, не ја користел ефикасно, во согласност со член 22 од оваа уредба, има право за користење на критични дозволи од променливиот контингент на поединечни транспортни дозволи расположиви во Министерството за транспорт и врски како и одредување поголем број поединечни транспортни дозволи во План за распределба во согласност со ставовите 1 и 2 од овој член.

Ако на превозникот му е задржана/одземена ЕКМТ дозволата од надлежен орган на странска држава до нејзиното доставување во Министерството за транспорт и врски, му се овозможува користење на критични поединечни транспортни дозволи расположиви во Министерството за транспорт и врски во согласност со ставовите 1, 2 и 3 од овој член.

6. РЕВИЗИЈА И КРИТЕРИУМИ ЗА ДИСТРИБУЦИЈА НА ДОЗВОЛИ

Член 29

Поединечните транспортни дозволи можат да бидат некритични (дозволи кои ги задоволуваат потребите на превозниците) и критични дозволи (дозволи кои не ги задоволуваат потребите на превозниците), односно оние за кои бројот на барањата за поединечни транспортни дозволи на превозниците е поголем од бројот на поединечни транспортни дозволи со кои располага Министерството за транспорт и врски за периодот на вршење на контролата.

Комисијата, врши ревизија на динамиката на користење на некритичните дозволи и утврдува кои поединечни транспортни дозволи спаѓаат во групата на критични дозволи врз основа на проценка на влијанието на пазарните услови во одреден временски период, како сооднос на бројот на поединечните транспортни дозволи со кои располага Министерството за транспорт и врски и потребата на превозниците од истите. Комисијата врши континуирана контрола на динамиката на дистрибуција на критичните поединечни транспортни дозволи.

Член 30

Превозникот резервираните поединечни транспортни дозволи во Поединечниот план за распределба од член 14 став 2 на оваа уредба ги подига од Министерството за транспорт и врски со доставување на барање преку електронскиот систем наеднаш или согласно потребите.

За променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи кој не влегува во Планот за распределба, превозниците во текот на целата година поднесуваат барање преку електронскиот систем до Министерството за транспорт и врски.

Поединечните критични транспортни дозволи утврдени во променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи се враќаат во Министерството за транспорт и врски во рок од 60 дена од денот на издавањето без разлика дали се или не се искористени, а доколку не се искористени се враќаат во состојба како што се издадени.

При утврдено неправилно користење на поединечни транспортни дозволи на превозникот до крајот на тековната година не му се доделува поединечна транспортна дозвола од тој вид.

Член 31

Одобрување на барањето од член 30 став 2 од оваа уредба за критичните поединечни транспортни дозволи од променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи расположиви во Министерството за транспорт и врски, се врши врз основа на критериуми за дистрибуција на дозволи согласно член 35 од оваа уредба по извршената ревизија од страна на Комисијата.

Член 32

Комисијата во текот на годината врши ревизија на променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи за распределба и тоа само за критични дозволи.

Комисијата врши ревизија на динамиката на користење на некритичните дозволи согласно член 29 од оваа уредба. Ако при ревизијата на променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи за распределба се утврди дека бројот на некритични дозволи изнесува помалку од 40% од бројот на дозволи на годишната квота од тој вид, некритичните дозволи се категоризираат во критични дозволи и нивната понатамошна распределба се врши во согласност со член 31 од оваа уредба.

Првата ревизија на променливиот дел на годишниот контингент на поединечни транспортни дозволи за распределбата се врши до 30-ти април во тековната година, а секоја наредна по потреба се до крајот на тековната година.

Член 33

Превозникот треба во период од 1 јануари до 31-ви мај во тековната година да ги подигне сите утврдени поединечни транспортни дозволи во Планот за распределба.

Доколку превозникот не ги подигне сите утврдени поединечни транспортни дозволи во рокот од став 1 на овој член истите му се одземаат.

До првата ревизија превозникот може да добие нова дозвола за секоја вратена правилно искористена некритична поединечна транспортна дозвола од Планот за распределба, а по првата ревизија на превозникот може да му се додели нова поединечна транспортна дозвола по искористување на однапред подигнатите дозволи утврдени во Планот на распределба, но не помалку од една дозвола по возило. Дистрибуција на дополнителни поединечни транспортни дозволи на превозник се врши согласно член 35 од оваа уредба.

Член 34

Превозникот кој ги искористил сите дозволи според Планот на распределба или на кого не му е изработен План за распределба може во тековната година да поднесе барање за добивање поединечни транспортни дозволи од променливиот контингент на поединечни транспортни дозволи расположиви во Министерството за транспорт и врски.

7. ДИСТРИБУЦИЈА НА ДОЗВОЛИ

Член 35

Министерството за транспорт и врски врши дистрибуција на поединечните транспортни дозволи врз основа на поднесени барања преку електронскиот систем кои превозникот ги доставува согласно своите потреби во текот на годината и кои содржат број на поединечни транспортни дозволи за секоја квота поодделно.

За издавање на поединечни транспортни дозволи по поднесено барање од став 1 на овој член на превозникот му се проверува: број на дозволи во Планот за распределба и број на веќе подигнати дозволи, број на правилно искористени поединечни транспортни доз-

воли, навремено доставени извештаи и вратени листови од ЕКМТ дневникот за патување и процентуална покриеност на вкупниот влечен моторен возен парк со ЕКМТ дозволи како и проверка на број на редовно вработени возачи со важечки сертификат за учество во меѓународниот патен сообраќај ставени во сооднос со број на влечни моторни возила со важечки извод од лиценца за вршење на меѓународен превоз на стока.

На превозник, на кого не му е изработен Поединечен план за распределба и/или има зголемување на влечниот моторен возен парк во текот на годината за користење на поединечни транспортни дозволи може да му се одобри подигање најмногу две некритични поединечни транспортни дозволи од ист вид по влечно моторно возило врз основа на доставено барање преку електронскиот систем.

Бројот на критични поединечни транспортни дозволи врз основа на поднесени барања преку електронскиот систем се одобруваат или по една поединечна критична транспортна дозвола по превозник или на одреден број слободни влечни моторни возила по превозник во согласност со член 28 и член 29 став 2 на оваа уредба. Превозник кој во сопственост има едно влечно моторно возило може да добие најмногу три критични поединечни транспортни дозволи од различен вид. По подигање на определениот број на поединечни транспортни дозволи на превозникот му се одобрува оној број на дозволи кој е еднаков на вратени правилно искористени дозволи согласно членовите 32 и 33 од оваа уредба.

По исклучок од ставовите 3 и 4 на овој член за извршување на сезонски работи, превози согласно потпишани договори во писмена форма или ЦМР-товарен лист за превоз на стока, на превозникот може да му се одобри да подигне и повеќе поединечни транспортни дозволи по возило, како и месечни ЕКМТ дозволи согласно член 8 став 2 од оваа уредба.

Комисијата при вршење на ревизија во согласност со член 29 став 2 од оваа уредба може од превозникот да побара доказ за правилно користење на критичните поединечни транспортни дозволи (ЦМР-товарен лист во оригинал).

Годишните поединечни транспортни дозволи на превозниците им се распределуваат врз основа на Поединечниот план за распределба изработен одделно за секој превозник од член 14 став 2, а доколку има остаток на одреден број годишни поединечни транспортни дозволи, истите се дистрибуираат на превозници кои имаат поголем број влечни моторни возила со соодветен еуро стандард непокриени со ЕКМТ дозволи сразмерно на упатството за користење на истите.

Член 36

Превозникот ги подига годишните ЕКМТ дозволи кои му се доделени во Планот за распределба најдоцна до 31.декември во годината на распределба.

Ако превозникот не ги подигне ЕКМТ дозволите во рокот од ставот 1 на овој член, истите се распределуваат на други превозници согласно член 22 став 4 од оваа уредба.

Превозникот во рок од 30 дена од истекот на важноста на ЕКМТ доволата, истата ја враќа во Министерството за транспорт и врски, а дневникот на патување со ист број на ЕКМТ дозвола треба да го чува 12 месеци од истекот на датата на важност, како и да го достави во Министерството за транспорт и врски доколку тоа се бара од него.

Превозникот поединечните транспортни дозволи што ги подигнал од годишниот контингент ги враќа во Министерството за транспорт и врски без оглед дали се искористени или не во рок од 30 дена по истекот на рокот на важење.

Критичните поединечни транспортни дозволи превозникот ги враќа во Министерството за транспорт и врски со доставување на увид на оригинален ЦМР за извршените превози и копија од истиот. Во случај превозникот да ја уништил, изгубил или му е украдена критичната поединечна транспортна дозвола треба да ја огласи за неважечка во „Службен весник на Република Македонија“. За раздолжување на подигнатите критични поединечни транспортни дозволи превозникот до Министерството за транспорт и врски доставува барање за раздолжување кон кое ги доставува следните докази: белешка за оглас во оригинал, копија од ЦМР за извршен превоз со увид во оригинален образец, записник од полиција или друга пишана белешка од надлежен државен орган, во случај да не извршил превоз, превозникот доставува изјава заверена на нотар според текст одреден од Министерството за транспорт и врски.

Член 37

Дозволите за меѓународен превоз на стока може да ги подигне вработено лице кај превозникот кое е овластено од управителот на трговското друштво-превозник, со приложен доказ за платена административна такса.

8. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 38

Со денот на влегувањето во сила на оваа уредба престанува да важи Уредбата за постапка, критериуми и начинот на распределба на дозволите за меѓународен превоз на стоки („Службен весник на Република Македонија“ број 26/10, 129/10, 106/11, 111/11, 14/12, 123/13, 58/14, 99/14, 146/14 и 194/14).

Член 39

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-3900/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески, с.р.**

2689.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 10/10, 51/11, 15/13 и 139/14) и член 29 од Деловникот за работа на Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.38/2001, 98/2002, 9/2003, 47/2003, 64/2003, 67/2003, 51/2006, 5/2007, 15/2007, 26/2007, 30/2007, 58/2007, 105/2007, 116/2007, 129/2007, 157/2007, 29/2008, 51/2008, 86/2008, 144/2008, 42/2009, 62/2009, 141/2009, 162/2009, 40/2010, 83/2010, 166/2010, 172/2010, 95/2011, 151/2011, 170/2011, 67/2013, 145/2014 и 62/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ОБРАЗУВАЊЕ НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во Одлуката за образување Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/2001), членот 2 се менува и гласи:

„Член 2

Националната комисија се состои од национален координатор, негов заменик, национален известувач за трговија со луѓе и илегална миграција, секретар и членови, именувани од Владата на Република Македонија. Националниот координатор, неговиот заменик, националниот известувач за трговија со луѓе и илегална миграција, секретарот и членовите на Националната комисија се именуваат на предлог од: Министерството за внатрешни работи, Министерството за надворешни работи, Министерството за правда, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за здравство, Министерството за образование и наука, Државен инспекторат за труд, Агенцијата за вработување на Република Македонија, Судскиот совет на Република Македонија и Јавното обвинителство на Република Македонија.“

Член 2

Во членот 3 по зборовите „Националниот координатор“ се става записка и се додаваат зборовите „неговиот заменик, националниот известувач за трговија со луѓе и илегална миграција, секретарот“.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4115/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2690.

Врз основа на член 54 став (2) од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр.8/05, 150/07, 35/11, 166/12, 137/13, 188/13, 27/14, 180/14 и 52/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВРИ - МОБИЛНИ ТЕЛЕФОНИ БЕЗ НАДОМЕСТ НА ДРЖАВНИОТ ПАЗАРЕН ИНСПЕКТОРАТ

Член 1

Со оваа одлука, на досегашниот корисник Министерството за економија му престанува користењето на движните ствари – мобилни телефони и тоа:

Реден бр	Производител марка	Количина	Назив на движната ствар	Тип
1	SONYERIKSSON	138	Мобилен телефон	K-320i
2	NOKIA	1	Мобилен телефон	E-65
3	MOTO (MOTOROLA)	1	Мобилен телефон	B-3

Член 2

Движните ствари од член 1 од оваа одлука се даваат на трајно користење без надоместок на Државниот пазарен инспекторат.

Член 3

Министерот за економија склучува договор со директорот на Државниот пазарен инспекторат со кој се уредуваат правата и обврските за движните ствари од членот 1 од оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4156/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2691.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14 и 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Друштвото за земјоделство, трговија и услуги АГРО ИДНИНА ДООЕЛ увоз – извоз с.Мамутчево Велес, на земјоделско земјиште дел од КП бр. 493/1, мв.Бресјата, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 40000м², евидентирано на Имотен лист бр.150 за КО Новачани.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/1
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски, с.р.**

2692.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14 и 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.05.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Друштвото за производство трговија и услуги АГРО ЧАЧО ДООЕЛ ул.Маршал Тито бр.19 Винаца, за земјоделско земјиште дел од КПбр.5299, место викано „Којлево“, катастарска култура нива, катастарска класа 3, со површина од 60000м², евидентирана на Имотен лист бр.1857 за КО Блатец.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/2
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2693.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14 и 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.05.2015 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА**

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделското земјиште со непосредна спогодба со Друштвото за производство и трговија Адерлен ДООЕЛ с. Радење Карбинци на земјоделското земјиште дел од КП бр.116/1 место викано Караорманско, катастарска култура нива, катастарска класа 5 со површина 4ха 99ар 39м², КП бр.258, место викано Караорманско, катастарска култура нива, катастарска класа 5 со површина од 31ар 66м², КП бр.258 место викано Караорманско, катастарска култура нива, катастарска класа 6, со површина од 41ар 42м² и дел од КП бр.266 место викано Караорманско, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 27ар 53м², евидентирани во Имотен лист бр.50475 за КО Чардаклија.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/3
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2694.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14 и 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.05.2015 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА**

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Индивидуален земјоделец Ацо Јанев с. Радање Штип на земјоделско земјиште дел од КПбр.2197/2 место викано Виро, катастарска култура ливада, катастарска класа 4, површина 1ха 31ар 06м², евидентирано на Имотен лист бр.181 за КО Г.Балван и дел од КПбр.2198 место викано Виро, катастарска култура нива, катастарска класа 4, површина 4ха 31ар 31м², евидентирано на Имотен лист бр.181 за КО Г.Балван.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/4
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2695.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14 и 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.05.2015 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА**

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Производното, трговското и услужното друштво АРАК увоз-извоз с.Долно Агларци, Новаци ДООЕЛ за земјоделско земјиште на КПбр.119 место викано Река, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 88ар 24м², евидентирано на Имотен лист бр.121 за КО Арматуш, дел од КПбр.120 место викано Река, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 79ар 80м², евидентирано на Имотен лист бр.121 за КО Арматуш, дел од КПбр.121 место викано Река, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 1ха 20ар 00м², евидентирано на Имотен лист бр.149 за КО Арматуш, дел од К.П.бр.122 место викано Река, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 40ар 10м², евидентирано на Имотен лист бр.121 за КО Арматуш, дел од КПбр.123 место викано Река, катастарска култура пасишта, катастарска класа 6, површина 05ар 45м², евидентирано на Имотен лист бр.121 за КО Арматуш, дел од КПбр.89/3, место викано Присој, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 38ар 08м², евидентирано на Имотен лист бр.140 за КО Арматуш, дел од КПбр.133/1 место викано Порој катастарска култура

нива, катастарска класа 5, површина 22ар 55м2, евидентирано на Имотен лист бр.155 за КО Арматуш, дел од КПбр.133/2 место викано Порој, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 85ар 77м2, евидентирано на Имотен лист бр.121 за КО Арматуш и дел од КПбр.134 место Присој, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 26ар 83м2, евидентирано на Имотен лист бр.121 за КО Арматуш.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/5
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2696.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14 и 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.05.2015 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Трговското друштво за производство, трговија и услуги Алгора Дооел с.Стар Караорман Штип, на земјоделско земјиште дел од К.П.бр.154/1 мв.Караорманско, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 6ха, евидентирано на Имотен лист бр.54 за КО Чардаклија.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/6
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2697.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014, 166/2014 и 72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Индивидуален земјоделец Јованов Благоја с.Долни Балван на земјоделско земјиште дел од КПбр.564/1 место викано Касалски Сеници, катастарска култура нива, катастарска класа 4, површина 6ха, евидентирано на Имотен лист бр.1258 за КО Долни Балван.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/25
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2698.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014, 166/2014 и 72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Друштвото за трговија производство и транспорт ЈОКИ КОМЕРЦ Атанас ДООЕЛ с.Брвеница - Брвеница, за земјоделско земјиште на КП бр.1088/1, мв. „Превалес“, катастарска култура лозје, катастарска класа 4, со површина од 54598м2, евидентирана на Имотен лист бр.382 за КО Блаце.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/26
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2699.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија” бр. 135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014, 166/2014 и 72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА****Член 1**

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Трговското друштво за производство, трговија и услуги НАТУРАЛ ФУД ДОО увоз - извоз с.Долно Чичево Градско на земјоделско земјиште со КП бр.1055, место викано Дабот, катастарска култура нива, катастарска класа 6, површина 3ха 45ар 94м2, земјоделско земјиште со КП бр.1073, место викано Трнјата, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 96ар 48м2 и земјоделско земјиште со КП бр. 1074/2, место викано Трнјата, катастарска култура нива, катастарска класа 5, површина 58ар 48м2 запишани на Имотен лист бр.175 за КО Водоврати.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 42-4238/27
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2700.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија” бр.135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014, 166/2014 и 72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА****Член 1**

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Индивидуален земјоделец Мустафа Селиман с.Радање Карвинци за земјоделско земјиште на дел од К.П. бр.87/1 м.в.Стојчево Кладенче, катастарска култура нива, катастарска класа 4, површина 6ха, евидентирано на Имотен лист бр.47 за КО Батање.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 42-4238/28
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2701.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија” бр. 135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014, 166/2014 и 72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА****Член 1**

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Индивидуален земјоделец Ленка Митрова, ул.Јанко Цветинов бр.57/1-7, Струмица, за земјоделско земјиште на КП бр.908, место викано Орман, катастарска култура нива, катастарска класа 2, со површина од 66ар 42м2, евидентирана на Имотен лист бр.811, за КО Турново.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 42-4238/29
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2702.

Врз основа на член 39 став 1 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија” бр.135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 39/2014 и 130/2014, 166/2014 и 72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ
НА ДОГОВОР ЗА ЗАКУП НА ЗЕМЈОДЕЛСКО
ЗЕМЈИШТЕ СО НЕПОСРЕДНА СПОГОДБА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за склучување на договор за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба со Индивидуален земјоделец Леково ул.Киро Крстевски-Платник бр.17 Прилеп, на земјоделско земјиште со дел од К.П. бр.854 м.в. Нерезина, катастарска култура овоштарник, катстарска класа 4, површина 32ар32м2, евидентирано на Имотен лист бр.790 за КО Ореовец.

Член 2

Договорот за закуп на земјоделско земјиште со непосредна спогодба од член 1 од оваа одлука, ќе го потпише министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на влегување то во сила на оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4238/30
12 мај 2015 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

2703.

Врз основа на член 20 став 3 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/05, 150/07, 35/11, 166/12, 137/13, 188/13, 27/14, 180/14 и 52/15), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.05.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КО-
РИСТЕЊЕ НА НЕДВИЖНИ СТВАРИ НА ЗДРУЖЕ-
НИЕТО ЗА ЗАШТИТА И НЕГУВАЊЕ НА КУЛТУР-
НИТЕ ВРЕДНОСТИ НА РАЈЧИЦА РАЈЧИЦА –
с. РАЈЧИЦА

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за одбрана му престанува користењето на недвижните ствари – објекти, кои се наоѓаат во КО Битуше, евидентирани во ИЛ бр. 251, сопственост на Република Македонија и тоа:

- КП број 126, објект бр. 1, влез I кат 1 со површина од 89м2;
- КП број 126, објект бр.1 влез I, кат1 со површина од 9м2;
- КП број 126, објект бр. 1, влез I кат ПО со површина од 98м2;
- КП број 126, објект бр. 1, влез I, кат ПР со површина од 6м2;
- КП број 126, објект бр. 1, влез I, кат ПР со површина од 90м2;

- КП број 126, објект бр. 2 влез 1, кат ПР со површина од 8м2;
- КП број 126, објект бр. 3, влез 1, кат ПР,со површина од 16м2;
- КП број 263, објект бр.1, влез 1, кат ПР со површина од 51м2 .

Член 2

Недвижните ствари од член 1 од оваа одлука се даваат на трајно користење без надомест на Здружението за заштита и негување на културните вредности на Рајчица РАЈЧИЦА – с. Рајчица.

Член 3

Примопредавањето на недвижните ствари од член 1 од оваа одлука ќе се изврши помеѓу Министерството за одбрана и Здружение за заштита и негување на културните вредности на Рајчица РАЈЧИЦА – с. Рајчица, во рок од 30 дена од влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4313/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2704.

Врз основа на член 49, став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014 и 166/2014), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕ-
НА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШ-
ТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА
СЕЛО ЗЕЛЕНИКОВО ЗА ИЗГРАДБА НА ОБЈЕКТИ
СО НАМЕНА ДОМУВАЊЕ, КОМЕРЦИЈАЛНИ ОБ-
ЈЕКТИ И ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ СО ПРАТЕЧКА
ИНФРАСТРУКТУРА КО ЗЕЛЕНИКОВО, ОПШТИНА
ЗЕЛЕНИКОВО

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Зелениково за изградба на објекти со намена домување, комерцијални објекти и јавни институции со пратечка инфраструктура КО Зелениково, општина Зелениково.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со вкупна површина од 1958453 м2, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела број	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
10	Зелениково	Кораб	нива	4
11/1	Зелениково	Кораб	нива	4
11/10	Зелениково	Кораб	нива	4
11/2	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/3	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/4	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/5	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/6	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/7	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/8	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
11/9	Зелениково	Кораб	нива	4
13/1	Зелениково	Кораб	нива	4
13/2	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
13/3	Зелениково	Ул.1 бр.52 Зелениково	овоштарник	4
13/4	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
13/5	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
13/6	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
13/7	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
136	Зелениково	Бозеј	нива	4
137	Зелениково	Бозеј	пасиште	5
138/1	Зелениково	Бозеј	градина	4
138/2	Зелениково	Бозеј	градина	4
139	Зелениково	Бозеј	нива	5
14/1	Зелениково	Кораб	нива	4
14/1	Зелениково	Кораб	нива	3
14/2	Зелениково	Кораб	нива	3
14/2	Зелениково	Кораб	нива	4
14/3	Зелениково	Кораб	нива	3
14/3	Зелениково	Кораб	нива	4
140/1	Зелениково	Бозеј	нива	5
140/2	Зелениково	Бозеј	нива	5
141	Зелениково	Бозеј	нива	5
142	Зелениково	Возеј	нива	5
143	Зелениково	Возеј	нива	4
144	Зелениково	Воденица	пасиште	4
147	Зелениково	Воденица	пасиште	5
15	Зелениково	Кораб	нива	4
150	Зелениково	Воденица	пасиште	4
152	Зелениково	Воденица	пасиште	4
153/1	Зелениково	Кораб	ливада	5
153/2	Зелениково	Кораб	ливада	5
153/3	Зелениково	Кораб	ливада	5
153/4	Зелениково	Кораб	ливада	5
153/5	Зелениково	Кораб	ливада	5
153/6	Зелениково	Кораб	ливада	5
154/1	Зелениково	Кораб	нива	6

154/2	Зелениково	Кораб	овоштарник	6
154/4	Зелениково	Кораб	нива	6
154/5	Зелениково	Кораб	овоштарник	6
154/6	Зелениково	Кораб	овоштарник	6
156/1	Зелениково	Кораб	овоштарник	6
156/3	Зелениково	Кораб	овоштарник	6
158/1	Зелениково	Село	нива	5
158/2	Зелениково	Село	нива	5
159/1	Зелениково	Ограда	овоштарник	6
159/10	Зелениково	Ограда	нива	6
159/2	Зелениково	Ограда	нива	5
159/2	Зелениково	Ограда	нива	6
159/3	Зелениково	Ограда	нива	6
159/4	Зелениково	Ограда	овоштарник	6
159/5	Зелениково	Ограда	овоштарник	6
159/6	Зелениково	Ограда	овоштарник	6
159/7	Зелениково	Ограда	овоштарник	6
159/8	Зелениково	Ограда	овоштарник	5
159/9	Зелениково	Ограда	овоштарник	5
16/1	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
16/3	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
161/1	Зелениково	Село	нива	5
161/2	Зелениково	Село	нива	5
162/1	Зелениково	Село	нива	5
162/2	Зелениково	Село	нива	5
163	Зелениково	Ограда	лозје	5
164/1	Зелениково	Ограда	нива	6
164/10	Зелениково	Ограда	нива	6
164/11	Зелениково	Ограда	овоштарник	5
164/12	Зелениково	Ограда	нива	5
164/12	Зелениково	Ограда	овоштарник	5
164/13	Зелениково	Ограда	овоштарник	5
164/14	Зелениково	Ограда	нива	5
164/15	Зелениково	Ограда	нива	6
164/16	Зелениково	Ограда	нива	6
164/2	Зелениково	С. Зелениково	нива	6
164/3	Зелениково	Ограда	нива	6
164/4	Зелениково	Ограда	нива	6
164/5	Зелениково	Ограда	нива	6
164/7	Зелениково	Ограда	нива	6
164/8	Зелениково	Ограда	нива	6
164/9	Зелениково	Ограда	нива	6
165/1	Зелениково	Ограда	лозје	5
165/1	Зелениково	Ограда	нива	5
165/2	Зелениково	112	нива	5
165/3	Зелениково	Ограда	лозје	5
165/3	Зелениково	Ограда	нива	6
165/4	Зелениково	Ограда	лозје	5
165/5	Зелениково	Ограда	лозје	5
165/6	Зелениково	Ограда	лозје	5

165/7	Зелениково	Ограда	нива	6
165/8	Зелениково	Ограда	нива	6
165/9	Зелениково	Ограда	нива	6
166/1	Зелениково	Капина	лозје	4
166/2	Зелениково	Капина	лозје	4
167/1	Зелениково	Капина	нива	5
167/1	Зелениково	Капина	нива	6
167/2	Зелениково	Капина	нива	6
167/3	Зелениково	Капина	нива	6
167/5	Зелениково	Капина	нива	5
167/6	Зелениково	Капина	нива	6
17	Зелениково	Кораб	нива	4
171	Зелениково	Ограда	пасиште	5
173/1	Зелениково	Кула	нива	4
173/2	Зелениково	Кула	лозје	0
173/2	Зелениково	Кула	нива	5
174/1	Зелениково	Капина	нива	5
174/2	Зелениково	Капина	нива	5
175/1	Зелениково	Кула	нива	6
175/1	Зелениково	Кула	овоштарник	5
175/2	Зелениково	Кула	нива	6
176/1	Зелениково	Кула	нива	5
176/2	Зелениково	Кула	нива	5
178/1	Зелениково	Капина	овоштарник	6
178/2	Зелениково	Капина	овоштарник	6
179	Зелениково	Капина	нива	5
18	Зелениково	Кораб	нива	3
18	Зелениково	Кораб	нива	4
180/1	Зелениково	Капина	нива	6
180/10	Зелениково	Капина	нива	6
180/2	Зелениково	Капина	нива	6
180/3	Зелениково	Капина	нива	6
180/4	Зелениково	Капина	нива	6
180/6	Зелениково	Капина	лозје	4
180/7	Зелениково	Капина	овоштарник	6
181/1	Зелениково	Капина	нива	6
181/2	Зелениково	Капина	нива	6
181/5	Зелениково	Капина	овоштарник	6
181/6	Зелениково	Капина	нива	6
181/7	Зелениково	Капина	нива	6
181/8	Зелениково	Капина	нива	6
182	Зелениково	Капина	нива	5
183/1	Зелениково	Капина	нива	5
183/2	Зелениково	Капина	нива	5
183/3	Зелениково	Капина	нива	5
183/4	Зелениково	Капина	нива	5
184/1	Зелениково	Капина	лозје	4
184/3	Зелениково	Капина	лозје	4
184/4	Зелениково	Капина	лозје	4
185/1	Зелениково	Капина	лозје	4

185/2	Зелениково	Капина	лозје	4
186	Зелениково	Капина	лозје	4
187/1	Зелениково	Капина	лозје	4
187/2	Зелениково	Капина	лозје	4
188/1	Зелениково	Капина	нива	5
188/2	Зелениково	Капина	нива	5
188/3	Зелениково	Капина	нива	5
189/1	Зелениково	Капина	лозје	5
189/1	Зелениково	Капина	нива	5
189/2	Зелениково	Капина	нива	4
190/1	Зелениково	Капина	нива	5
190/1	Зелениково	Капина	нива	4
190/2	Зелениково	Капина	нива	4
191/1	Зелениково	Капина	лозје	4
191/1	Зелениково	Капина	нива	4
191/2	Зелениково	Капина	нива	4
192/1	Зелениково	Капина	нива	4
192/2	Зелениково	Капина	нива	4
193	Зелениково	Лозје	лозје	4
194	Зелениково	Джамбовица	лозје	4
194	Зелениково	Джамбовица	пасиште	5
195/1	Зелениково	Джамбовица	нива	7
195/2	Зелениково	Джамбовица	нива	7
195/3	Зелениково	Джамбовица	нива	7
195/4	Зелениково	Джамбовица	нива	7
196	Зелениково	Джамбовица	лозје	4
197	Зелениково	Джамбовица	пасиште	5
2/1	Зелениково	Джамбовица	нива	6
2/2	Зелениково	Джамбовица	нива	6
201/2	Зелениково	Джамбовица	внз-други вештачки неплодни земјишта	7
202/1	Зелениково	Джамбовица	овоштарник	7
205/1	Зелениково	Лозја	нива	6
205/2	Зелениково	Лозја	нива	6
206	Зелениково	Лозја	лозје	4
207	Зелениково	Лозје	нива	6
208	Зелениково	Лозје	лозје	4
209	Зелениково	Лозје	лозје	4
210	Зелениково	Лозје	нива	6
211	Зелениково	Лозје	нива	6
212	Зелениково	Лозје	нива	6
213/1	Зелениково	Лозја	нива	6
213/2	Зелениково	Лозје	нива	6
214	Зелениково	Капина	нива	6
232	Зелениково	Крст	лозје	5
233/1	Зелениково	Село	нива	6
233/2	Зелениково	Село	нива	6
235	Зелениково	Село	ливада	5
236/1	Зелениково	Село	нива	5

236/2	Зелениково	Село	нива	5
237	Зелениково	Село	нива	5
238/1	Зелениково	Село	нива	5
238/3	Зелениково	Село	нива	5
239/1	Зелениково	Село	нива	5
239/2	Зелениково	Село	нива	5
242	Зелениково	Село	нива	5
243	Зелениково	Село	нива	5
244/1	Зелениково	Село	нива	5
244/4	Зелениково	Село	нива	5
244/5	Зелениково	Село	нива	5
246	Зелениково	Село	нива	5
247	Зелениково	Крст	нива	6
248	Зелениково	Село	нива	5
249	Зелениково	Село	нива	5
251	Зелениково	Село	нива	2
256	Зелениково	Село	нива	5
257	Зелениково	Село	нива	5
258	Зелениково	Село	нива	5
259	Зелениково	Крст	нива	6
260/1	Зелениково	Село	нива	5
260/2	Зелениково	Село	камењар	0
261/1	Зелениково	Петково трло	лозје	4
261/2	Зелениково	Петково трло	лозје	4
261/3	Зелениково	Петково трло	лозје	4
261/4	Зелениково	Петрово трло	лозје	4
261/5	Зелениково	Петково трло	лозје	4
262	Зелениково	Петково трло	лозје	4
263/1	Зелениково	Ограда	лозје	4
263/2	Зелениково	Ограда	лозје	4
263/3	Зелениково	Ограда	лозје	4
264/1	Зелениково	Село	нива	5
264/2	Зелениково	Село	нива	5
264/3	Зелениково	Село	нива	5
264/4	Зелениково	Село	нива	5
264/5	Зелениково	Село	нива	5
265	Зелениково	Село	нива	5
267/2	Зелениково	Село	нива	5
269	Зелениково	Село	нива	5
270	Зелениково	Село	нива	5
272/1	Зелениково	Село	нива	5
272/2	Зелениково	Село	нива	4
272/3	Зелениково	Село	нива	5
272/4	Зелениково	Село	нива	5
273/3	Зелениково	Село	нива	5
273/6	Зелениково	Село	нива	5
274/1	Зелениково	Ограда	нива	3
275	Зелениково	Ограда	нива	3
276/1	Зелениково	Ограда	нива	4
276/2	Зелениково	Ограда	нива	4

276/3	Зелениково	Ограда	нива	4
276/4	Зелениково	Ограда	нива	4
276/5	Зелениково	Ограда	нива	4
276/7	Зелениково	Ограда	нива	4
276/8	Зелениково	Ограда	нива	4
277	Зелениково	Ограда	нива	3
278	Зелениково	Ограда	нива	3
279	Зелениково	Ограда	нива	3
280	Зелениково	Ограда	нива	3
281	Зелениково	Ограда	нива	3
282	Зелениково	Ограда	нива	5
284	Зелениково	Ул.3 бр.20 Зелениково	нива	5
285/1	Зелениково	Село	нива	5
286	Зелениково	Ограда	нива	6
287/1	Зелениково	Петково трло	нива	5
287/1	Зелениково	Петково трло	нива	6
287/2	Зелениково	Петково трло	нива	5
288	Зелениково	Петково трло	нива	5
289	Зелениково	Ограда	лозје	4
290	Зелениково	Ограда	нива	5
291	Зелениково	Ограда	лозје	4
292/1	Зелениково	Петково трло	нива	6
292/2	Зелениково	Петково трло	лозје	4
293/1	Зелениково	Петково трло	нива	6
293/2	Зелениково	Петково трло	нива	6
293/3	Зелениково	Петково трло	нива	6
293/4	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/1	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/2	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/3	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/4	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/5	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/6	Зелениково	Петково трло	нива	6
295/7	Зелениково	Петково трло	нива	7
295/8	Зелениково	Петково трло	нива	7
295/9	Зелениково	Петково трло	нива	7
296	Зелениково	Петково трло	нива	6
297	Зелениково	Петково трло	нива	6
298	Зелениково	Петково трло	лозје	4
299	Зелениково	Петково трло	нива	6
3/2	Зелениково	Джамбовица	нива	4
300/1	Зелениково	Ограда	нива	6
300/2	Зелениково	Петково трло	нива	6
300/4	Зелениково	Ограда	нива	6
300/3	Зелениково	Ограда	нива	6
301/1	Зелениково	Село	нива	6
301/2	Зелениково	Село	нива	6
303/1	Зелениково	Сливи	нива	5
303/2	Зелениково	Сливи	нива	5

303/3	Зелениково	Сливи	нива	5
303/4	Зелениково	Сливи	нива	5
304/1	Зелениково	Ограда	нива	5
304/2	Зелениково	Ограда	нива	5
304/3	Зелениково	Ограда	нива	5
304/4	Зелениково	Ограда	нива	5
304/5	Зелениково	Ограда	нива	5
305	Зелениково	Ограда	нива	5
306	Зелениково	Ограда	нива	4
307/1	Зелениково	Ограда	нива	5
307/1	Зелениково	Ограда	нива	4
308/1	Зелениково	Ограда	нива	4
309	Зелениково	Воденица	нива	5
310	Зелениково	Воденица	нива	5
311/1	Зелениково	Воденица	нива	5
311/2	Зелениково	Воденица	нива	5
312/1	Зелениково	Село	нива	5
312/2	Зелениково	Село	нива	5
312/3	Зелениково	Село	нива	5
312/4	Зелениково	Село	нива	5
312/6	Зелениково	Село	нива	5
312/8	Зелениково	Село	нива	5
312/9	Зелениково	Село	нива	5
313/3	Зелениково	Село	овоштарник	3
314/1	Зелениково	Село	нива	5
314/2	Зелениково	Река	нива	5
314/3	Зелениково	Село	нива	5
314/4	Зелениково	Село	нива	5
316/1	Зелениково	Село	нива	5
316/4	Зелениково	Село	нива	5
316/2	Зелениково	Село	нива	5
316/3	Зелениково	Село	нива	5
316/5	Зелениково	Село	нива	5
316/6	Зелениково	Село	камењар	0
317/1	Зелениково	Река	градина	4
317/2	Зелениково	Река	градина	4
318	Зелениково	Бразда	нива	5
319	Зелениково	Река	нива	6
320/1	Зелениково	Река	нива	6
320/2	Зелениково	Река	нива	6
320/7	Зелениково	Река	нива	6
320/3	Зелениково	Река	нива	6
320/4	Зелениково	Река	нива	6
320/5	Зелениково	Река	нива	6
320/6	Зелениково	Река	нива	6
320/8	Зелениково	Река	нива	6
321	Зелениково	Река	нива	6
322	Зелениково	Река	нива	6
323/1	Зелениково	Река	нива	6
323/2	Зелениково	Река	нива	6

323/3	Зелениково	Река	нива	6
324/4	Зелениково	Река	нива	6
324/6	Зелениково	Река	нива	6
324/7	Зелениково	Река	нива	6
325	Зелениково	Кромидишта	нива	5
326	Зелениково	Кромидишта	нива	5
327/1	Зелениково	Воденица	пасиште	4
328	Зелениково	Воденица	градина	4
329	Зелениково	Воденица	градина	4
330	Зелениково	Река	градина	4
331	Зелениково	Воденица река	градина	4
332/3	Зелениково	Воденица	градина	4
333/1	Зелениково	Река	нива	5
333/2	Зелениково	Река	нива	5
334/1	Зелениково	Воденица	нива	4
334/2	Зелениково	Воденица	нива	4
334/3	Зелениково	Воденица	нива	4
334/4	Зелениково	Воденица	нива	4
335	Зелениково	Река	нива	5
336/1	Зелениково	Река	нива	5
336/2	Зелениково	Река	нива	5
337/4	Зелениково	Ограда	нива	4
337/2	Зелениково	Ограда	нива	4
337/3	Зелениково	Ограда	нива	4
337/3	Зелениково	Ограда	нива	4
337/5	Зелениково	Ограда	нива	4
337/8	Зелениково	Ограда	нива	4
337/6	Зелениково	Ограда	нива	4
337/7	Зелениково	Ограда	нива	4
337/9	Зелениково	Ограда	нива	4
338	Зелениково	Ограда	нива	3
339/1	Зелениково	Бозеј	нива	5
339/2	Зелениково	Бозеј	нива	4
339/3	Зелениково	Бозеј	нива	4
339/4	Зелениково	Бозеј	нива	4
339/5	Зелениково	Бозеј	нива	4
340/1	Зелениково	Река	нива	4
340/2	Зелениково	Река	нива	4
341	Зелениково	Река	градина	4
343/1	Зелениково	Река	нива	4
343/2	Зелениково	Река	нива	4
344/1	Зелениково	Чука	нива	4
344/2	Зелениково	Чука	нива	4
344/4	Зелениково	Чука	нива	4
344/5	Зелениково	Чука	нива	4
346	Зелениково	Река	градина	4
347	Зелениково	Река	градина	4
348	Зелениково	Река	градина	4
349	Зелениково	Река	градина	4
350	Зелениково	Чука	нива	4

351	Зелениково	Чука	нива	4
352/1	Зелениково	Чука	камењар	0
352/2	Зелениково	Чука	нива	4
352/3	Зелениково	Чука	нива	4
352/4	Зелениково	Чука	нива	4
352/5	Зелениково	Чука	нива	4
353	Зелениково	Река	нива	4
354/1	Зелениково	Река	нива	5
354/2	Зелениково	Река	нива	5
355/1	Зелениково	Река	нива	6
355/3	Зелениково	Река	нива	6
355/4	Зелениково	Река	нива	6
355/6	Зелениково	Река	нива	6
355/7	Зелениково	Река	нива	6
355/8	Зелениково	Река	нива	6
356/1	Зелениково	Воденица	нива	6
356/3	Зелениково	Воденица	нива	6
356/4	Зелениково	Воденица	нива	6
356/5	Зелениково	Воденица	нива	6
356/6	Зелениково	Воденица	камењар	0
356/6	Зелениково	Воденица	нива	6
356/7	Зелениково	Воденица	камењар	6
356/7	Зелениково	Воденица	нива	6
356/9	Зелениково	Воденица	нива	6
357/1	Зелениково	Река	нива	6
357/3	Зелениково	Река	нива	6
358/1	Зелениково	Река	нива	6
358/2	Зелениково	Река	нива	6
358/3	Зелениково	Река	нива	6
358/4	Зелениково	Река	нива	6
360/1	Зелениково	Утово	нива	5
360/10	Зелениково	Плоча	нива	5
360/2	Зелениково	Утово	нива	5
360/4	Зелениково	Утово	нива	5
360/5	Зелениково	Утово	нива	5
360/6	Зелениково	Утово	нива	5
360/7	Зелениково	Утово	нива	5
360/8	Зелениково	Утово	нива	5
360/9	Зелениково	Плоча	нива	5
361	Зелениково	Градовачки пат	нива	6
362/1	Зелениково	Утова река	нива	6
362/2	Зелениково	Утова река	нива	6
362/3	Зелениково	Градовачки пат	нива	6
363	Зелениково	Утова река	лозје	5
364	Зелениково	Воденички пат	лозје	5
365	Зелениково	Утово	нива	4
367	Зелениково	Утово	нива	6
369	Зелениково	Утово	нива	7
369	Зелениково	Утово	нива	6
371	Зелениково	Урово	нива	5

372	Зелениково	Урово	нива	5
374	Зелениково	Утово	нива	6
375	Зелениково	Утово	пасиште	5
376	Зелениково	Утово	нива	5
377/1	Зелениково	Река	нива	5
377/13	Зелениково	Река	нива	5
377/14	Зелениково	Река	нива	5
377/15	Зелениково	Река	нива	5
377/2	Зелениково	Река	нива	5
377/4	Зелениково	Река	нива	5
377/5	Зелениково	Река	нива	5
377/7	Зелениково	Река	нива	5
377/8	Зелениково	Река	нива	5
377/9	Зелениково	Река	нива	5
378	Зелениково	Река	нива	5
379	Зелениково	Река	нива	4
379	Зелениково	Река	нива	5
380/1	Зелениково	Утова река	нива	4
380/3	Зелениково	Утова река	нива	5
381/1	Зелениково	Река	нива	5
381/1	Зелениково	Река	нива	4
381/2	Зелениково	Река	нива	5
386	Зелениково	Река	градина	4
387/1	Зелениково	Река	нива	4
387/2	Зелениково	Утова река	нива	4
387/3	Зелениково	Утова река	нива	4
388	Зелениково	Река	градина	4
389	Зелениково	Река	градина	4
390	Зелениково	Река	градина	4
391	Зелениково	Река	градина	4
392	Зелениково	Река	градина	4
4/1	Зелениково	Джамбовица	нива	7
4/2	Зелениково	Джамбовица	нива	7
407/1	Зелениково	Чаир	нива	6
407/2	Зелениково	Чаир	нива	6
407/3	Зелениково	Чаир	нива	6
407/4	Зелениково	Чаир	нива	6
408	Зелениково	Гробишта	ливада	5
409	Зелениково	Гробишта	ливада	5
410	Зелениково	Чаир	ливада	5
411	Зелениково	Гробишта	нива	5
412	Зелениково	Гробишта	нива	5
413	Зелениково	Гробишта	нива	6
414	Зелениково	Гробишта	нива	6
415/1	Зелениково	Гробишта	нива	6
415/2	Зелениково	Гробишта	нива	6
415/3	Зелениково	Гробишта	нива	6
417/1	Зелениково	Гробишта	нива	6
417/2	Зелениково	Гробишта	нива	6
417/3	Зелениково	Гробишта	нива	6

417/3	Зелениково	Гробишта	нива	6
417/4	Зелениково	Гробишта	нива	6
417/5	Зелениково	Гробишта	нива	6
442	Зелениково	Утово	нива	6
450	Зелениково	Гуменја	нива	7
451	Зелениково	Зад гуменје	нива	7
453	Зелениково	Гуменја	нива	6
455/1	Зелениково	Прелози	нива	6
455/10	Зелениково	Прелози	нива	6
455/2	Зелениково	Прелози	нива	6
455/3	Зелениково	Прелози	нива	6
455/4	Зелениково	Прелози	нива	6
455/5	Зелениково	Прелози	нива	6
455/6	Зелениково	Прелози	нива	6
455/7	Зелениково	Прелози	нива	6
455/8	Зелениково	Прелози	нива	6
455/9	Зелениково	Прелози	нива	6
456/1	Зелениково	Прелози	нива	6
456/2	Зелениково	Прелози	нива	6
456/3	Зелениково	Прелози	нива	6
456/4	Зелениково	Прелози	нива	6
457	Зелениково	Прелози	пасиште	5
459	Зелениково	Прелози	нива	7
460	Зелениково	Прелози	нива	7
461	Зелениково	Прелози	нива	7
462/1	Зелениково	Прелози	нива	6
463	Зелениково	Прелози	овоштарник	4
464	Зелениково	Прелози	нива	6
465	Зелениково	Прелози	лозје	4
466	Зелениково	Прелози	нива	6
467	Зелениково	Прелози	нива	6
468	Зелениково	Прелози	нива	5
469	Зелениково	Прелози	нива	6
470	Зелениково	Прелози	овоштарник	6
471	Зелениково	Млекарница	нива	6
472/2	Зелениково	Прелози	нива	6
474/1	Зелениково	Прелози	нива	6
474/10	Зелениково	Прелози	нива	6
474/11	Зелениково	Прелози	нива	6
474/13	Зелениково	Прелози	нива	6
474/14	Зелениково	Прелози	нива	6
474/15	Зелениково	Прелози	нива	6
474/16	Зелениково	Прелози	нива	6
474/4	Зелениково	Прелози	нива	6
474/7	Зелениково	Прелози	нива	6
474/8	Зелениково	Прелози	нива	6
474/9	Зелениково	Прелози	нива	6
475/1	Зелениково	Плоча	нива	5
475/10	Зелениково	Плоча	нива	5
475/11	Зелениково	Плоча	нива	5

475/12	Зелениково	Плоча	нива	5
475/14	Зелениково	Плоча	нива	5
475/15	Зелениково	Плога	нива	5
475/17	Зелениково	Плоча	нива	6
475/18	Зелениково	Плоча	нива	5
475/19	Зелениково	Плоча	нива	5
475/2	Зелениково	Плоча	нива	5
475/4	Зелениково	Плоча	нива	5
475/6	Зелениково	Плоча	нива	5
475/7	Зелениково	Плоча	нива	5
475/8	Зелениково	Плоча	нива	5
476/1	Зелениково	Плоча	нива	5
476/10	Зелениково	Плоча	нива	5
476/13	Зелениково	Плоча	нива	5
476/14	Зелениково	Плоча	нива	5
476/15	Зелениково	Плоча	нива	5
476/16	Зелениково	Плоча	нива	5
476/17	Зелениково	Плоча	нива	5
476/2	Зелениково	Плоча	нива	5
476/3	Зелениково	Плоча	нива	5
476/5	Зелениково	Плоча	нива	5
476/7	Зелениково	Плоча	нива	5
476/9	Зелениково	Пл/ча	нива	5
477/1	Зелениково	Плоча	нива	5
477/2	Зелениково	Плоча	нива	5
477/4	Зелениково	Плоча	нива	5
477/5	Зелениково	Плоча	нива	5
477/6	Зелениково	Плоча	нива	5
477/7	Зелениково	Плоча	нива	5
478/3	Зелениково	Плоча	нива	5
478/2	Зелениково	Плоча	нива	5
479/1	Зелениково	Плоча	нива	5
479/3	Зелениково	Плоча	нива	5
481/1	Зелениково	Чука	нива	5
481/2	Зелениково	Чука	нива	5
481/3	Зелениково	Чука	нива	5
481/4	Зелениково	Чука	нива	5
481/5	Зелениково	Чука	нива	5
482	Зелениково	Чука	нива	5
483	Зелениково	Чука	нива	5
484	Зелениково	Чука	нива	5
485	Зелениково	Плоча чука	нива	5
489	Зелениково	Чука	нива	5
490/4	Зелениково	Чука	нива	5
490/5	Зелениково	Чука	нива	5
491/1	Зелениково	Чука	нива	5
491/3	Зелениково	Чука	нива	5
531	Зелениково	Слатина	нива	4
533/1	Зелениково	Горна слатина	нива	4
533/2	Зелениково	Горна слатина	нива	4

533/3	Зелениково	Горна слатина	нива	4
533/4	Зелениково	Горна слатина	нива	4
534/1	Зелениково	Горна слатина	нива	4
534/2	Зелениково	Горна слатина	нива	4
619	Зелениково	Слатина	нива	4
638	Зелениково	Средорек	нива	5
650/1	Зелениково	Витен	нива	5
650/1	Зелениково	Витен	нива	4
650/2	Зелениково	Витен	нива	5
650/2	Зелениково	Витен	нива	4
651	Зелениково	Средорек	нива	5
652	Зелениково	Вител	ливада	4
653	Зелениково	Вител	ливада	4
655	Зелениково	Вител	нива	4
656	Зелениково	Вител	нива	4
676	Зелениково	Песок	нива	4
7/2	Зелениково	Капина	нива	4
9/1	Зелениково	Кораб	нива	4
9/2	Зелениково	Кораб	нива	4
9/3	Зелениково	Кораб	овоштарник	4
9/4	Зелениково	Кораб	нива	4
180/5	Зелениково	Капина	овоштарник	6
Вкупна површина на земјиштето на планскиот опфат:				2611000 м²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4407/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2705.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА

**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМ-
ЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО ГРАДЕЦ ЗА ИЗГРАДБА НА
СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ, ПОМОШНИ ОБЈЕКТИ И ДЕЛОВНИ ОБЈЕКТИ КО ГРАДЕЦ, ОПШТИНА
ВРАПЧИШТЕ**

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Градец за изградба на станбени објекти, помошни објекти и деловни објекти КО Градец, општина Врпчиште.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со вкупна површина од 731806м2, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
896/8	Градец	Друни Јас	нива	3
681/5	Градец	Нешинце	нива	3
896/6	Градец	Друни јаз	нива	3
467/3	Градец	Каманик	нива	2
495/3	Градец	Каманик	нива	3
681/4	Градец	Нешинце	нива	3
896/5	Градец	Друни Јас	нива	3
1106/6	Градец	Кашаник	нива	3
868/4	Градец	Друни јаз	нива	3
874/4	Градец	Друни јаз	нива	3
1106/5	Градец	Кашаник	нива	3
444/2	Градец	Каманик	нива	4
445/2	Градец	Кашаник	нива	3
896/4	Градец	Друни Јас	нива	3
681/3	Градец	Нежинце	нива	3
456/2	Градец	Каменик	нива	3
462/2	Градец	Каманик	нива	2
463/2	Градец	Каманик	нива	2
467/2	Градец	Каманик	нива	2
468/2	Градец	Каманик	нива	2
470/2	Градец	Кашаник	нива	2
494/2	Градец	Каманик	нива	3
495/2	Градец	Каманик	нива	3
764/3	Градец	Прскача	нива	2
772/3	Градец	Кушовица	нива	2
797/3	Градец	Кушовица	ливада	3
799/3	Градец	Кушовица	нива	2
1106/4	Градец	Каманик	нива	3
285	Градец	Скопски пат	нива	5
285	Градец	Скопски пат	нива	3
286	Градец	Скопски пат	нива	3
286	Градец	Скопски пат	нива	5
286	Градец	Скопски пат	пасиште	5
287	Градец	Прскача	ливада	3
287	Градец	Прскача	нива	5
288	Градец	Прскача	нива	3
868/3	Градец	Друни јаз	нива	3
290	Градец	Скопски пат	нива	3
874/3	Градец	Друни јаз	нива	3
880/3	Градец	Кушовица	нива	3
896/3	Градец	Друни јаз	нива	3
322	Градец	Скопски пат	нива	4
322	Градец	Скопски пат	нива	3
323	Градец	Прскача	нива	3
323	Градец	Прскача	нива	4
324	Градец	Скопски пат	нива	5
325	Градец	Скопски пат	нива	3
325	Градец	Скопски пат	ливада	3
330	Градец	Скопски пат	нива	4
330	Градец	Скопски пат	нива	3
331	Градец	Прскача	нива	4
331	Градец	Прскача	нива	3
681/2	Градец	Нешинце	нива	3
681/2	Градец	Нешинце	нива	3
735/2	Градец	Вајвелес	нива	3

1106/3	Градец	Кашаник	нива	3
742/2	Градец	Вајвелес	нива	3
743/2	Градец	Вајвелес	нива	3
748/2	Градец	Прскача	нива	3
765/2	Градец	Прскача	нива	2
766/2	Градец	Кушовица	нива	2
768/2	Градец	Кушовица	нива	2
772/2	Градец	Кушовица	нива	2
784/2	Градец	Прскача	нива	2
785/2	Градец	Кушовица	нива	2
793/2	Градец	Кушовица	нива	2
794/2	Градец	Кушовица	нива	2
795/2	Градец	Кушовица	нива	2
797/2	Градец	Кушовица	ливада	3
799/2	Градец	Кушовица	нива	2
800/2	Градец	Кушовица	нива	2
866/2	Градец	Друни јаз	нива	2
868/2	Градец	Друни јаз	нива	3
874/2	Градец	Друни јаз	нива	3
1749/4	Градец	Кушовица	ливада	3
444/1	Градец	Каманик	нива	4
445/1	Градец	Каманик	нива	3
445	Градец	Кашаник	нива	3
446	Градец	Каманик	нива	3
900/2	Градец	Друни јаз	нива	3
456	Градец	Каманик	нива	2
456/1	Градец	Каманик	нива	3
457	Градец	Каманик	нива	2
457	Градец	Каманик	нива	3
458	Градец	Кашаник	нива	2
458	Градец	Кашаник	нива	3
459	Градец	Прскача	нива	3
460	Градец	Прекача	нива	3
461	Градец	Прскача	нива	2
462/1	Градец	Каманик	нива	2
463/1	Градец	Каманик	нива	2
464	Градец	Каманик	ливада	2
465	Градец	Кашаник	нива	2
467	Градец	Каманик	нива	2
468	Градец	Каменик	нива	2
488	Градец	Каманик	нива	3
489	Градец	Кашаник	нива	3
490	Градец	Каманик	нива	3
491	Градец	Кашаник	нива	3
492	Градец	Каменик	нива	3
493	Градец	Кашаник	нива	3
494/1	Градец	Кашаник	нива	3
495/1	Градец	Каманик	нива	3
496	Градец	Каманик	нива	3
497	Градец	Окуќница	нива	3
498	Градец	Каманик	нива	3
499	Градец	Кашаник	нива	3
500	Градец	Кашаник	нива	3
1106/2	Градец	Каманик	нива	3
1749/3	Градец	Кушовица	ливада	3
1774/3	Градец	Поточани	нива	5
1953/3	Градец	Поточани	ливада	5
681/1	Градец	Нешинце	нива	3
734	Градец	Вајвелес	ливада	3

735/1	Градец	Вајвелес	нива	3
736	Градец	Вајвелес	нива	2
737	Градец	Друни јаз	пасиште	2
738	Градец	Вајвелес	нива	3
739	Градец	Вајвелес	нива	3
740	Градец	Вајвелес	нива	3
741	Градец	Вајвелес	нива	3
742/1	Градец	Вајвелес	нива	3
743/1	Градец	Вајвелес	нива	3
746/1	Градец	Прскача	нива	3
746	Градец	Прскача	нива	3
746	Градец	Прскача	нива	3
747	Градец	Вајвелес	нива	3
748/1	Градец	Прскача	нива	3
749	Градец	Прегови	нива	3
750/1	Градец	Прекача	нива	3
750/1	Градец	Вајвелес	нива	3
751	Градец	Прскача	нива	3
752	Градец	Прскача	нива	3
753	Градец	Вајвалес	нива	3
754	Градец	Вајвелес	нива	3
755	Градец	Војвенец	нива	3
756	Градец	Вајвелес	нива	3
757	Градец	Кајвакув	нива	3
758	Градец	Вајвелес	нива	2
758	Градец	Вајвалез	пасиште	2
759	Градец	Вајвелес	нива	2
759	Градец	Вајвелес	нива	2
759	Градец	Вајвелес	нива	2
760	Градец	Кајвакув	нива	2
761	Градец	Друни јаз	пасиште	2
765/1	Градец	Прскача	нива	2
766/1	Градец	Кушовица	нива	2
768/1	Градец	Кушовица	нива	2
769	Градец	Кушовица	нива	2
770	Градец	Кушовица	нива	2
771	Градец	Друни мал	нива	2
772/1	Градец	Кушовица	нива	2
784/1	Градец	Прекача	нива	2
785/1	Градец	Прскача	нива	2
793/1	Градец	Кушовица	нива	2
794/1	Градец	Кушовица	нива	2
795/1	Градец	Кушевица	нива	2
796	Градец	Кушовица	ливада	3
797/1	Градец	Кушовица	ливада	3
798	Градец	Кушовица	нива	3
799/1	Градец	Кушовица	нива	2
800/1	Градец	Кушовица	нива	2
866	Градец	Друни јаз	нива	3
866	Градец	Друни јаз	нива	2
866/1	Градец	Друни јаз	нива	2
867	Градец	Друни јаз	нива	3
867	Градец	Друни јаз	нива	3
868/1	Градец	Друни јаз	нива	3
874	Градец	Друни јаз	нива	3
1749/2	Градец	Кушовица	ливада	3
1750/2	Градец	Кушовица	нива	2
1750/2	Градец	Кушовица	нива	4
1751/2	Градец	Кушовица	нива	2

876	Градец	Друни јаз	нива	3
877	Градец	Прекача	нива	3
878	Градец	Друни јаз	нива	3
879	Градец	Друни јаз	нива	3
880	Градец	Друни јаз	нива	3
880	Градец	Прскача	нива	3
881	Градец	Друни јаз	нива	3
889	Градец	Друни јаз	нива	3
890	Градец	Друни јаз	нива	3
891	Градец	Друни јаз	нива	3
892	Градец	Друни јаз	нива	3
893	Градец	Друни јаз	нива	3
894	Градец	Друни јаз	нива	3
895	Градец	Друни јаз	нива	3
896/1	Градец	Друни јаз	нива	3
897	Градец	Друни јаз	нива	3
898/1	Градец	Друни јаз	нива	3
899	Градец	Друни јаз	нива	3
899	Градец	Друни јаз	нива	3
899	Градец	Друни јаз	нива	3
900/1	Градец	Прекача	нива	3
1938/2	Градец	Поточани	нива	4
1950/2	Градец	Поточани	нива	4
1955/2	Градец	Поточани	нива	4
1959/2	Градец	Поточани	нива	4
1960/2	Градец	Поточани	нива	4
1962/2	Градец	Поточани	нива	4
1107/1	Градец	Прскача	нива	3
1108	Градец	Каманик	пасиште	3
1749/1	Градец	Кушовица	ливада	3
1750/1	Градец	Кушовица	нива	4
1750/1	Градец	Кушовица	нива	2
1751/1	Градец	Кушовица	нива	2
1752	Градец	Кушовица	нива	2
1752/1	Градец	Кушовица	нива	2
1774/1	Градец	Поточани	нива	5
1774/1	Градец	Поточани	нива	3
1945	Градец	Поточани	пасиште	4
1946	Градец	Поточани	пасиште	4
1947	Градец	Поточани	ливада	4
1950/1	Градец	Поточани	нива	4
1954	Градец	Поточани	пасиште	5
1954	Градец	Поточани	нива	5
1955/1	Градец	Поточани	нива	4
1956	Градец	Поточани	камењар	0
1958	Градец	Поточани	нива	4
1958	Градец	Поточани	пасиште	4
1959/1	Градец	Поточани	нива	4
1960/1	Градец	Поточани	нива	4
1961	Градец	Поточани	нива	4
1962/1	Градец	Поточани	нива	4
1968	Градец	Поточани	нива	4
1969	Градец	Поточани	нива	4
1970	Градец	Поточани	нива	4
2103	Градец	Кушовица	нива	3
2548	Градец	Друни јаз	камењар	0
Вкупна површина на земјиштето на планскиот опфат:				3017800м ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4469/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2706.

Врз основа на член 383 став (1) точка 2) од Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр.28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14 и 138/14), Владата на Република Македонија, во својство на Собрание на Друштвото, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АГРИ ЛЕНД АД СКОПЈЕ
ЗА 2014 ГОДИНА

1. Со оваа одлука се одобрува Годишниот извештај за работењето на Агри Ленд АД Скопје за 2014 година, бр.02-45/3 од 12.05.2015 година, усвоен од Одборот на директори на Агри Ленд АД Скопје, на седницата, одржана на 12.05.2015 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4472/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2707.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТ ЗА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ИЗГРАДБА НА ОДЛАГАЛИШТЕ-2 НА СТАЦИОНАЖА 5+100 КМ НА АВТОПАТ А2 ДЕЛНИЦА: КИЧЕВО-ОХРИД СЕКЦИЈА 4: ПЕСОЧАНИ-ТРЕБЕНИШТА КО БОТУН ОПШТИНА ДЕБАРЦА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Проект за инфраструктура за изградба на одлагалиште-2 на стационаж 5+100 км на автопат А2 делница: Кичево-Охрид секција 4: Песочани-Требеништа КО Ботун, општина Дебарца.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со вкупна површина од 52844 м², ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
2110 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2114 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2162 дел	Ботун	Пенкоп	нива	7
2163 дел	Ботун	Прелози	нива	8
2176 дел	Ботун	Гол Рид	нива	7
2180 дел	Ботун	Гол Рид	нива	7
2119 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2112 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2120 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2165 дел	Ботун	Прелози	нива	8
2167 дел	Ботун	Гол Рид	нива	8
2181 дел	Ботун	Гол Рид	нива	7
2182 дел	Ботун	Прелози	пасиште	7
2109/1 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2168/1 дел	Ботун	Прелози	нива	7
2175/1 дел	Ботун	Гол Рид	нива	7
2175/2 дел	Ботун	Гол Рид	нива	7
2177/2 дел	Ботун	Гол Рид	нива	8
2121 дел	Ботун	Прелози	нива	7
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				62000 м ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4534/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2708.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА СТОПАНСКИ КОМПЛЕКС СО ПРИДРУЖНИ СОДРЖИНИ КО МЛАДО НАГОРИЧАНЕ, ОПШТИНА СТАРО НАГОРИЧАНЕ

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на стопански комплекс со придружни содржини, КО Младо Нагоричане, општина Старо Нагоричане.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со вкупна површина од 31538 м², ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
4368/2	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4372/2	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4375/2	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4370	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4369/1	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4371	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4369/2	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
4375/1	Младо Нагоричане	Петрово слатино	нива	5
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				47000 м ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4535/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

2709.

Врз основа на член 28, став 1 од Законот за ловството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/2009, 82/2009, 136/2011, 1/2012, 69/2013, 164/2013, 187/2013 и 33/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ВОСТАНОВУВАЊЕ НА ЛОВИШТАТА НА ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Во Одлуката за востановување на ловишта на територијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 125/2009 и 122/2011), во точката 1 бројот „256“ се заменува со бројот „266“, а бројот „112“ се заменува со бројот „122“.

2. Во точката 2.1 по потточката 2.1.4 се додава нова потточка 2.1.5 која гласи:

„2.1.5 Ловишта со посебна намена и тоа: Ловиште бр. 1 „Пелистер I“ Ловиште бр. 2 „Пелистер II“ и Ловиште бр. 3 „Брајчино I“.“

3. Во точката 2.2. потточката 2.2.4. се додава нова потточка 2.2.5 која гласи:

„2.2.5 Ловишта со посебна намена и тоа: Ловиште бр. 1 „Галичица I“ и Ловиште бр. 2 „Галичица II“.“

4. Во точката 2.4. по потточката 2.4.2. се додава нова потточка 2.4.3 која гласи:

„2.4.3 Ловишта со посебна намена и тоа: Ловиште бр. 1 „Горна Радика“, Ловиште бр. 2 „Маврово“, Ловиште бр. 3 „Бистра“, Ловиште бр. 4 „Дешат I“ и Ловиште бр. 5 „Кораб“.“

5. Границите и површините на ловиштата од точките 2, 3 и 4 од оваа одлука се определени во документацијата за границите и површините на востановените ловишта на територијата на Република Македонија, која е дадена во прилог и е составен дел на оваа одлука.

6. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4537/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ГРАНИЦИТЕ И ПОВРШИНИТЕ НА ВОСТАНОВЕНИТЕ ЛОВИШТА ЗА КРУПЕН И СИТЕН ДИВЕЧ НА ПОДРАЧЈЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

- 2.1. Пелагониско ловно стопанско подрачје
2.1.4 Реон Битола
2.1.5 Ловишта со посебна намена

Ловиште број	СТРУКТУРА НА ПОВРШИНИТЕ (ha)				Надморска височина
	ЛПП	ЛНП	НЛП	Вкупна	
1				5998	950 - 2601
2				6880	900 - 2601
3				4260	1110 - 2420
ВКУПНО				17138	

ЛОВИШТЕ БР. 1 “ПЕЛИСТЕР I”

Исток: Од м.в. “Муса” (Т - 2350), границата на ловиштето врти кон североисток и води по страничниот гребен на Баба планина, при што минува низ: К - 2202 и Т - 2146 (кој се наоѓа на врвот “Скрково”). Во северна насока границата се движи до Т - 1909 (м.в. “Црна стена”). Од м.в. “Црна стена”, границата свртува кон запад и по рид се спушта кон реката Сапунџица, се до почетната станица на ски - лифтоот. Понатаму, границата продолжува во северна насока кон м.в. “Дервишка”, од каде што свртува на југозапад, ја поминува реката Сапунџица и продолжува по источните падини на м.в. “Дебел рид” и м.в. “Чам”, при што ја сече Езерска река, потоа ја минува Црвена река и продолжува во правец на селото Дихово. Границата на ловиштето понатаму води по источните падини на м.в. “Куманица” и м.в. “Диховски рид”, се до К - 900 (под Т - 991).

Север: Од К - 900 (која се наоѓа под Т - 991), границата на ловиштето врти кон запад, се движи по северните падини на м.в. “Диховски рид”, поминува над село Трново и пристигнува над село Магарево. Од село Магарево, границата продолжува кон северозапад и излегува на патот што води кон хотелот Молика, кој го сече кај последните куќи во село Магарево и излегува на патека која води кон село Цапари. Границата во овој правец води по споменатата патека при што го опфаќа м.в. “Вардиште” (Т - 1068) и продолжува кон запад и пристигнува до село Цапари.

Запад: Од село Цапари, границата на ловиштето врти кон југоисток и по многу изразен рид (срт) се искачува до м.в. “Кале” (Т - 1615). Од тоа место, границата врти кон југ, поминува низ м.в. “Пресека”, Т - 1811, и преку м.в. “Кунина ливада” (Т - 1850 и Т - 2085) се искачува на врвот “Пелистер” (Т - 2601). Од овој врв, границата по главниот гребен на Баба планина продолжува кон југ и преку: К - 2548 и К - 2440 пристигнува до м.в. “Широко стопало” (Т - 2415). Од м.в. “Широко стопало”, границата на ловиштето врти кон југоисток и по главниот гребен на Баба планина, преку: м.в. “Партизански врв” (Т - 2349), К - 2235, м.в. “Ветерница” (Т - 2420) и: К - 2329 пристигнува до К - 2292.

Југ: Од К - 2292, границата на ловиштето врти кон исток и движејќи се по главниот гребен на Баба планина преку: К - 2192, Т - 2166 и м.в. “Голема грива” пристигнува до м.в. “Муса” (Т - 2350).

ЛОВИШТЕ БР. 2 “ПЕЛИСТЕР II”

Север: Од село Цапари, границата на ловиштето има насока кон запад, (кон село Кажани) и движејќи се по северните падини на Баба планина, пристигнува до под К - 927 (јужно од село Кажани). Границата на ловиштето ја сече река Шемница, од каде свртува кон север и избива на новиот пат Битола - Охрид. Оттука, границата води по новиот пат Битола - Охрид во должина од 1,6 км., потоа поминува и продолжува по стариот пат Битола - Охрид во должина од 5,6 км., поточно до превалот “Гавато”. Од превалот “Гавато”, границата на ловиштето продолжува кон запад по стариот пат Битола - Охрид (кон Ресен), се до 1 км западно од К - 978, односно пристигнува до м.в. “Макази”.

Запад: Од м.в. “Макази”, границата на ловиштето има насока кон југ, го сече шумскиот пат кој води до м.в. “Тутуница” и продолжува кон југ, пресекува уште ден шумски пат и врти кон исток во насока на возвишувањето “Маркова кула” (К - 1452), избива по рид на ова кота, а од таму продолжува по рид се до билото на планината Баба, поточно до местото кое се наоѓа на околу 600 м. југозападно од м.в. “Вртешка” (Т - 2010), односно 1 км источно од м.в. “Маркова кула” (К - 1452). Од ова место, границата на ловиштето се движи кон југ по билото на планината Баба и преку: м.в.

“Чун” (Т – 1709) и м.в. “Кодра” (Т – 1739), пристигнува до м.в. “Мала чука” (Т – 2009). Од тука, границата на ловиштето се движи по работ на шумскиот појас, поминува на околу 500 м. југозападно од м.в. “Голема чука” (Т – 2.179), а оттаму границата врти кон исток, поминува низ м.в. “Каранико чешма” и избива на К – 1 695.

Исток: Од К – 1 695, границата на ловиштето има насока кон североисток и по рид се искачува на м.в. “Широко стапало” (Т – 2415). Оттука, границата врти кон север и по главниот гребен на Баба планина, преку: К – 2440 и К – 2548 се искачува на врвот “Пелистер” (Т – 2601). Од овој врв, границата продолжува кон север и по рид (срт), преку: м.в. “Кунина ливада” (Т – 2085 и Т – 1850), Т – 1811 и м.в. “Пресека” се спушта до м.в. “Кале” (Т – 1615), од каде по многу изразен рид (срт) се спушта во село Цапари.

ЛОВИШТЕ БР. 3 “БРАЈЧИНО Г”

Запад: Од м.в. “Широко стапало” (Т – 2415), границата на ловиштето има насока кон југозапад и по неизразен рид (срт) се спушта во еден од изворишните долови на Кранска река (К – 1695). Од К – 1695, границата ја менува насоката кон југ, ги сече двата изворишни долови на Кранска река и избива под врвот “Марушица” (Т – 2091). Од тука, границата на ловиштето врти кон југозапад и движејќи се по срт, преку м.в. “Вакоско” (Т – 1978), пристигнува до м.в. “Големо врвче” (Т – 2103). Од м.в. “Големо врвче” (Т – 2103), границата на ловиштето врти кон исток и по срт се спушта до К – 1465, од каде по реката Марушица и реката Станишар пристигнува до К – 1115. Од ова кота, границата излегува на шумскиот пат спрема м.в. “Ржана” и по него продолжува кон исток, потоа кон југоисток, се до К – 1357. Од оваа кота, границата продолжува кон југоисток во должина од приближно 1,5 км (спротивно од течението на Ржанска река). Од тоа место, границата на ловиштето врти кон југозапад и по долот избива на м.в. “Балтан” (Т – 2117), односно на државната граница помеѓу Република Македонија и Република Грција.

Југ: Од м.в. “Балтан” (Т – 2117), односно граничен камен 169, границата на ловиштето врти кон исток и движејќи се по срт и државната граница помеѓу Република Македонија и Република Грција, преку граничните камени: 168 VII и 168 VI, пристигнува до граничниот камен 168 V, од каде по срт, преку, граничниот камен 168 IV, се спушта до граничниот камен 168 III. Од тука, границата на ловиштето по срт и по државната граница помеѓу Република Македонија и Република Грција, преку граничните камени 168 II и 168 I се искачува до м.в. “Бојациев врв” (Т – 2331), односно граничен камен 168.

Исток: Од м.в. “Бојациев врв” (Т – 2331), границата на ловиштето се движи во правец на север по главниот гребен на Баба планина, при што: најнапред доаѓа до Т – 2196 (која се наоѓа на м.в. “Шкамби и Рофес”), потоа благо се спушта и движејќи се по “францускиот пат” се искачува на м.в. “Лош камен” (Т – 2081). Од ова место, границата продолжува по гребенот на Баба планина и избива на Т – 2093, од каде преку м.в. “Влашки колиби” (Т – 2216) продолжува кон север и избива на врвот “Муса” (Т – 2350).

Север: Од м.в. “Муса” (Т – 2350), границата на ловиштето врти кон запад и движејќи се по главниот гребен на Баба планина, преку: м.в. “Голема грива”, Т – 2166 и К – 2192, пристигнува до К – 2292. Од тука, границата на ловиштето врти кон северозапад и по главниот гребен на Баба планина, преку: К – 2329, м.в. “Ветерница” (Т – 2420), К – 2235 и м.в. “Партизански врв” (Т – 2349), пристигнува до м.в. “Широко стапало” (Т – 2415).

2.2. Охридско - Преспанско ловностопанско подрачје

2.2.4 Р е о н О х р и д

2.2.5 Ловишта со посебна намена

Ловиште број	СТРУКТУРА НА ПОВРШИНИТЕ (ha)				Надморска височина
	ЛПП	ЛНП	НЛП	Вкупна	
1				13240	694-2265
2				10910	848-2104
ВКУПНО				24150	

ЛОВИШТЕ БР. 1 “ГАЛИЧИЦА Г”

Запад: Од граничниот премин Свети Наум, кој се наоѓа блиску до државната граница помеѓу Република Македонија и Република Албанија, границата на ловиштето се движи кон североисток и север по должината на брегот на Охридското Езеро, се до селото Долно Коњско. Оттука, во близина на археолошкиот локалитет “Античка фурна”, границата се издига на регионалниот пат Р 501 (Охрид – Свети Наум – граница со Р. Албанија) по кој се движи се до тунелот кај месноста Свети Стефан. Тука, границата остро свртува на исток, води по долот од десната страна на патот и се искачува на карпестиот отсек над манастирот Свети Стефан. Оттука, границата се движи кон североисток по земјаниот пат низ населбата Свети Стефан, над шумата, избива на трасата на новиот пат Р 501 (се уште во изградба) и истиот го следи се до пред населбата Рача, каде повторно избива на стариот коловоз на патниот правец Р 501. Движејќи се кон север покрај левата коловозна лента на овој патен правец, границата поминува над Билјанини извори до местото каде што се одделува локалниот пат кој што води до село Велестово. Оттука, границата продолжува да води кон север до изворот Беј Бунар, а потоа и по споредната улица, која се спојува со улицата “Момчило Јордановски”. Пред раскрсницата, границата остро свртува кон исток и следејќи го работ на шумата со култури од иглолисни видови, избива на пешачка патека, по кој кратко се движи кон југ, се до К – 765. Понатаму, следејќи ја пешачката патека, границата за кратко се движи на југ, потоа кон исток до м.в. “Крсти”, каде остро завртува на север и, следејќи ја патеката, избива на асфалтниот пат кој води кон селото Рамне. Следејќи го асфалтниот пат Охрид – Рамне, границата се движи кон север, спуштајќи се во долината на река Сушица. Тука, границата на ловиштето остро свртува кон исток и за кратко го следи замјаниот пат кој води кон црквата Свети Атанасије.

Движејќи се по земјаниот пат, границата ја пресекува река Сушица и веднаш потоа продолжува долж земјаната патека кон северозапад, поминувајќи низ К – 826, до К – 776, каде земјаниот пат ја пресекува реката Чардашница. Од ова место, границата се движи по земјаниот пат кон север, се до мостот на потокот, северно од манастирот Света Петка.

Север: Од мостот на потокот, северно од манастирот Света Петка, границата на ловиштето врти кон исток, североисток и во права линија, преку К – 1381 избива на врвот “Вишесла” (Т – 1563).

Исток: Од врвот “Вишесла” (Т – 1563), границата на ловиштето врти кон југоисток и движејќи се во права линија, пристигнува до место каде го сече земјаниот пат кој од м.в. “Гарванов камен” води кон м.в. “Скала”. Оттука, границата врти кон југозапад и по земјаниот пат пристигнува до под м.в. “Скала” (Т – 1473), поточно до крстопатот со земјаниот пат кој води од насока на селото Велгошти. Од овој крстопат, границата врти кон југ, и движејќи се по земјаниот пат кој води по висорамнината на планината Галичица, преку: м.в. “Летница”, К – 1466, К – 1497, м.в. “Гафа”, К – 1441, м.в.

“Дупкана”, К – 1473, м.в. “Асан ģура”, К – 1460, К – 1466, К – 1467, К – 1421, м.в. “Суво поле”, К – 1493 и м.в. “Сува плош”, се спушта до крстопатот со регионалниот пат Р 504 (Царина – Трпејца). Од овој крстопат, границата врти кон југозапад и по регионалниот пат Р 504 пристигнува до К – 1556, поточно до преслапот на планината Галичица. Од тоа место, границата на ловиштето врти кон југ и југоисток и движејќи се по рид, преку: К – 1676 и К – 2021, избива на м.в. “Стара Галичица” (К – 2065), поточно на државната граница помеѓу Република Македонија и Република Албанија.

Југ: Од тука, границата на ловиштето врти кон запад и движејќи се по државната граница помеѓу Република Македонија и Република Албанија, пристигнува до почетната точка кај граничниот премин Свети Наум.

ЛОВИШТЕ БР. 2 “ГАЛИЧИЦА II”

Исток: Од м.в. “Горни Исток”, поточно од земјаниот пат кој пристигнува од насока на м.в. “Гарванов камен”, границата на ловиштето има насока кон југоисток и преку К – 1154 избива на врвот “Скала” (Т – 1556). Потоа, границата се движи по сртото на “Самар” и преку К – 1608 избива на К – 1646. Оттука, границата се движи кон југоисток и избива на врвот “Кукол” (К – 1319), а потоа свртува кон југ, југозапад и избива на врвот “Пецилин” (Т – 1424). Оттука, границата продолжува кон југ и избива на К – 1141 на ридот “Сирханско кале”. Од К – 1141, во насока на југоисток, границата на ловиштето се спушта, го пресекува регионалниот пат Р 503 (Макази – Царина) и избива на брегот на Преспанското Езеро. Оттука, границата на ловиштето се протега по западниот брег на Преспанското Езеро (вклучувајќи го и островот Голем Град), се до м.в. “Занданана”, поточно до државната граница помеѓу Република Македонија и Република Албанија.

Југ: Од тоа место, границата на ловиштето врти кон запад и по државната граница помеѓу Република Македонија и Република Албанија пристигнува до м.в. “Стара Галичица”, поточно на место на државната граница кое се наоѓа на околу 100 м. југоисточно од К – 2065.

Запад: Од тоа место, границата на ловиштето има насока кон северозапад и преку: м.в. “Стара Галичица” (К – 2065), К – 2021 и К – 1676, по рид се спушта до К – 1556, поточно до преслапот на планината Галичица кој се наоѓа на регионалниот пат Р 504 (Царина – Трпејца). Оттаму, границата врти кон североисток и движејќи се по регионалниот пат Р 504, пристигнува до крстопатот на овој регионален пат со земјаниот пат кој води по висорамнината на планината Галичица. Од крстопатот, границата врти кон север и по земјаниот пат, преку: м.в. “Сува плош”, К – 1493, м.в. “Суво поле”, К – 1421, К – 1467, К – 1466, К – 1460, м.в. “Асан ģура”, К – 1473, м.в. “Дупкана”, К – 1441, м.в. “Ѓафа”, К – 1497, К – 1466, и м.в. “Летница”, пристигнува до под м.в. “Скала” (Т – 1473), поточно до крстопатот со земјаниот пат кој води кон м.в. “Горни Исток”.

Север: Од крстопатот, границата на ловиштето има насока кон североисток и по земјаниот пат кој води кон м.в. “Горни Исток”, односно кон м.в. “Гарванов камен”, пристигнува до ридот кој се спушта од врвот “Вишесла”, блиску до К – 1533, односно до почетната точка.

2.4. Полошко ловностапанско подрачје

2.4.2Реон Гостивар

2.4.3Ловишта со посебна намена

Ловиште број	СТРУКТУРА НА ПОВРШНИТЕ (ha)				Надморска височина
	ЛПП	ЛНП	НЛП	Вкупна	
1				17.087	900-2538
2				15.072	851-2057
3				12.293	880-2753
4				17.842	614-2443
5				9.804	614-2110
ВКУПНО				72.099	

ЛОВИШТЕ БР.1 “ГОРНА РАДИКА”

Југозапад: од К-2538 (м.в. “Кепи Бард”), границата на ловиштето се движи во правец на исток-југоисток преку К-2321 (м.в. “Нистровски Кораб”), К-2102 (м.в. “Гури Делџнес”), К-2061, Т-1830, К-1814, м.в. “Габрово”, Т-1787 (м.в. “Гури и Укут”), К-1714, Т-1736 (м.в. “Гун Габаш”), К-1721, К-1542 (м.в. “Боевски Папрат”), К-1466, Т-1455 (м.в. “Тумба”), К-1432, м.в. “Драбиска” и Т-1122 (м.в. “Дубовски Камен”) се до вливот на Мавровска Река во река Радика, каде се затвора југозападната граница на ловиштето.

Југ: од вливот на Мавровска Река во река Радика, границата на ловиштето се искачува по рид во правец на запад-северозапад преку Т-1173 (м.в. “Трнички Камен”), Т-1744 (м.в. “Врбенско Брдо”), К-1734, К-1756, К-1713, Т-1766 (м.в. “Јамбол Брдо”) и К-1759 се до Т-1798 (м.в. “Мала Планина”), каде се затвора јужната граница на ловиштето.

Исток: од Т-1798 (м.в. “Мала Планина”), границата на ловиштето се движи во правец на север преку К-1747 (м.в. “Дингова Црква”), Т-1830, Т-1991, Т-2147 (м.в. “Морава”), К-2098, Т-2130, К-2111, К-2082, Т-2194 (м.в. “Пера”), Т-2086, Т-2221 (м.в. “Фудан Брдо”), К-2144, К-2063, Т-2100, К-2105, Т-2230 (м.в. “Мал Црн Камен”), К-2291, К-2262 (м.в. “Венец”) и К-2382 (м.в. “Расангулт”) се до државната граница на Република Македонија со Република Косово (околу 150 метри југозападно од К-2404), каде се затвора источната граница на ловиштето.

Север: од државната граница на Република Македонија со Република Косово (околу 150 метри југозападно од К-2404), границата на ловиштето се движи во правец на запад по државната граница на Република Македонија со Република Косово се до Т-2092 (м.в. “Шерупа”), од каде се движи по државната граница на Република Македонија со Република Албанија се до К-2166 (м.в. “Маљи Кепи и Занит”), каде се затвора северната граница на ловиштето.

Запад: од државната граница на Република Македонија со Република Албанија кај К-2166 (м.в. “Маљи Кепи и Занит”), границата на ловиштето се движи во правец на југ по државната граница се до К-2538 (м.в. “Кепи Бард”), каде се затвора западната граница на ловиштето.

ЛОВИШТЕ БР.2 “МАВРОВО”

Запад: од К-2057 (м.в. “Манастириште”), границата на ловиштето се движи во правец на север преку Т-2027, К-2013, Т-2005, К-2017, Т-2015 (м.в. “Голем Рид”) и Т-1652 се до Т-1659. Од тука границата се спушта по рид во правец на запад преку Т-1492 се до мостот на патот преку река Радика. Од тука границата се движи во правец на север по река Радика се до местото каде во неа се влива Мавровска Река, каде се затвора западната граница на ловиштето.

Север: од вливот на Мавровска Река во река Радика, границата на ловиштето се искачува по рид во правец на запад-северозапад преку Т-1173 (м.в. “Трнички Камен”), Т-1744 (м.в. “Врбенско Брдо”), К-1734, К-1756,

К-1713, Т-1766 (м.в. “Јамбол Брдо”) и К-1759 се до Т-1798 (м.в. “Мала Планина”). Од тука границата се движи во правец на југоисток преку К-1713, Т-1595 (м.в. “Бунец”), м.в. “Одморалиште” и Т-1304 (м.в. “Влајница”) се до К-1281, каде се затвора северната граница на ловиштето.

Исток: од К-1281 (м.в. “Влајница”), границата на ловиштето се движи во правец на југ преку К-1307, Т-1340 (м.в. “Рамниште”), Т-1480 (м.в. “Шунтески Рид”), К-1456, Т-1579 (м.в. “Дејановец”), К-1576, К-1591, Т-1622, К-1576, К-1727 и Т-1765 (м.в. “Арамиски Камен”) се до К-1848, каде се затвора источната граница на ловиштето.

Југ: од К-1848 (м.в. “Арамиски Камен”), границата на ловиштето се движи во правец на исток-југоисток преку К-1854, м.в. “Сандакташ”, К-1974, К-1886, Т-1967, К-1991 (м.в. “Мали Шар”), Т-1798 (м.в. “Коблевец”), К-1695, Т-1768 (м.в. “Доња Черкезица”), К-1854, Т-1898 (м.в. “Горња Черкезица”), К-1756, Т-1937 (м.в. “Зенгови Рупи”), К-1791, Т-1890, К-1779 (м.в. “Бара”), Т-1931 (м.в. “Смрдљиви Вирови”) и Т-1719 (м.в. “Фрчец”) се до К-2057 (м.в. “Манастириште”), каде се затвора јужната граница на ловиштето.

ЛОВИШТЕ БР.3 “БИСТРА”

Северозапад: од вливот на Мала Река во река Радика кај м.в. “Бошков Мост”, границата на ловиштето се движи во правец на североисток по сртот на ридот при што минува преку Т-1372 (м.в. “Стог”), Т-1536 (м.в. “Крт”), К-1562, Т-1583, К-1586, К-1680, Т-1709 (м.в. “Старци”), Т-1692, К-1682 (м.в. “Мицова Ливада”), Т-1687, К-1758 (м.в. “Мали Бардаш”), К-1802, К-1886, Т-1915 (м.в. “Вели Врв”), К-1731, К-1811, Т-1796, К-1853, К-1893, Т-1937 (м.в. “Зенгови Рупи”), К-1756, Т-1898 (м.в. “Горња Черкезица”), К-1854, Т-1768 (м.в. “Доња Черкезица”), К-1695, Т-1798 (м.в. “Коблевец”), К-1991 (м.в. “Мали Шар”), К-1951 и К-1846 се до К-1953 (м.в. “Ахметовица”), каде се затвора северозападната граница на ловиштето.

Исток: од К-1953 (м.в. “Ахметовица”), границата на ловиштето се движи во правец на југоисток-југ по билото на планината Бистра при што минува преку Т-1944, К-1914, К-1874, Т-1901, К-1899, К-1894 (м.в. “Чукното Паница”), Т-1905, м.в. “Коњски Гроб”, К-1946, К-1846 (м.в. “Пољце”), Т-1846, Т-2019, К-2029, Т-2086 и К-1984 се до Т-2101, каде се затвора источната граница на ловиштето.

Југоисток: од Т-2101, границата на ловиштето се движи во правец на запад-југозапад преку К-1989, К-2049 (м.в. “Думовица”), К-2023, Т-2023, К-1902, К-1861, К-1801 (м.в. “Бари”), Т-1832, К-1674, К-1630 (м.в. “Невестински Гроб”), К-1688, м.в. “Чулавец”, Т-1653 (м.в. “Барбара”) и Т-1673 од каде по дол се спушта во правец на југ на регионалниот патен правец Кичево – Дебар кај м.в. “Јама”, каде се затвора југоисточната граница на ловиштето.

Југозапад: од м.в. “Јама”, границата на ловиштето се движи во правец на запад-северозапад по регионалниот патен правец Кичево – Дебар се до крастопатот на кој од него се двои локален патен правец кој води до село Тресонче, од каде се спушта во Мала река на местото каде во неа се влива безимениот дол кој доаѓа од село Осој. Од тука, границата на ловиштето се движи во правец на северозапад по Мала река се до местото каде таа се влива во река Радика кај м.в. “Бошков Мост”, каде се затвора југозападната граница на ловиштето.

ЛОВИШТЕ БР. 4 “ДЕШАТИ”

Југоисток: од вливот на Мала Река во река Радика кај м.в. “Бошков Мост”, границата на ловиштето се движи во правец на североисток по сртот на ридот при што минува преку Т-1372 (м.в. “Стог”), Т-1536 (м.в. “Крт”), К-1562, Т-1583, К-1586, К-1680, Т-1709 (м.в. “Старци”), Т-1692, К-1682 (м.в. “Мицова Ливада”), Т-1687, К-1758 (м.в. “Мали Бардаш”), К-1802, К-1886, Т-1915 (м.в. “Вели Врв”), К-1731, К-1811, Т-1796, К-1853 и К-1893 се до Т-1937 (м.в. “Зенгови Рупи”), каде се затвора југоисточната граница на ловиштето.

Североисток: од Т-1937 (м.в. “Зенгови Рупи”), границата на ловиштето се движи во правец на северозапад преку К-1791, Т-1890, К-1779 (м.в. “Бара”), Т-1931 (м.в. “Смрдљиви Вирови”), Т-1719 (м.в. “Фрчец”), К-2057, Т-2027, К-2013, Т-2005, К-2017, Т-2015 (м.в. “Голем Рид”), Т-1652 и Т-1659 се до К-1642. Од тука границата се спушта по рид во правец на запад преку Т-1492 се до мостот на патот преку река Радика, од каде се движи во правец на север по река Радика се до местото каде во неа се влива Рибничка Река, каде се затвора североисточната граница на ловиштето.

Север: од вливот на Рибничка Река во река Радика, границата на ловиштето се искачува по рид во правец на запад преку м.в. “Дерис”, Т-1885 (м.в. “Црн Камен”), К-1823, К-1772, Т-1788 (м.в. “Вор и Османит”), К-1768, К-1827 (м.в. “Тури и Хелмит”), К-1808, К-1762, Т-1775 (м.в. “Кребулјиц”), м.в. “Асан Кула”, Т-1882, К-1793, К-1837 и Т-2062 се до Т-2233 (м.в. “Плоча”), каде се затвора северната граница на ловиштето.

Запад: од Т-2233 (м.в. “Плоча”), границата на ловиштето се движи во правец на југ по државната граница на Република Македонија со Република Албанија се до Т-2174 (м.в. “Дели Сеница”), каде се затвора западната граница на ловиштето.

Југозапад: од Т-2174 (м.в. “Дели Сеница”), границата на ловиштето се движи во правец на југоисток преку К-2134, К-2241 (м.в. “Рудина”), Т-2107 (м.в. “Црвена Плоча”), К-1919, Т-1602 (м.в. “Скрима”) и Т-785 (м.в. “Елешница”) од каде се спушта до вливот на Мала Река во река Радика кај м.в. “Бошков Мост”, каде се затвора југозападната граница на ловиштето.

ЛОВИШТЕ БР.5 “КОРАБ”

Југ: од вливот на Мавровска Река во река Радика, границата на ловиштето се движи во правец на југозапад по река Радика се до местото каде во неа се влива Рибничка Река. Од тука, границата се искачува по рид во правец на запад преку м.в. “Дерис”, Т-1885 (м.в. “Црн Камен”), К-1823, К-1772, Т-1788 (м.в. “Вор и Османит”), К-1768, К-1827 (м.в. “Тури и Хелмит”), К-1808, К-1762, Т-1775 (м.в. “Кребулјиц”), м.в. “Асан Кула”, Т-1882, К-1793, К-1837 и Т-2062 се до Т-2233 (м.в. “Плоча”), каде се затвора јужната граница на ловиштето.

Запад: од Т-2233 (м.в. “Плоча”), границата на ловиштето се движи во правец на север по државната граница на Република Македонија со Република Албанија се до К-2538 (м.в. “Кепи Бард”), каде се затвора западната граница на ловиштето.

Североисток: од К-2538 (м.в. “Кепи Бард”), границата на ловиштето се движи во правец на исток-југоисток преку К-2321 (м.в. “Нистровски Кораб”), К-2102 (м.в. “Гури Делпнес”), К-2061, Т-1830, К-1814, м.в. “Габрово”, Т-1787 (м.в. “Гури и Укут”), К-1714, Т-1736 (м.в. “Гун Габаш”), К-1721, К-1542 (м.в. “Боевски Папрат”), К-1466, Т-1455 (м.в. “Тумба”), К-1432, м.в. “Драбиска” и Т-1122 (м.в. “Дубовски Камен”) се до вливот на Мавровска Река во река Радика, каде се затвора североисточната граница на ловиштето.

Забелешка: Границите на ловиштата се опишани врз основа на карта во размер 1 : 25.000.

2710.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ИЗГРАДБА НА Е2-КОМУНАЛНА СУПРАСТРУКТУРА КО ВОЈШАНЦИ ОПШТИНА НЕГОТИНО

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на Е2-комунална супраструктура КО Војшанци, општина Неготино.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
265	Војшанци	Рудина	нива	5
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				17659м ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4538/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2711.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ИЗГРАДБА НА ЛОВЕН ДОМ СО ПРОПРАТНИ СОДРЖИНИ КО БУДИМИРЦИ ОПШТИНА НОВАЦИ

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на ловен дом со пропратни содржини КО Будимирци, општина Новаци.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
2109	Будимирци	Колев гроб	нива	8
1750 дел	Будимирци	Селска шума	нива	6
1732 дел	Будимирци	Трново	камена	0
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				30088м ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4545/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2712.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО НИКОЛИК ЗА ИЗГРАДБА НА ОБЈЕКТИ СО НАМЕНА А-ДОМУВАЊЕ, Б-КОМЕРЦИЈАЛНИ И ДЕЛОВНИ НАМЕНИ, В-ЈАВНИ ИНСТИТУЦИИ, Г-ПРОИЗВОДСТВО, ДИСТРИБУЦИЈА, СЕРВИСИ, Д-ЗЕЛЕНИЛО И РЕКРЕАЦИЈА, Е-КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА КО НИКОЛИК ОПШТИНА ДОЈРАН

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Николик за изградба на објекти со намена А-домување, Б-комерцијални и деловни намени, В-јавни институции, Г-производство, дистрибуција, сервиси, Д-зеленило и рекреација, Е-комунална инфраструктура КО Николик, општина Дојран.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена со вкупна површина од 186323м², ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
162/8	Николиќ	Попова река	нива	6
162/7	Николиќ	Попова река	нива	6
162/6	Николиќ	Попова река	нива	6
159/3	Николиќ	Попова река	нива	5
188/3	Николиќ	Старо село	нива	5
159/2	Николиќ	Попова река	нива	5
162/2	Николиќ	Попова река	нива	6
163/2	Николиќ	Попова река	нива	6
165/2	Николиќ	Старо село	нива	4
99	Николиќ	Село	нива	5
100	Николиќ	Село	нива	5
106	Николиќ	Село	пасиште	4
237/2	Николиќ	Старо село	нива	4
146	Николиќ	Попова река	нива	5
153	Николиќ	Попова река	нива	6
159/1	Николиќ	Попова река	нива	5
162/1	Николиќ	Попова река	нива	6
163/1	Николиќ	Попова река	нива	6
165/1	Николиќ	Старо село	нива	4
167	Николиќ	Старо село	нива	4
503/3	Николиќ	Село	нива	6
168	Николиќ	Старо село	нива	4
504/3	Николиќ	Село	нива	6
349/2	Николиќ	Калинка	нива	4
352/2	Николиќ	Село	нива	4
357/2	Николиќ	Село	нива	4
187/1	Николиќ	Старо село	нива	5
188/1	Николиќ	Старо село	нива	6
194	Николиќ	Старо село	нива	4
196	Николиќ	Старо село	нива	4
231	Николиќ	Старо село	нива	4
232	Николиќ	Старо село	нива	4
233	Николиќ	Старо село	нива	4
234	Николиќ	Старо село	нива	4
235	Николиќ	Старо село	нива	4
236	Николиќ	Старо село	нива	4
237/1	Николиќ	Старо село	нива	4
478/2	Николиќ	Село	нива	5
489/2	Николиќ	Село	нива	6
504/2	Николиќ	Село	нива	6
563/2	Николиќ	Желкарник	нива	5
611/2	Николиќ	Село	нива	3
327	Николиќ	Ташлк	нива	4
328	Николиќ	Ташлк	нива	4
329	Николиќ	Ташлк	нива	4
333	Николиќ	Ташлк	нива	4
335	Николиќ	Каменка	нива	4
339	Николиќ	Калинка	нива	4
340	Николиќ	Калинка	нива	4
349/1	Николиќ	Калинак	нива	4
351	Николиќ	Село	нива	4
352/1	Николиќ	Село	нива	4
354	Николиќ	Село	нива	4
355	Николиќ	Село	нива	4
356	Николиќ	Село	нива	4
357/1	Николиќ	Село	нива	4
473	Николиќ	Село	нива	5
475	Николиќ	Село	пасиште	4
476	Николиќ	Село	нива	6
477	Николиќ	Село	нива	5
478/1	Николиќ	Село	нива	5
479	Николиќ	Село	нива	5
480	Николиќ	Село	овоштарник	5
481	Николиќ	Село	нива	5

482	Николиќ	Село	овоштарник	5
488	Николиќ	Село	нива	4
489/1	Николиќ	Село	нива	6
490	Николиќ	Село	нива	6
491	Николиќ	Село	нива	6
492	Николиќ	Село	нива	6
497	Николиќ	Село	нива	6
509	Николиќ	Село	нива	5
520	Николиќ	Село	нива	4
521	Николиќ	Село	нива	4
1121/2	Николиќ	Сртот	нива	5
562	Николиќ	Желкарник	нива	4
563/1	Николиќ	Желкарник	нива	4
611/1	Николиќ	Село	нива	3
612	Николиќ	Село	нива	3
614	Николиќ	Село	нива	3
615	Николиќ	Село	нива	3
616/1	Николиќ	Село	нива	4
1112	Николиќ	Сртот	нива	4
1113	Николиќ	Сртот	нива	5
1114	Николиќ	Сртот	нива	4
1116	Николиќ	Сртот	нива	5
1118	Николиќ	Сртот	нива	5
1119	Николиќ	Сртот	нива	5
1120	Николиќ	Сртот	нива	4
1121/1	Николиќ	Сртот	нива	5
1124	Николиќ	Сртот	нива	5
1125	Николиќ	Сртот	нива	5
1126	Николиќ	Сртот	нива	5
1182	Николиќ	Сртот	нива	5
1183	Николиќ	Сртот	пасиште	5
1184	Николиќ	Сртот	нива	5
1185	Николиќ	Сртот	нива	5
1186	Николиќ	Сртот	нива	5
1187	Николиќ	Сртот	нива	5
1188	Николиќ	Сртот	нива	5
1189	Николиќ	Сртот	нива	5
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				796000м²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4549/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2713.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/2007, 18/2011, 148/2011, 95/2012, 79/2013, 87/2013, 106/2013, 164/2013, 39/2014, 130/2014 и 166/2014), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/2015), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА СЕЛО СТРИМНИЦА ЗА ИЗГРАДБА НА БЛОК 14 СО НАМЕНА ДОМУВАЊЕ ВО СТАНБЕНИ КУКИ КО СТРИМНИЦА И КО СТРИМНИЦА ВОН ГРАД, ОПШТИНА ЖЕЛИНО

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план за село Стримница за изградба на Блок 14 со намена домување во станбени куки КО Стримница и КО Стримница вон град, општина Желино.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со вкупна површина од 336359м², ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
760	Стримница	Село	камењар	0
360	Стримница	Бабучка	камењар	0
687	Стримница	Село	камењар	0
786	Стримница	Село	камењар	0
805	Стримница	Село	камењар	0
505/2	Стримница	Мургач	камењар	0
680/3	Стримница	Село	камењар	0
688	Стримница	Село	камењар	0
417/4	Стримница	Слуге	камењар	0
408/7	Стримница	Слугје	камењар	0
493/5	Стримница	Јакуп	камењар	0
427	Стримница	Слугје	камењар	0
428	Стримница	Слугје	камењар	0
846	Стримница	Село	камењар	0
847/1	Стримница	Село	камењар	0
847/2	Стримница	Село	камењар	0
532	Стримница вон град	Голема нива	камењар	0
550	Стримница вон град	Мургач	камењар	0
206/4	Стримница вон град	Арбол	камењар	0
432/2	Стримница	Слагје	ливада	2
432/1	Стримница	Слагје	ливада	2
432/5	Стримница	Слагје	ливада	2
545	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
542/2	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
469	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
540	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
541	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
540	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
541	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
468/3	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
470/2	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
468/1	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
470/4	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
469	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
546	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
468/2	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
540	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
541	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
540	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
541	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
543	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
544	Стримница вон град	Мургач	ливада	2
489	Стримница вон град	Јакуп	ливада	2
703	Стримница	Село	ливада	3
333/1	Стримница	Теура	ливада	3
334/1	Стримница	Теура	ливада	3
334/2	Стримница	Теура	ливада	3
334/3	Стримница	Теура	ливада	3
334/5	Стримница	Теура	ливада	3
332/1	Стримница	Теура	ливада	3
332/2	Стримница	Теура	ливада	3
542/1	Стримница вон град	Мургач	ливада	3
4	Стримница вон град	Лигуша	ливада	3
782/3	Стримница	Село	ливада	4
782/1	Стримница	Село	ливада	4
712	Стримница	Село	ливада	4
782/4	Стримница	Село	ливада	4
782/2	Стримница	Село	ливада	4

712	Стримница	Село	ливада	4
825	Стримница вон град	Село	ливада	4
267/8	Стримница	Лигуша	ливада	5
267/1	Стримница	Лигуша	ливада	5
267/6	Стримница	Лигуша	ливада	5
267/5	Стримница	Лигуша	ливада	5
267/9	Стримница	Лигуша	ливада	5
267/7	Стримница	Лигуша	ливада	5
562/2	Стримница вон град	Краста	лозје	3
562/14	Стримница вон град	Краста	лозје	3
562/8	Стримница вон град	Краста	лозје	3
412/2	Стримница	Слоѓе	нива	2
429	Стримница вон град	Слуѓе	нива	2
470/1	Стримница вон град	Јакуп	нива	2
210	Стримница вон град	Арбол	нива	2
204/2	Стримница вон град	Арбал	нива	2
236	Стримница вон град	Арбол	нива	2
470/3	Стримница вон град	Јакуп	нива	2
206/2	Стримница вон град	Арбол	нива	2
241	Стримница вон град	Арбол	нива	2
207	Стримница вон град	Арбол	нива	2
239	Стримница вон град	Арбол	нива	2
206/3	Стримница вон град	Арбол	нива	2
240/1	Стримница вон град	Арбал	нива	2
240/2	Стримница вон град	Арбал	нива	2
204/1	Стримница вон град	Арбол	нива	2
206/1	Стримница вон град	Арбол	нива	2
204/3	Стримница вон град	Арибол	нива	2
402/4	Стримница	Слугје	нива	3
404/1	Стримница	Слугје	нива	3
403/2	Стримница	Слагје	нива	3
415	Стримница	Слогје	нива	3
424	Стримница	Слогји	нива	3
411	Стримница	Слогји	нива	3
425	Стримница	Слугје	нива	3
412/7	Стримница	Слугје	нива	3
644/1	Стримница	Осој	нива	3
402/3	Стримница	Слугје	нива	3
333/2	Стримница	Теура	нива	3
340	Стримница	Теура	нива	3
335/1	Стримница	Теура	нива	3
341/2	Стримница	Теура	нива	3
418/3	Стримница	Слугје	нива	3
247/2	Стримница	Лигуша	нива	3
265/1	Стримница	Донја режика	нива	3
417/3	Стримница	Слуѓе	нива	3
675/1	Стримница	Село	нива	3
408/1	Стримница	Слугје	нива	3
408/5	Стримница	Слугје	нива	3
408/2	Стримница	Слугје	нива	3
408/4	Стримница	Слугје	нива	3
282/4	Стримница	Лигуша	нива	3
713/1	Стримница	Село	нива	3
713/2	Стримница	Село	нива	3
422	Стримница	Слугје	нива	3
339	Стримница	Теура	нива	3
335/2	Стримница	Теура	нива	3
341/1	Стримница	Теура	нива	3
402/1	Стримница	Слогји	нива	3
265/2	Стримница	Донја режика	нива	3
265/3	Стримница	Донја режика	нива	3
406/3	Стримница	Слуѓе	нива	3
406/5	Стримница	Слуѓе	нива	3

282/2	Стримница	Лигуша	нива	3
418/2	Стримница	Слугје	нива	3
415	Стримница	Слугје	нива	3
416	Стримница	Слугје	нива	3
281/2	Стримница	Лигуша	нива	3
282/1	Стримница	Лигуша	нива	3
269/4	Стримница	Лигуша	нива	3
672/2	Стримница	Осој	нива	3
402/2	Стримница	Слугје	нива	3
268/1	Стримница	Лигуша	нива	3
417/2	Стримница	Село	нива	3
268/3	Стримница	Лигуша	нива	3
420/1	Стримница	Слуѓе	нива	3
421/4	Стримница	Слугје	нива	3
269/3	Стримница	Лигуша	нива	3
268/15	Стримница	Лигуша	нива	3
269/5	Стримница	Лигуша	нива	3
408/6	Стримница	Слугје	нива	3
412/8	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/11	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/12	Стримница	Слоѓе	нива	3
267/4	Стримница	Лигуша	нива	3
267/2	Стримница	Лигуша	нива	3
245/1	Стримница	Лигуша	нива	3
245/2	Стримница	Лигуша	нива	3
401/2	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/1	Стримница	Слугје	нива	3
412/3	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/5	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/10	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/9	Стримница	Слоѓе	нива	3
276	Стримница	Лигуша	нива	3
280/1	Стримница	Лигуша	нива	3
408/8	Стримница	Донја режика	нива	3
406/2	Стримница	Слуѓе	нива	3
406/4	Стримница	Слуѓе	нива	3
247/1	Стримница	Лигуша	нива	3
426	Стримница	Слугје	нива	3
403/1	Стримница	Слагје	нива	3
647	Стримница	Село	нива	3
427	Стримница	Слагје	нива	3
420/4	Стримница	Слогји	нива	3
420/6	Стримница	Слугје	нива	3
420/5	Стримница	Слугје	нива	3
428	Стримница	Слугје	нива	3
246	Стримница	Лигуш	нива	3
281/1	Стримница	Лигуша	нива	3
401/4	Стримница	Слоѓе	нива	3
401/3	Стримница	Слоѓе	нива	3
401/1	Стримница	Слоѓе	нива	3
409/4	Стримница	Слугје	нива	3
409/7	Стримница	Слугје	нива	3
409/3	Стримница	Слугје	нива	3
409/5	Стримница	Слугје	нива	3
409/2	Стримница	Слугје	нива	3
409/6	Стримница	Слугје	нива	3
409/1	Стримница	Слугје	нива	3
278/1	Стримница	Лигуша	нива	3
278/3	Стримница	Лигуша	нива	3
278/4	Стримница	Лигуша	нива	3
413	Стримница	Слугје	нива	3
280/2	Стримница	Лигуша	нива	3
280/5	Стримница	Лигуша	нива	3

412/4	Стримница	Слоѓе	нива	3
412/13	Стримница	Слоѓе	нива	3
267/3	Стримница	Лигуша	нива	3
420/2	Стримница	Слуѓе	нива	3
264/1	Стримница вон град	Доња Режика	нива	3
285/1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
535/1	Стримница вон град	Голема нива	нива	3
526	Стримница вон град	Голема нива	нива	3
486	Стримница вон град	Јакуп	нива	3
244	Стримница вон град	Арбол	нива	3
525	Стримница вон град	Голема Нива	нива	3
533	Стримница вон град	Голема Нива	нива	3
524	Стримница вон град	Голема Нива	нива	3
534	Стримница вон град	Голема Нива	нива	3
3	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
285/2	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
6/1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
6/3	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
7/1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
7/2	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
536	Стримница вон град	Мургач	нива	3
6/2	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
7/3	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
471/1	Стримница вон град	Јакуп	нива	3
1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
263/4	Стримница вон град	Донја Решика	нива	3
263/3	Стримница вон град	Донја Решика	нива	3
11/1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
336	Стримница вон град	Теура	нива	3
5	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
485	Стримница вон град	Јакуп	нива	3
284	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
263/1	Стримница вон град	Донја Режика	нива	3
263/6	Стримница вон град	Донја Режика	нива	3
2/1	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
2/2	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
243/2	Стримница вон град	Арбол	нива	3
535/2	Стримница вон град	Голема Нива	нива	3
264/2	Стримница вон град	Донја Режика	нива	3
484	Стримница вон град	Јакуп	нива	3
6/4	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
263/2	Стримница вон град	Долна Решика	нива	3
11/2	Стримница вон град	Лигуша	нива	3
243/1	Стримница вон град	Арбал	нива	3
504	Стримница	Јакуп	нива	4
283/2	Стримница	Лигуша	нива	4
392/5	Стримница	Пријак	нива	4
777	Стримница	Село	нива	4
394	Стримница	Пријак	нива	4
788	Стримница	Село	нива	4
821	Стримница	Осој	нива	4
383	Стримница	Пријак	нива	4
394	Стримница	Пријак	нива	4
269/2	Стримница	Лигуша	нива	4
812/1	Стримница	Село	нива	4
260/2	Стримница	Донја Режика	нива	4
388	Стримница	Пријак	нива	4
260/1	Стримница	Донја Режика	нива	4
273/2	Стримница	Лигуша	нива	4
385/2	Стримница	Пријак	нива	4
260/3	Стримница	Донја Реж	нива	4

809/1	Стримница	Село	нива	4
251	Стримница	Донја Режика	нива	4
274	Стримница	Лигуша	нива	4
379/4	Стримница	Пријак	нива	4
390/3	Стримница	Пријак	нива	4
390/4	Стримница	Пријак	нива	4
477/1	Стримница	Јакуп	нива	5
248	Стримница	Лигуша	нива	4
386/2	Стримница	Пријак	нива	4
391/4	Стримница	Пријак	нива	4
271/3	Стримница	Лигуша	нива	4
262/8	Стримница	Донја режика	нива	4
364/2	Стримница	Бабучка	нива	4
509	Стримница	Јакуп	нива	4
845/1	Стримница	Село	нива	4
384/3	Стримница	Пријак	нива	4
384/4	Стримница	Пријак	нива	4
261/1	Стримница	Долна режика	нива	4
270/2	Стримница	Лигуша	нива	4
261/3	Стримница	Долна режика	нива	4
270/3	Стримница	Лигуша	нива	4
261/2	Стримница	Долна режика	нива	4
392/1	Стримница	Пријак	нива	4
493/2	Стримница	Јакуп	нива	4
378/1	Стримница	Пријак	нива	4
378/2	Стримница	Прије	нива	4
386/3	Стримница	Пријак	нива	4
386/5	Стримница	Пријак	нива	4
386/6	Стримница	Пријак	нива	4
268/4	Стримница	Лигуша	нива	3
268/4	Стримница	Лигуша	нива	3
389/1	Стримница	Пријак	нива	4
389/2	Стримница	Пријак	нива	4
389/3	Стримница	Пријак	нива	4
389/4	Стримница	Пријак	нива	4
249/2	Стримница	Лигуша	нива	4
382/4	Стримница	Пријак	нива	4
382/1	Стримница	Пријак	нива	4
382/2	Стримница	Пријак	нива	4
380/1	Стримница	Пријак	нива	4
250	Стримница	Лигуше	нива	4
251	Стримница	Донја режика	нива	4
493/1	Стримница	Јакуп	нива	4
254	Стримница	Донја режика	нива	4
257	Стримница	Донја режика	нива	4
272/3	Стримница	Лигуша	нива	4
493/3	Стримница	Јакуп	нива	4
493/4	Стримница	Јакуп	нива	4
259/1	Стримница	Донја режика	нива	4
386/4	Стримница	Трнав	нива	4
391/11	Стримница	Пријак	нива	4
390/5	Стримница	Пријак	нива	4
390/6	Стримница	Пријак	нива	4
342/2	Стримница	Теура	нива	4
342/3	Стримница	Теура	нива	4
270/2	Стримница	Лигуша	нива	4
262/4	Стримница	Донја режика	нива	4
262/6	Стримница	Донја режика	нива	4
262/5	Стримница	Донја режика	нива	4
262/7	Стримница	Донја режика	нива	4
252/1	Стримница	Донја режика	нива	4
252/4	Стримница	Донја режика	нива	4
258/2	Стримница	Донја режика	нива	4

252/2	Стримница	Доња режика	нива	4
258/1	Стримница	Доња реж	нива	4
380/7	Стримница	Прнјак	нива	4
380/9	Стримница	Прнјак	нива	4
385/1	Стримница	Прнјак	нива	4
385/3	Стримница	Прнјак	нива	4
272/1	Стримница	Лигуша	нива	4
493/7	Стримница	Јакуп	нива	4
262/1	Стримница	Доња режика	нива	4
262/2	Стримница	Доња режика	нива	4
342/1	Стримница	Теура	нива	4
391/3	Стримница	Прнјак	нива	4
260/4	Стримница	Доња режика	нива	4
260/7	Стримница	Доња режика	нива	4
260/5	Стримница	Доња реж	нива	4
260/8	Стримница	Доња режика	нива	4
260/6	Стримница	Доња режика	нива	4
260/9	Стримница	Доња режика	нива	4
270/1	Стримница	Лигуша	нива	4
390/7	Стримница	Прњак	нива	4
382/3	Стримница	Прњак	нива	4
488	Стримница вон град	Јакупи	нива	4
256/2	Стримница вон град	Доња Режика	нива	4
528/2	Стримница вон град	Голема нива	нива	4
256/3	Стримница вон град	Доња Режика	нива	4
528/1	Стримница вон град	Голема нива	нива	4
539	Стримница вон град	Мургач	нива	4
471/2	Стримница вон град	Јакут	нива	4
235/3	Стримница вон град	Доња Режика	нива	4
595	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
488	Стримница вон град	Јакупи	нива	4
429	Стримница вон град	Слуѓе	нива	4
492	Стримница вон град	Јакуп	нива	4
256/4	Стримница вон град	Доња Режика	нива	4
527	Стримница вон град	Голема Нива	нива	4
429	Стримница вон град	Слуѓе	нива	4
529	Стримница вон град	Голема Нива	нива	4
485	Стримница вон град	Јакуп	нива	4
284	Стримница вон град	Лигуша	нива	4
233/1	Стримница вон град	Долна Режика	нива	4
235/1	Стримница вон град	Долна Режика	нива	4
235/2	Стримница вон град	Долна Режика	нива	4
491	Стримница вон град	Јакуп	нива	4
233/2	Стримница вон град	Долна Режика	нива	4
256/1	Стримница вон град	Арбал	нива	4
211	Стримница вон град	Долна Режика	нива	4
731	Стримница	Село	нива	5
496/1	Стримница	Село	нива	5
516/1	Стримница	Село	нива	5
516/7	Стримница	Село	нива	5
516/9	Стримница	Село	нива	5
497	Стримница	Јакуп	нива	5
498	Стримница	Јакуп	нива	5
513/2	Стримница	Јакуп	нива	5
501/1	Стримница	Јакуп	нива	5
356	Стримница	Бабучка	нива	5
359/5	Стримница	Бабучка	нива	5
514/2	Стримница	Јакуп	нива	5
511/3	Стримница	Јакупе	нива	5
714/1	Стримница	Ограда	нива	5
365	Стримница	Бабучка	нива	5
850	Стримница	Село	нива	5
678/2	Стримница	Село	нива	5

376/1	Стримница	Осој	нива	5
365	Стримница	Бабучка	нива	5
273/2	Стримница	Лигуша	нива	5
511/1	Стримница	Јакупе	нива	5
365	Стримница	Бабучка	нива	5
509	Стримница	Осакут	нива	5
517/1	Стримница	Јакуб	нива	5
502	Стримница	Јакуб	нива	5
514/1	Стримница	Јакуп	нива	5
516/2	Стримница	Село	нива	5
357	Стримница	Бабучка нива	нива	5
358	Стримница	Бабучка	нива	5
715	Стримница	Село	нива	5
716	Стримница	Село	нива	5
355	Стримница	Бабучка	нива	5
717/1	Стримница	Село	нива	5
351	Стримница	Бабуека	нива	5
365	Стримница	Бабучка	нива	5
364/3	Стримница	Бабучка	нива	5
477/2	Стримница	Слуѓе	нива	5
675/2	Стримница	Село	нива	5
271/3	Стримница	Лигуша	нива	5
717/2	Стримница	Село	нива	5
678/3	Стримница	Село	нива	5
364/1	Стримница	Бабучка	нива	5
476/2	Стримница	Јакупи	нива	5
475	Стримница	Јакупи	нива	5
517/4	Стримница	Јакуб	нива	5
674	Стримница	Осој	нива	5
500/1	Стримница	Јакупе	нива	5
500/4	Стримница	Јакупе	нива	5
500/7	Стримница	Јкупе	нива	5
510/1	Стримница	Јакуп	нива	5
512/1	Стримница	Јакуп	нива	5
510/2	Стримница	Јакуп	нива	5
510/5	Стримница	Јакуп	нива	5
508/3	Стримница	Село	нива	5
500/2	Стримница	Јакуп	нива	5
507	Стримница	Село ограда	нива	5
495/4	Стримница	Јакуп	нива	5
495/2	Стримница	Јакуп	нива	5
495/1	Стримница	Јакуп	нива	5
494/1	Стримница	Јакупа	нива	5
499/1	Стримница	Јакуп	нива	5
499/2	Стримница	Јакуп	нива	5
499/3	Стримница	Јакуп	нива	5
499/4	Стримница	Јакуп	нива	5
643	Стримница	Осој	нива	5
643	Стримница	Осој	нива	5
673	Стримница	Осој	нива	5
672/1	Стримница	Осој	нива	5
850	Стримница	Село	нива	5
483	Стримница	Јакуп	нива	5
506/6	Стримница	Село	нива	5
477/3	Стримница	Јакуп	нива	5
511/2	Стримница	Јакупе	нива	5
476/1	Стримница	Јакуп	нива	5
510/4	Стримница	Јакуп	нива	5
515	Стримница	Јакуп	нива	5
727/1	Стримница	Село	нива	5
727/2	Стримница	Село	нива	5
475	Стримница	Јакуп	нива	5
359/1	Стримница	Бабучка	нива	5

359/4	Стримница	Бабучка	нива	5
724/2	Стримница	Село	нива	5
678/1	Стримница	Село	нива	5
676/1	Стримница	Село	нива	5
477/4	Стримница	Јакуп	нива	5
500/5	Стримница	Јакуп	нива	5
500/6	Стримница	Јакуп	нива	5
476/3	Стримница	Јакуп	нива	5
516/3	Стримница	Село	нива	5
516/4	Стримница	Село	нива	5
363/1	Стримница	Бабучка	нива	5
363/2	Стримница	Бабучка	нива	5
362/2	Стримница	Бабучка	нива	5
362/3	Стримница	Бабучка	нива	5
271/1	Стримница	Лигуша	нива	5
495/5	Стримница	Јакуп	нива	5
494/2	Стримница	Јакуп	нива	5
495/3	Стримница	Јакуп	нива	5
496/2	Стримница	Јакуп	нива	5
714/3	Стримница	Село	нива	5
516/6	Стримница	Село	нива	5
271/2	Стримница	Лигуша	нива	5
500/3	Стримница	Јакуп	нива	5
506/1	Стримница	Село	нива	5
506/5	Стримница	Село	нива	5
506/4	Стримница	Село	нива	5
516/8	Стримница	Село	нива	5
521/1	Стримница вон град	Голема нива	нива	5
353/3	Стримница вон град	Лозје	нива	5
521/4	Стримница вон град	Голема нива	нива	5
649/2	Стримница вон град	Осој	нива	5
538	Стримница вон град	Мургач	нива	5
530/4	Стримница вон град	Мургач	нива	5
747	Стримница вон град	Село	нива	5
523	Стримница вон град	Јакуп	нива	5
530/5	Стримница вон град	Мургач	нива	5
530/3	Стримница вон град	Мургач	нива	5
530/2	Стримница вон град	Мургач	нива	5
353/1	Стримница вон град	Лозје	нива	5
474/1	Стримница вон град	Јакуп	нива	5
548/3	Стримница вон град	Мургач	нива	5
474/2	Стримница вон град	Јакуп	нива	5
482	Стримница вон град	Јакуп	нива	5
353/2	Стримница вон град	Лозје	нива	5
548/2	Стримница вон град	Мургач	нива	5
521/3	Стримница вон град	Голема Нива	нива	5
521/5	Стримница вон град	Голема Нива	нива	5
521/2	Стримница вон град	Голема Нива	нива	5
650/1	Стримница вон град	Осој	нива	5
354	Стримница вон град	Бабучка	нива	5
521/6	Стримница вон град	Голема Нива	нива	5
484	Стримница вон град	Јакуп	нива	5
661	Стримница	Село	нива	6
660/1	Стримница	Село	нива	6
479	Стримница	Јакупи	нива	6
480/3	Стримница	Јакуп	нива	6
480/6	Стримница	Јакуп	нива	6
480/1	Стримница	Јакуп	нива	6
480/4	Стримница	Јакуп	нива	6
660/2	Стримница	Село	нива	6
365	Стримница	Бабучка	нива	5
476/4	Стримница	Јакуп	нива	6
480/2	Стримница	Јакуп	нива	6

480/5	Стримница	Јакуп	нива	6
669	Стримница	Село	нива	6
368	Стримница	Бабучка	нива	6
609	Стримница вон град	Лозје	нива	6
537	Стримница вон град	Мургач	нива	6
556	Стримница вон град	Мургач	нива	6
597	Стримница вон град	Лозје	нива	6
608/2	Стримница вон град	Лозје	нива	6
557	Стримница вон град	Мургач	нива	6
555	Стримница вон град	Мургач	нива	6
746/2	Стримница вон град	Село	нива	6
558	Стримница вон град	Мургач	нива	6
601	Стримница вон град	Лозје	нива	6
608/1	Стримница вон град	Лозје	нива	6
594	Стримница вон град	Лозје	нива	6
746/1	Стримница вон град	Лилјан	нива	6
600	Стримница вон град	Лозје	нива	6
637/1	Стримница вон град	Осој	нива	6
637/2	Стримница вон град	Осој	нива	6
605/1	Стримница вон град	Лозје	нива	6
263/5	Стримница вон град	Долна Решика	нива	6
746/3	Стримница вон град	Село	нива	6
736	Стримница	Село	нива	7
506/2	Стримница	Село	нива	7
506/3	Стримница	Село	нива	7
836/1	Стримница вон град	Село	нива	7
650/1	Стримница вон град	Осој	нива	7
547/3	Стримница вон град	Мургач	нива	7
547/4	Стримница вон град	Мургач	нива	7
547/2	Стримница вон град	Мургач	нива	7
558	Стримница вон град	Мургач	нива	7
651	Стримница вон град	Осој	нива	7
650/1	Стримница вон град	Осој	нива	7
560	Стримница вон град	Мургач	нива	7
561	Стримница вон град	Мургач	нива	7
651	Стримница вон град	Осој	нива	7
836/2	Стримница вон град	Село	нива	7
710/2	Стримница	Село	овоштарник	3
379/2	Стримница	Прнјак	овоштарник	3
780	Стримница	Село	овоштарник	3
776	Стримница	Село	овоштарник	3
820	Стримница	Село	овоштарник	3
823	Стримница	Село	овоштарник	3
830	Стримница	Село	овоштарник	3
840	Стримница	Село	овоштарник	3
679/2	Стримница	Село	овоштарник	3
667	Стримница	Село	овоштарник	3
706/1	Стримница	Село	овоштарник	3
779	Стримница	Село	овоштарник	3
850	Стримница	Село	овоштарник	3
691/2	Стримница	Село	овоштарник	3
813/2	Стримница	Село	овоштарник	3
709	Стримница	Село	овоштарник	3
840	Стримница	Село	овоштарник	3
784	Стримница	Село	овоштарник	3
701	Стримница	Село	овоштарник	3
702	Стримница	Село	овоштарник	3
392/3	Стримница	Прнјак	овоштарник	3
783	Стримница	Село	овоштарник	3
726	Стримница	Село	овоштарник	3
718	Стримница	Село	овоштарник	3
761	Стримница	Село	овоштарник	3
392/2	Стримница	Прнјак	овоштарник	3

706/3	Стримница	Село	овоштарник	3
379/1	Стримница	Пријак	овоштарник	3
706/2	Стримница	Село	овоштарник	3
852	Стримница	Село	овоштарник	3
709	Стримница	Село	овоштарник	3
845/1	Стримница	Село	овоштарник	3
384/2	Стримница	Пријак	овоштарник	3
384/7	Стримница	Пријак	овоштарник	3
392/4	Стримница	Пријак	овоштарник	3
392/5	Стримница	Пријак	овоштарник	3
684	Стримница	Село	овоштарник	3
677/1	Стримница	Село	овоштарник	3
421/1	Стримница	Село	овоштарник	3
671	Стримница	Село	овоштарник	3
722/2	Стримница	Село	овоштарник	3
406/6	Стримница	Слуѓе	овоштарник	3
249/1	Стримница	Лигуша	овоштарник	3
829	Стримница	Село	овоштарник	3
268/7	Стримница	Лигуша	овоштарник	3
268/8	Стримница	Лигуша	овоштарник	3
268/2	Стримница	Лигуша	овоштарник	3
785	Стримница	Село	овоштарник	3
259/2	Стримница	Донја режика	овоштарник	3
677/2	Стримница	Село	овоштарник	3
384/1	Стримница	Пријак	овоштарник	3
773	Стримница	Село	овоштарник	3
268/6	Стримница	Лигуша	овоштарник	3
648/1	Стримница	Село	овоштарник	3
648/2	Стримница	Село	овоштарник	3
666	Стримница	Село	овоштарник	3
710/1	Стримница	Село	овоштарник	3
801	Стримница	Село	овоштарник	3
762	Стримница	Село	овоштарник	3
421/2	Стримница	Слогји	овоштарник	3
421/8	Стримница	Слогји	овоштарник	3
421/9	Стримница	Слогји	овоштарник	3
421/10	Стримница	Слогји	овоштарник	3
259/3	Стримница	Донја режика	овоштарник	3
421/3	Стримница	Селогје	овоштарник	3
652	Стримница вон град	Село	овоштарник	3
562/3	Стримница вон град	Мургач	овоштарник	3
562/4	Стримница вон град	Краста	овоштарник	3
508/5	Стримница	Село	овоштарник	4
508/2	Стримница	Село	овоштарник	4
379/3	Стримница	Пријак	овоштарник	4
362/1	Стримница	Бабучка	овоштарник	4
850	Стримница	Село	овоштарник	5
414/2	Стримница	Слоѓе	пасиште	2
279	Стримница	Лигуша	пасиште	2
203/2	Стримница вон град	Арбол	пасиште	2
209	Стримница вон град	Арбол	пасиште	2
238	Стримница вон град	Арбол	пасиште	2
237	Стримница вон град	Арбол	пасиште	2
208	Стримница вон град	Арбол	пасиште	2
203/1	Стримница вон град	Арбол	пасиште	2
331	Стримница вон град	Теура	пасиште	2
487	Стримница вон град	Јакуп	пасиште	2
614	Стримница вон град	Лозје	пасиште	3
615	Стримница вон град	Лозје	пасиште	3
659	Стримница вон град	Село	пасиште	3
595	Стримница вон град	Лозје	пасиште	3
748	Стримница вон град	Село	пасиште	4
744/2	Стримница вон град	Село	пасиште	4

744/1	Стримница вон град	Село	пасиште	4
711	Стримница	Село	пасиште	5
824	Стримница	Село	пасиште	5
824	Стримница	Село	пасиште	5
635	Стримница	Осој	пасиште	5
732/1	Стримница	Село	пасиште	5
682	Стримница	Село	пасиште	5
610/2	Стримница	Бабучка	пасиште	5
610/4	Стримница	Бабучка	пасиште	5
857	Стримница	Село	пасиште	5
657	Стримница	Село	пасиште	5
663	Стримница	Село	пасиште	5
664	Стримница	Село	пасиште	5
349	Стримница	Теура	пасиште	5
350	Стримница	Бабучка	пасиште	5
372	Стримница	Бабучка	пасиште	5
398	Стримница	Слуѓе	пасиште	5
633	Стримница	Осој	пасиште	5
685	Стримница	Село	пасиште	5
681	Стримница	Село	пасиште	5
680/4	Стримница	Село	пасиште	5
680/5	Стримница	Село	пасиште	5
359/3	Стримница	Бабучка	пасиште	5
610/1	Стримница	Бабучка	пасиште	5
855	Стримница	Село	пасиште	5
612	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
613/2	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
430	Стримница вон град	Слагје	пасиште	5
629	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
654	Стримница вон град	Село	пасиште	5
825	Стримница вон град	Село	пасиште	5
832	Стримница вон град	Село	пасиште	5
598	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
549	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
549	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
858	Стримница вон град	Село	пасиште	5
862	Стримница вон град	Село	пасиште	5
658	Стримница вон град	Село	пасиште	5
861	Стримница вон град	Село	пасиште	5
629	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
832	Стримница вон град	Село	пасиште	5
649/2	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
649/1	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
649/4	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
649/3	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
835/1	Стримница вон град	Село	пасиште	5
611	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
859	Стримница вон град	Село	пасиште	5
431	Стримница вон град	Слогје	пасиште	5
863/1	Стримница вон град	Село окупница	пасиште	5
860	Стримница вон град	Село Лозје	пасиште	5
599	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
616	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
611	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
613/1	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
861	Стримница вон град	Село	пасиште	5
854	Стримница вон град	Село	пасиште	5
828	Стримница вон град	Село	пасиште	5
833	Стримница вон град	Село	пасиште	5
834	Стримница вон град	Село	пасиште	5
636	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
594	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
628	Стримница вон град	Осој	пасиште	5

653	Стримница вон град	Село	пасиште	5
596	Стримница вон град	Лозје	пасиште	5
827	Стримница вон град	Село	пасиште	5
630	Стримница вон град	Осој	пасиште	5
352	Стримница вон град	Бабучка	пасиште	5
490	Стримница вон град	Јакуп	пасиште	5
519	Стримница вон град	Јакуп	пасиште	5
531	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
551	Стримница вон град	Мурга	пасиште	5
552	Стримница вон град	Мурга	пасиште	5
553	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
554	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
593	Стримница вон град	Опал	пасиште	5
548	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
863/2	Стримница вон град	Село	пасиште	5
1057	Стримница вон град	Мургач	пасиште	5
655	Стримница вон град	Село	пасиште	5
662	Стримница	Село	пасиште	5
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				1515000м²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4604/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2714.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ВИКЕНД НАСЕЛБА ВО СЕЛО ГЛУМОВО КО ГЛУМОВО ОПШТИНА САРАЈ

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на викенд населба во село Глумово КО Глумово, општина Сарај.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со површина од 139758м², ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
дел 14	Глумово	Љубин	пасиште	6
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				147800m ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4607/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2715.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр. 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО ЗА ИЗГРАДБА НА ЗОНА ЗА СПЕЦИЈАЛНИ НАМЕНИ ЗА ХРИСТИЈАНСКИ ГРОБИШТА И В5-ВЕРСКИ ИНСТИТУЦИИ КО ВИНИЦА ОПШТИНА ВИНИЦА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Урбанистички план вон населено место за изградба на зона за специјални намени за христијански гробишта и В5-верски институции КО Винаца, општина Винаца.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
3223/1 дел	Винаца	Ила	нива	3
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				8837m ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4608/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2716.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр.135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“ бр.72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТ ЗА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ИЗГРАДБА НА ФЕКАЛНА КАНАЛИЗАЦИЈА ЗА СЕЛО ГОРЕНЦИ КО ГОРЕНЦИ ОПШТИНА ДЕБАРЦА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Проект за инфраструктура за изградба на фекална канализација за село Горенци КО Горенци, општина Дебарца.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, со вкупна површина од 40м2, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
дел 804/1	Горенци	Лескојна	лозе	2
дел 741/1	Горенци	Долин Ливади	лозе	2
дел 789	Горенци	Лескојна	лозе	2
дел 744	Горенци	Лескојна	нива	3
дел 745/1	Горенци	Лескоец	нива	3
дел 94/1	Горенци	Вртупка	нива	5
дел 140	Горенци	Село	нива	5
дел 94/2	Горенци	Вртупка	нива	5
дел 487/2	Горенци	Крив Пат	нива	5
дел 471	Горенци	Царо Ливада	нива	5
дел 469	Горенци	Царо Ливада	нива	5
дел 470	Горенци	Царо Ливада	нива	5
дел 737	Горенци	Лескојна	нива	6
дел 88	Горенци	Царо Ливада	нива	6
дел 83/3	Горенци	Царо Ливада	нива	6
дел 83/4	Горенци	Царо Ливада	нива	6
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				12100m ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4609/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2717.

Врз основа на член 49 став 7 од Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“, бр. 135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14 и 166/14), а во врска со член 23 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република на Македонија“, бр. 72/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ДАВАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ТРАЈНА ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ВО ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНА УРБАНИСТИЧКА ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ИЗГРАДБА НА ОБЈЕКТИ СО НАМЕНА Г2 – ЛЕСНА И НЕЗАГАДУВАЧКА ИНДУСТРИЈА КО ЧЕЛЕВЕЦ, ОПШТИНА ДЕМИР КАПИЈА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност за трајна пренамена на земјоделско во градежно земјиште за изработка на Локална урбанистичка планска документација за изградба на објекти со намена Г2 – лесна и незагадувачка индустрија КО Челевец, општина Демир Капија.

Член 2

Земјоделското земјиште за кое се дава согласност за трајна пренамена, ги има следните катастарски индикации:

Катастарска парцела бр.	Катастарска општина	Викано место	Катастарска култура	Катастарска класа
15 дел	Челевец	Куници	пасиште	7
Вкупна површина на земјиштето во планскиот опфат:				28400м ²

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4944/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2718.

Прз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014 и 160/2014), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО – БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – Битола бр. 09-2295/2 од 8.5.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2719.

Прз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014 и 160/2014), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО – БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – Битола бр. 09-2288/1 од 8.5.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/2
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2720.

Прз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014 и 160/2014), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО – БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – Битола бр. 09-1362/3 од 8.5.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/3
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2721.

Прз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014 и 160/2014), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО – БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – Битола бр. 09-999/3 од 8.5.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/4
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

2722.

Врз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008, 145/2010, 104/2013, 187/2013, 43/2014 и 160/2014), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО – БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – Битола бр. 09-1005/3 од 8.5.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/5
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2723.

Врз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 98/08, 145/10, 104/13, 187/13, 43/14 и 160/14), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА СОВЕТОТ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ И НАДЗОР НА РЕВИЗИЈАТА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на Советот за унапредување и надзор на ревизијата бр. 09-998/3 од 8.05.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/31
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2724.

Врз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 98/08, 145/10, 104/13, 187/13, 43/14 и 160/14), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА ЈП „СТРЕЖЕВО“ БИТОЛА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на ЈП „Стрежево“ Битола бр. 09-2290/2 од 8.05.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/32
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2725.

Врз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 98/08, 145/10, 104/13, 187/13, 43/14 и 160/14), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕН ПРЕДМЕТ СО ПРАВОСИЛНА ПРЕСУДА НА НУ НАЦИОНАЛЕН КОНЗЕРВАТОРСКИ ЦЕНТАР - СКОПЈЕ

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземен предмет со правосилна пресуда на НУ Национален конзерваторски центар - Скопје бр. 09-1366/3 од 8.05.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-4951/33
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски, с.р.**

2726.

Врз основа на член 52 став 1 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“, бр. 98/08, 145/10, 104/13, 187/13, 43/14 и 160/14), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 12.5.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕНИ ПРЕДМЕТИ СО ПРАВОСИЛНИ ОДЛУКИ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземени предмети со правосилни одлуки на Министерството за внатрешни работи бр. 09-2317/2 од 12.5.2015 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-5047/1
12 мај 2015 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

2727.

ОБЈАВА

Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Унгарија за размена и заемна заштита на класифицирани информации, склучена во Скопје на 3 јули 2014 година и ратификувана со Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Унгарија за размена и заемна заштита на класифицирани информации („Службен весник на Република Македонија“ бр. 159/2014), влегува во сила на 1 јуни 2015 година.

4 мај 2015 година
Скопје

Министер,
Никола Попоски, с.р.

2728.

ОБЈАВА

Договорот меѓу Република Македонија и Република Казахстан за одбегнување на двојното оданочување и заштита од фискална евазија во однос на даноците од доход и даноците на капитал, склучен во Астана на 2 јули 2012 година, ратификуван од Собранието на Република Македонија на 15 декември 2012 година, објавен во Додаток на „Службен весник на РМ“ бр. 154/2012 којшто е ратификуван и од казахстанска страна, согласно член 26 став 1 од горенаведениот Договор, влегол во сила на 27 април 2015 година.

8 мај 2015 година
Скопје

Министер,
Никола Попоски, с.р.

2729.

ОБЈАВА

Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Државата Кувајт за економска и техничка соработка, склучен во Кувајт на 12 јуни 2000 година, влезе во сила на 6 март 2015 година.

11 мај 2015 година
Скопје

Министер,
Никола Попоски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

2730.

Врз основа на член 82-г став (4) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14, 160/14, 33/15 и 44/15), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

ПРАВЛНИК

ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ЛЕГИТИМАЦИЈА И ЗНАЧКА И НАЧИНОТ НА ИЗДАВАЊЕ НА ЛЕГИТИМАЦИЈА И ЗНАЧКА НА ОВЛАСТЕНО СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ ВО ШУМСКА ПОЛИЦИЈА

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на легитимација и значка и начинот на издавање на легитимација и значка на овластено службено лице во шумска полиција.

Член 2

Легитимацијата на овластено службено лице на шумска полиција се издава на образец со две страни на хамер хартија со окер боја со димензии 6,5 x 10 см, заштитен со пластична фолија.

Предната страна содржи: грб на Република Македонија, натпис „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, министерство за земјоделство шумарство и водостопанство и ЛЕГИТИМАЦИЈА на овластено службено лице на шумска полиција. Во средината има место за фотографија со димензии 3 x 3,5 см., а под неа се впишува името и презимето на овластено службено лице на шумска полиција. Во долниот дел на златно жолта подлога со црвена боја е отпечатен регистарски број на легитимацијата.

Задната страна содржи: дата на раѓање, живеалиште, издадена, крвна група и текст: „Имателот на оваа легитимација е овластен да ги обавува сите дејствија предвидени за шумскиот полицаец со Законот за шумите, министер за земјоделство, шумарство и водостопанство и место за печат.

Член 3

Образецот на легитимацијата е сместен во внатрешната горна страна под прозирна пластична фолија во дводелна кожна обвивка со цна боја со димензии 22 x 8 см. На внатрешната долна страна од кожната обвивка се наоѓа метална значка, која е во форма на штит со сива боја. Во горниот дел е аплицирано знамето на Република Македонија, а под него со сиви букви стои (прв ред во форма на полукруг) РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, (втор ред во форма на полукруг) ШУМСКА ПОЛИЦИЈА, (трет ред во форма на полукруг) FORESTRY POLICE, под нив во форма на два полукруга има симбол на две гранки и тоа од даб (лев полукруг) и ела (десен полукруг), а во средината се аплицирани два желада со два листа од даб.

Формата и содржината на службената легитимација и значка се дадени во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Службената легитимација и значката се издаваат за време додека шумскиот полицаец има статус на овластено службено лице во шумска полиција.

Шумскиот полицаец на кој ќе му престане работниот однос ја враќа службената легитимација.

Член 5

Службената легитимација се заменува со нова и во случај на дотраеност, оштетување или промена на личните податоци на имателот.

Службената легитимација што се одзема, враќа или се заменува се поништува.

Член 6

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-2332/4
7 мај 2015 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
м-р **Михаил Цветков**, с.р.

Прилог

предна страна

задна страна

6,5x10см

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Министерство за земјоделство,
шумарство и водостопанство
ЛЕГИТИМАЦИЈА
на овластено службено лице
на шумска полиција

3x3,5 см.

(име)

(презиме)

(рег. бр.)

6,5x10 см.

(дата на раѓање)

(живеалиште)

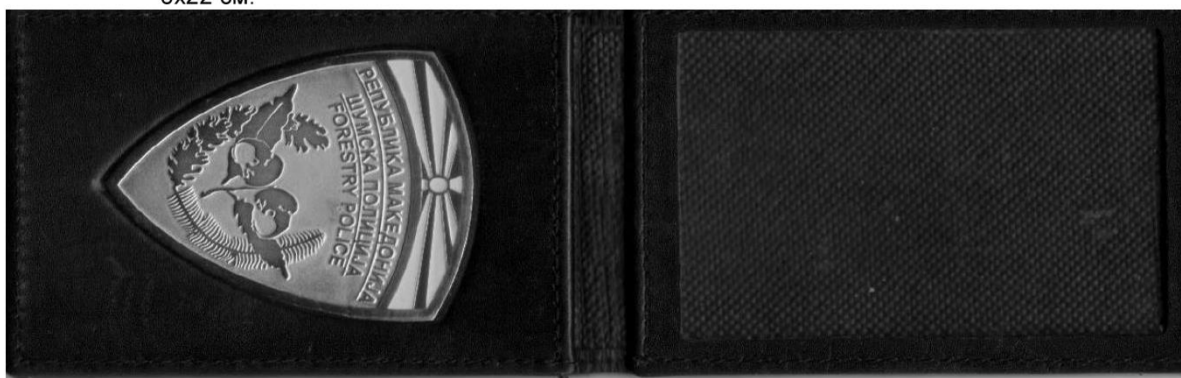
(издадена)

(крвна група)

Имателот на оваа легитимација е
овластен да ги обавува сите
дејствија предвидени за шумскиот
полицаец со Законот за шумите

М.П. министер за
 земјоделство, шумарство
 и водостопанство

8x22 см.

2731.

Врз основа на член 80 став (4) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр.64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14, 160/14, 33/15 и 44/15), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА СОБИРАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ,
ВОДЕЊЕТО НА РЕГИСТАРОТ НА ШУМСКИТЕ
ПОЖАРИ И УСЛОВИТЕ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА
ПОДАТОЦИТЕ**

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на собирање на податоците, водењето на регистарот на шумските пожари и условите за користење на податоците.

Член 2

(1) Водењето на регистар на шумски пожари претставува збир на податоци и информации за шумски пожари кои се водат во Македонскиот информативен систем за шумски пожари.

(2) Јавното претпријатие за стопанисување со државни шуми “Македонски шуми” и другите субјекти задолжени за управување со шумите во заштитените подрачја треба да ги собираат следните податоци за шумските пожари и тоа: податоци за шумското стопанство, подружницата зафатена со пожарот, местото каде се појавил пожарот, видот на опожарената шума, опис на пожарот, време на пријавување на пожарот, време на пристигнување на гасначите, пожарот го открил, причина за појавување на пожарот, опожарена површина по категории на земјиште во ха, тип на горлив материјал, тип на пожарот според категории, наклон на теренот (инклинација), експозиција (изложеност), температура на воздухот, правец и брзина на ветерот, релативна влажност на воздухот број на гасначи кои учествувале во гаснењето, алат - опрема употребена при гасењето на пожарот, техника и тактика употребена при гасење/локализирање на пожарот, вкупни трошоци остварени при гасењето на пожарот (по категории), вкупна штета причинета од пожарот (по категории), опожарени млади насади од шумски култури и други директни штети.“

(3) Податоците од став (2) на овој член Јавното претпријатие за стопанисување со државни шуми “Македонски шуми” и другите субјекти задолжени за управување со шумите во заштитените подрачја ги внесуваат во Македонскиот информативен систем за шумски пожари во рок од осум дена од денот на гасење на пожарот.

(4) Државниот инспекторат за шумарство и ловство ги проверува внесените податоци во Македонскиот информативен систем за шумски пожари.

Член 3

Регистарот на шумските пожари се воспоставува и води во пишана и електронска форма.

Член 4

Податоците за шумските пожари Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство ги доставува до меѓународните органи и институции на нивно барање, како и до други државните органи и правни лица кога овие податоци и информации им се потребни за извршување на задачи пропишани со закон во рамките на нивната надлежност.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09- 3596/2
7 мај 2015 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
м-р **Михаил Цветков**, с.р.

2732.

Врз основа на член 86 став (2) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр.64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14, 160/14, 33/15 и 44/15), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА УНИФОРМАТА И ВИДОТ НА ОРУЖЈЕТО
ШТО ГО НОСАТ ПРИПАДНИЦИТЕ НА
ШУМСКАТА ПОЛИЦИЈА**

Член 1

Со овој правилник се пропишува униформата и видот на оружјето што го носат припадниците на шумската полиција.

Член 2

Шумските полицајци носат зимска и летна униформа.

Член 3

Зимската униформа се состои од следниве делови:

1. **Виндјакна со полар влошка** (67% памук, 33% ПЕС 195 г/м2 рипстоп водоодбојна, 93% Номекс, 5% кевлер, 2% антистатик 175 г/м2 отпорен на вода и масло Ду Понт);
2. **Јакна со полар влошка** (67% памук, 33% ПЕС 195 г/м2 рипстоп водоодбојна, 93% Номекс, 5% кевлер, 2% антистатик 175 г/м2 отпорен на вода и масло Ду Понт);
3. **Наметка за дожд;**
4. **Зимски пантолони** (67% памук, 33% ПЕС 230 г/м2 рипстоп водоодбојно);
5. **Кошула со долги ракави** (67% памук, 33% синтетика);
6. **Цемпер** (50% рунска волна- 50% синтетика-полиакрил, нп НМ-36/1,преплеј на делови и ракави РЕЦ/РЕЦ);
7. **Капа** (67% памук, 33% ПЕС,180г / м2 рипстоп водоодбојно);
8. **Подододело** (горен и долен дел);
9. **Кожни ракавици;**

10. Ремен за панталони од балистичко платно;
11. Опасач со футроли за пиштол, резервен ок-
вир, лисици, батерија, палка од балистичко платно;
12. Зимски чорапи (70% волна, 30% полиамид) и
13. Чизми (горотекст материјал и вибрам со гумен
силно назабен гон).

Член 4

Деловите на униформа на шумските полицајци го имаат следниот крој:

1. **Виндјакна со полар влошка** е изработена од ткаенина која е импрегнирана – водоотпорна, со затворен крој со должина до половина на бутите. Јаката е припиена покрај вратот и на неа е поставена и дебела врвка за затегање вовлечена во работ. Јаката на вратот се закопчува со шпангла и “чичка”- лента. Виндјакната по должина се закопчува со патент затворац и шест скриени метални дриkerи. На рамениците е зашиена по една еполета, од ист материјал како виндјакната, широка од 4 до 6 см, а долга од 13 до 16 см. Еполетите со едниот крај се зашиени на ракавот, а другиот крај во форма на тап агол се закопчува до околу вратникот со пластично копче во зелена боја со пречник од 0,16 м. На виндјакната од надворешната предна страна на градите, од лево и десно се наоѓа по еден “торба” џеб со капак, широк од 4,5 до 6 см. кој се закопчува со метален дриker. Џебовите се широки од 20 до 22 см. и долги од 16 до 18 см. На долниот дел на виндјакната под струкот од левата и десната страна се наоѓа отвор за 2 врежани џеба, со ширина од 20 до 22 см. и со капак со ширина од 4,5 до 6 см. кој се затвара со метален дриker. Во пределот на појасот и вдоль долниот раб на виндјакната во вишиениот тунел вградена е подвижна плетена врвка за затегање. Над левиот горен џеб има “чичка”- лента на која се поставува еполета со ознака на звањето. Ракавот е кошулски, составен од два дела, а на лакот има две фалти свртени нагоре. На долниот дел од ракавот има лента од ист материјал како и виндјакната, широка од 4 до 5 см., а долга од 16 до 20 см. која на едниот крај е зашиена на ракавот, а другиот се завршува во облик на тап агол и се прицврстува со “чичка”- лента. На десниот ракав на растојание од 10 см. од горниот раб на ракавот вишиена е “чичка”- лента на која е поставен натписот “ШУМСКА ПОЛИЦИЈА”. На левиот ракав на растојание од 10 см. од горниот раб на ракавот вишиена е “чичка”-лента со облик на штит на која е поставен амблемот на шумската полиција (прилог бр.1). Под пазувите на двата ракава е вишиено парче за зајакнување во полукружна форма, со полупречник од 0,13 см. од ист материјал со по 3 отвори за вентилација. Исто така се зајакнати и подлактиците.

2. **Јакна со полар влошка** е изработена од ткаенина и е со затворен крој. Се закопчува со патент затворац или со пет метални дриkerи. На блузата од надворешната предна страна на градите и на долниот дел од двете страни се наоѓа по еден “торба” џеб со капак што се затвора со по еден метален дриker. Горните џебови се широки од 12 до 14 см. и долги од 15 до 17 см., долните џебови се широки од 18 до 20 см. и долги од 21 до 23 см. Над горниот лев џеб има “чичка” – лента на која се поставува еполета со ознака на звањето. На десниот

ракав на растојание од 10 см. од горниот раб на ракавот вишиена е “чичка” – лента на која е поставен натписот “ШУМСКА ПОЛИЦИЈА”. На левиот ракав од растојание од 10 см. од горниот раб на ракавот вишиена е “чичка” – лента со облик на штит на која е поставен амблемот на Шумска полиција. Ракавот е кошулски, составен од два дела со зајакнати подлактици, а на долниот дел завршуваат со метален дриker. Од внатрешната страна на блузата со патент затворац се поставува термо влошка.

3. **Наметката за дожд** е изработена од водоотпорен материјал во зелена боја. Наметката е со широк и комотен крој, со должина до средината на потколениците. Се закопчува на предната страна, со четири симетрични вертикално распоредени дриkerи по средината, почнувајќи од јаката на вратот до висината на колковите. Лентата која се закопчува е дупла и горниот дел од истата е компактен. Јаката е стоечка и на неа фиксно е поставена протната кулавка. По должина на предниот раб на кулавката, протната е врвка за затегнување на истата. На левата предна страна од наметката, во висина на градите е отпечатен амблемот на Шумска полиција. На двете страни од предниот дел на наметката има косо поставени отвори за рацете, со должина од 30 до 40 см. зајакнати со лента од истиот материјал кои служат за зацврстување на положбата на истата.

4. **Зимските панталони** се изработени од материјал (50% памук и 50% синтетика) и се со висок струк и систем за подесување (затегање). Коланот е внатрешен со 7 гајки. На предната страна има шлиц што се закопчува со 4 копчиња. На горниот дел од двете страни има по еден кос џеб со ширина од 16 до 18 см. и должина од 26 до 28 см. По колкот од двете страни има по еден нашиен џеб со ширина од 7 до 9 см. и должина 10 до 12 см. и фалти што вртат странично. На двете ногавици има по еден “торба” џеб широк од 17 до 20 см. и долг од 21 до 23 см. Во пределот на коленото и задникот, панталоните се зајакнати со парче од истиот материјал. Во долниот раб на ногавиците има вметната врвка. На задниот горен дел од двете страни има по еден џеб со ширина од 12 до 14 см. и долг од 19 до 21 см. што се затвара со капак и по едно скриено копче.

5. **Кошула со долги ракави** е со рамен крој и класична јака. Во висина на градите од левата и десната страна се наоѓа по еден “торба” џеб со капак кој се затвара со чичка - лента. Ширината на џебовите е од 13 до 15 см., а должината од 15 до 17 см. На капакот во горниот десен џеб со букви во жолта боја дворедно е извезено “ШУМСКА ПОЛИЦИЈА” а на џебот е вишиена “чичка” - лента на која е поставен амблемот на Шумската полиција. Над горниот лев џеб има “чичка” - лента на која се поставува еполетата со ознаката на звањето. На долниот дел на ракавот има манжетна која се закопчува со пластично копче со пречник од 0,16 см. во темно зелена боја. Над лактовите на ракавите се наоѓа лента за прицврстување и едно копче со кое се прицврстува завитканиот ракав. Лентата е вградена од внатрешната страна на ракавот, а копчето од надворешната

страна. На рамењата од двете страни, во работ од ракавот е пришиена по една еполета која се закопчува со копче со пречник 0,16см. во темно зелена боја.

6. **Џемперот** е изработен од волнено предиво (70% волна и 30% синтетика) во зелена боја. Јаката е стоечка. На предна страна се закопчува со патент со должина до пределот на градите. Ракавот е составен од едно парче. Во пределот на лакот и рамото џемперот е зајакнат со платнена ткаенина. На долниот дел од џемперот и ракавите има рендер - ластик широк 7 см. На левата страна има џеп со поклопец што се закопчува со "чичка"- лента, а на зајакнувањето над горниот раб од џебот е пришиен додаток. Од двете страни на рамењата има нараменици на кои се поставени еполетите со ознаките на звањето. На десниот ракав има вишиена "чичка" - лента на која се поставува натпис "ШУМСКА ПОЛИЦИЈА", поставен на 12 см. од рамото, а на левиот ракав има вишиена "чичка" - лента на која се поставува амблем на Шумската полиција, поставен на 10 см. од рамото.

7. **Капата** се изработува во две варијанти: летна и зимска. Летната капа е изработена од ист материјал како кошулата и има кружен облик и стреа. Од внатрешната страна капата е поставена со платно. Зимската капа е изработена од ист материјал како и теренската виндјакна. Има стреа и кружен облик со подвижни страни кои преку горната површина меѓусебно се спојуваат со два дикера или "чичка" - лента. На двете подвижни страни во висина на увото се поставени по два отвори за вентилација. Од внатрешната страна капата е поставена со платно и футрована термо влошка. На предната страна на капата, над стреата има амблем во форма на круг (прилог бр.2).

8. **Пододело** е изработено од памук и микрофибер во зелена боја. Се состои од горен и долен дел. Горниот дел е со долги ракави и се закопчува со патент - затварач од гради нагоре. Долниот дел е со долги ногавици. Во појасот и завршетокот на ногавиците е вградена растеглива лента.

9. **Кожни ракавици** се со вообичаен крој со раздвоени прсти, со црна боја, од внатрешната страна се поставени со крзно.

10. **Зимски чорапи** - доколеници се изработуваат од фино, чешлано, боено, волнено предиво (70% волна и 30 % полиамид) со вообичаен крој и во зелена боја.

11. **Чизми** се изработени од горо - текс и вибрам во црна боја, со следните карактеристики: заштита од механички повреди и обезбедување на тивко движење и добар контакт со подлогата. Имаат систем за вентилација.

Член 5

Летната униформа се состои од следниве делови:

1. Кошула со кратки ракави (пулин)
2. Поло маици (100% памук)
3. Летни панталони (состав 65% рунска волна - 35% полиестер)
4. Ремен за панталони од балистичко платно
5. Елек со џебови (67% памук, 33% ПЕС, 180г / м2 рипстоп водоодбојно)
6. Поло капа (100% памук)

7. Летни чорапи (65% памук и 35% полиамид) и
8. Полувисоки чевли (горотекст материјал и вибрам).

Член 6

Деловите од летната униформа го имаат следниот крој:

1. Кошула со кратки ракави е со ист изглед и крој како кошулата со долги ракави само што овие ракави се кратки и завршуваат со манжетна
2. Поло маици се со кратки ракави со отпечатен симбол на Шумска полиција на левата страна од градите и отпечатен знак на грбот
3. Летни панталони се со ист изглед и крој како зимските панталони
4. Елек со џебови е со должина до струкот, на него има торба џебови со различна големина кои на горната страна се со испуски а на средината се затвараат со дриkerи и се закопчува со патент.
5. Поло капа е со ист изглед и крој како зимската поло капа
6. Летните чорапи се изработени од (65%памук и 35%полиамид) во зелена боја, и
7. Полувисоки чевли погодни за заштита од механички повреди, обезбедуваат тивко движење, имаат добар контакт со подлогата и се со гумен силно назабен џон со црна боја.

Член 7

Бојата на униформата е темно зелена и маскирна - со шари од црна, темнозелена, кафена и светлозелена боја.

Член 8

Припадниците на шумската полиција се вооружени со лично оружје пиштол и формациско оружје автоматска пушка.

Член 9

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за униформата и видот на оружјето што го носат припадниците на шумската полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/98 и 10/02).

Член 10

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.09-13049/4
7 мај 2015 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
м-р **Михаил Цветков**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО 2733.

Врз основа на член 43-а став (6) од Законот за заштита на населението од заразни болести („Службен весник на Република Македонија“, бр. 66/04, 139/08, 99/09 и 149/14), министерот за здравство донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО И НАЧИНОТ
НА ДОБИВАЊЕ НА ОДОБРЕНИЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕ-
ЗИНФЕКЦИЈА, ДЕЗИНСЕКЦИЈА И ДЕРАТИЗАЦИЈА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат содржината на барањето и начинот на добивање на одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација (во натамошниот текст: одобрението).

Член 2

Барањето за добивање на одобрението содржи:

- назив на органот до кој се поднесува барањето, односно Министерството за здравство;
- податоци за подносителот на барањето - основач на правното лице (име и презиме, адреса, единствен матичен број на граѓанинот и телефон за контакт - ако основачот е физичко лице или назив, седиште, единствен матичен број на субјектот и телефон за контакт - ако основачот е правно лице);
- наслов на барањето;
- краток опис на предметот на барањето, во кој особено се наведува седиштето на објектот за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација, како и податоците за кадарот;
- место и датум на поднесување на барањето и
- име и презиме и потпис на подносителот на барањето.

Член 3

Пред издавање на одобрението се утврдуваат сите факти и околности што се од значење за издавање на одобрението.

За утврдување на фактичката состојба за исполнењето на условите во однос на просторот и опремата за издавање на одобрението се врши увид во просториите на објектот наменет за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација од страна на комисија формирана од страна на министерот за здравство.

Член 4

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 11-5774/2
12 мај 2015 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

2734.

Врз основа на член 43-а став (8) од Законот за заштита на населението од заразни болести („Службен весник на Република Македонија“, бр. 66/04, 139/08, 99/09 и 149/14), министерот за здравство донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА
ДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗАРАДИ НЕИЗДАДЕНО
ОДОБРЕНИЕ, ОДНОСНО ЗАРАДИ НЕДОНЕСУВА-
ЊЕ РЕШЕНИЕ ЗА ОДБИВАЊЕ НА БАРАЊЕТО ЗА
ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЗИН-
ФЕКЦИЈА, ДЕЗИНСЕКЦИЈА И ДЕРАТИЗАЦИЈА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат формата и содржината на барањето за донесување решение заради неиздадено одобрение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација во рокот утврден во членот 43-а став (3) од Законот за заштита на населението од заразни болести.

Член 2

Барањето за донесување решение заради неиздадено одобрение, односно заради недонесување решение за одбивање на барањето за издавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација се поднесува на образец „Барање за донесување решение заради неиздавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација“ на хартија во бела боја со формат А4, кој е даден во Прилог и е составен дел на овој правилник.

Образецот на барањето од ставот 1 на овој член содржи:

- назив на органот до кој се поднесува барањето, односно писарницата на министерот за здравство;
- податоци за подносителот на барањето - основач на правното лице за кое се бара одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација (име и презиме, адреса, единствен матичен број на граѓанинот и телефон за контакт - ако основачот е физичко лице или назив, седиште, единствен матичен број на субјектот и телефон за контакт - ако основачот е правно лице);
- наслов на барањето;
- краток опис на содржината на барањето;
- место и датум на поднесување на барањето и
- име и презиме и потпис на подносителот на барањето.

Кон барањето од став 1 на овој член се доставува копија од поднесеното барање за издавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација.

Член 3

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 11-5774/3
12 мај 2015 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

Прилог

до

Писарницата на
министерот за здравство

од

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НА ОСНОВАЧОТ на правното лице за кое се бара одобрение
за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација,
односно назив на правното лице - основач на правното лице
за кое се бара одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација

АДРЕСА на основачот на правното лице за кое се бара одобрение
за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација,
односно седиште на правното лице - основач на правното лице
за кое се бара одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација

ЕМБГ на основачот на правното лице за кое се бара одобрение
за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација,
односно ЕМБС на правното лице - основач на правното лице
за кое се бара одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација

телефон за контакт

**БАРАЊЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ РЕШЕНИЕ ЗАРАДИ НЕИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ
ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЗИНФЕКЦИЈА, ДЕЗИНСЕКЦИЈА И ДЕРАТИЗАЦИЈА**

Со оглед на тоа што во рокот утврден во членот 43-а став (3) од Законот за заштита на населението од заразни болести не е издадено одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација, односно не е донесено решение за одбивање на барањето за издавање решение за одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација, поднесувам барање до министерот за здравство да постапи по барањето за издавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација.

Во прилог доставувам копија од поднесеното барање за издавање одобрение за вршење на дезинфекција, дезинсекција и дератизација за правното лице - _____
заведено во Министерство за здравство под бр. _____ од _____ година. се наведува ПРАВНОТО ЛИЦЕ

се наведува БРОЈОТ
И ДАТУМОТ на поднесеното барање

место и датум

барател

потпис на барателот

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

2735.

Врз основа на член 168 став (13) од Законот за заштита на децата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/13, 12/14, 44/14, 144/14, 10/15 и 25/15), министерот за труд и социјална политика донесе

ПРОГРАМА ЗА РАНО УЧЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗА ДЕЦА СО ПРЕЧКИ ВО РАЗВОЈОТ

Член 1

Со оваа програма се уредуваат теоретските основи и принципи за раното учење и развој на децата со пречки во развојот базирани врз Стандардите за рано учење и развој, цели, примери на активности, очекувани резултати, соработка со родителите, и тоа:

1. ТЕОРЕТСКИ ОСНОВИ И ПРИНЦИПИ

1.1 Стручно-научната оправданост на оваа програма

Раното детство е важно за севкупниот развој на личноста. Теориите и истражувањата укажуваат на значењето на раното детство за интелектуалниот, емоционалниот, говорниот и социјалниот развој, а со тоа и на важноста на организираното создавање услови за тој развој.

Теоријата и практиката го промовираат холистичкиот пристап во поттикнувањето на раното учење и развојот кај малите деца. Општествените процеси на демократизација се рефлектираат во воспитно-образовната работа со децата од предучилишна возраст и бараат доследна практична примена на стручно-научните сознанија, како и доследна примена на хуманистичко-теоретскиот и педагошко-психолошкиот процес во толкувањето на детската личност. Целокупните воспитно-образовни активности во предучилишното воспитание се насочени кон почитување и задоволување на потребите, интересите и можностите на секое дете, но и на секое дете да му се понуди можност да се развива според своето темпо на развој.

Развојот претставува процес на промена кој настанува како резултат на почитување на индивидуалните карактеристики на детето, следење на неговите внатрешни сили и природниот развој во кој детето ги зголемува и ги зајакнува вештините за движење, размислување, чувствување, зборување. Воспитувачите во градинката/центарот за ран детски развој преземаат активности со цел да креираат услови за создавање и учење по пат на игра, интеракција (дете-дете, дете-возрасен), активирање во истражувачко-откривачки процеси и решавање различни проблемски ситуации од страна на секое дете, со што се поттикнуваат и се развиваат моторичките, јазичните, когнитивните и социо-емоционалните вештини.

Сите овие елементи се клучни детерминанти во процесот на развојот, учењето и постигањето успех кај децата со пречки во развојот во понатамошниот живот.

Холистичкиот пристап, на кој се базира развојот и учењето на детето од предучилишна возраст, се однесува на обезбедување безбедна и сигурна околина за учење и развој, зајакнување на развојната подготвеност за училиште, како и формирање правилни навики за заштита на здравјето на детето. Притоа посебно внима-

ние треба да се посочи кон законитостите во развојот кај децата од предучилишна возраст и тоа:

- двонасочна поврзаност помеѓу физичкиот и психичкиот развој;
- истоветност (константност) на развојниот ред;
- инермитентност во развојот;
- алтернативност во развојот;
- цефалокаудален правец во развојот;
- проксимодистален правец во развојот;
- принцип на диференцијација и интеграција;
- принцип на стадијалност;
- тенденција од општ кон специфичен начин на реагирање;
- тенденција на премин од користење на големите мускули кон користење на малите мускули;
- премин од обострано користење на органите кон еднострано користење;
- тенденција кон сè поголема економичност на мускулниот напор.

Оваа програма е наменета за децата со пречки во развојот од предучилишна возраст и тоа:

- деца со оштетен вид (слепи и слабовидни);
- деца со оштетен слух (глуви и наглуви);
- телесно-инвалидни деца;
- хронично болни деца;
- деца со интелектуална попреченост
- аутистични лица;
- деца со пречки во гласот, говорот и јазикот;
- деца со комбинирани пречки во развојот.

Воспитанието и образованието на децата со пречки во развојот од предучилишна возраст се одвива преку две програми кои меѓусебно се поврзани и синхронизирани:

- едукативна програма - чиј предмет е воспитание и образование на децата со пречки во развојот, а се заснова на програмата на редовното предучилишно воспитание, но е модифицирана на можностите и потребите на децата со пречки во развојот.

- програма за рехабилитација - која се спроведува за спречување, намалување или отстранување на попреченоста која го ограничува целокупниот развој на личноста. Тоа е систем на постапки и специјални методи со кои се влијае на развојот на личноста. Со оваа програма се влијае, пред сè, на психомоторната структура на овие деца и со тоа се зголемува можноста за нивен понатамошен развој.

Едукативната и рехабилитационската програма се спроведуваат паралелно, синхронизирано и корелативно преку единствениот процес на рехабилитација. Рехабилитационската програма најчесто се реализира надвор од градинката во простор и услови кои одговараат на потребите и можностите на детето, доколку во градинката нема соодветни услови за спроведување на истата.

1.2. Принципите на оваа програма

1.2.1. Принцип на еднакви можности и почитување на различностите меѓу децата и принцип на мултикултурализам

На сите деца треба да им се овозможи влез во воспитно-образовниот систем без разлика на полот, етничката припадност, социо-економските и културолошките разлики, како и различните здравствени и посебни потреби.

1.2.2. Принцип на демократичност

Сите деца можат да учат. Тие заслужуваат високи очекувања во нивните достигнувања во процесот на учењето, а во согласност со нивната возраст и социо-културолошките карактеристики.

1.2.3. Принцип на доминација на игра и принцип на поврзување со животната реалност

Децата најдобро учат низ игра која може да биде и самоиницирачка, саморегизирана и самоизбрана. Улогата на воспитувачите е да обезбедат голема разновидност на активности и материјали и да ја поддржуваат детската игра. Во процесот на учењето, играта се прифаќа како метод на учење преку кој децата стекнуваат елементарни знаења и практични вештини неопходни за квалитетен живот.

1.2.4. Принцип на активно учење и поттикнување различни начини на изразување

Средината во којашто децата учат ја поттикнува љубопитноста и е во согласност со нивните физички и емотивни потреби, со цел да се чувствуваат безбедно и да користат различни стратегии при барањето решенија и одговори.

Децата треба да се поттикнуваат да комуницираат и да ги изразуваат своите чувства преку музика и движења, фацијална експресија, говор на телото, допир, знаци и гестикулација, визуелни слики, драматизација, цртање и слично.

1.2.5. Принцип на усогласеност со возрастните карактеристики и принцип на индивидуализација

Почитување на личноста и индивидуалните специфичности, потреби, интереси, можности на секое дете, вклучувајќи ги и децата со пречки во развојот.

1.2.6. Принцип на целосност и интегритет

Содржините на стандардите ги опфаќаат сите аспекти од развојот на детската личност, без фаворизирање на одделни аспекти. Холистичкиот пристап во развојот на стандардите е основа за нивно подготвување, со оглед на тоа дека детето го осознава светот како целина.

1.2.7. Принцип на отвореност на воспитно - образовниот процес

Заедничко делување на градинката/центарот за ран детски развој со семејството и заедницата во поттикнување на развојот на рано учење кај децата. Интегративниот пристап е од посебно значење за развојот и раното учење кај децата.

1.2.8. Принцип на следење и поттикнување на детскиот развој

Сите деца имаат потенцијал да постигнат најголем дел од очекуваните резултати во одредена возраст, со соодветна поддршка, инструкции и стимулација на развојот и на раното учење.

1.2.9. Принцип на развојно-процесен пристап

Цел на учењето е самиот процес на учење каде целите не се правилни и неправилни одговори, туку поттикнување на детските симболички, фантазиски и мисловни стратегии на размислување и изразување, значајни во конкретната развојна возраст.

1.2.10. Принцип на постепено осамостојување на детето

Осамостојувањето на детето е една од најважните цели на предучилишното воспитание и образование. Самостојноста на детето со пречки во развојот е многу отежната поради оштетувањето и затоа треба да се пос-

тави правилна воспитно-образовна програма. На детето не треба да му се наметнуваат одредени активности за кое тоа не е способно, но не треба и премногу да му се помага. Помошта треба да биде во согласност со способностите, за да може да се развие што поголема независност од услугите од другите.

Освен во активностите на секојдневното згрижување, самостојноста има значајна улога во активното учество на детето во стекнување на знаења. Тоа треба да биде постапка во осамостојување во решавање на проблемите, отстранување на препреките и учење по пат на откривање, а не рецепција на она што го соопштил некој друг.

1.2.11. Принцип на критичко вреднување

Потребна е постојана евалуација на воспитно-образовната работа на ниво на: меѓусебните интеракции во групата; планирањето на одделните подрачја; методите на работа; правата и одговорноста на родителите во детската градинка и локалната самоуправа.

1.2.12. Принцип на континуиран професионален развој на воспитувачот

Развојот на учењето кај децата е целосно условен од квалитетни воспитувачи кои се заинтересирани за сопственото континуирано професионално унапредување, развој и соработка со децата и нивните родители.

2. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВРЕМЕТО

Во детската градинка, во текот на денот, се одвиваат најразлични воспитно-образовни активности во интерес на раното учење и развојот на децата. Тоа се следниве активности: прием на децата, слободни активности и игри, исхрана, реализација на дневното планирање (претпладне и попладне), пасивен и активен одмор, реализација на факултативни програми (доколку има интерес од родителите), моторички активности, прошетки, набљудувања, активности за стекнување културни и хигиенски навики, учество во различни манифестации, индивидуална работа со децата и родителите.

Во центарот за ран детски развој целокупното време е посветено на воспитно-образовните активности.

Воспитно-образовните активности со децата со пречки во развојот се реализираат согласно индивидуализираната програма.

3. УЛОГАТА НА ВОСПИТУВАЧОТ

Согласно целите на воспитно-образовната работа, улогата на воспитувачот кој работи со деца со пречки во развојот во градинката/центарот за ран детски развој се состои од:

- следење на детскиот развој индивидуално;
- почитување на детските индивидуални разлики, потреби и предлози при планирањето и реализирањето на воспитно-образовната дејност (интегрирано);
- мотивирање на децата за различните видови активности;
- следење и вреднување на воспитно-образовниот процес, самовреднување и рефлексija;
- развивање елементарна способност за самовреднување кај децата;
- градење партнерство со семејството;
- вклучување во планирањето на индивидуален воспитно - образовен план согласно потребите, можностите и интересите на детето со пречки во развојот во соработка со стручниот тим во градинката;

- соработка со училиштата и локалната самоуправа;
- почитување на детскиот избор и негово користење во насока на реализирање на конкретните цели;
- планирање активности за вклучување и прифаќање на детето со пречки во развојот во неговата група и во целата предучилишна установа;
- детекција на детето со пречки во развојот;
- реално планирање, усогласување со можностите, потребите и интересите на децата, условите во потесната и пошироката средина;
- тимско работење, соработка со стручни, научни и други институции во пошироката средина;
- обезбедување стимулативна средина, позитивна социо-емоционална клима, нагледност и автентичност во воспитно-образовниот процес;
- поттикнување на децата кон истражувачки, откривачки, креативни процеси и кон активирање во планирањето и реализацијата на целите и др.

4. УЛОГАТА НА СТРУЧНИТЕ РАБОТНИЦИ ВО РАБОТАТА СО ДЕЦА СО ПРЕЧКИ ВО РАЗВОЈОТ

Стручните работници претставуваат тим кој го сочинуваат: дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор, доктор на медицина, педагог, психолог, логопед, социјален работник, доктор на стоматологија.

Улогата на стручниот тим се состои од:

- учество во изградување стратегии, програми за полесно вклучување на децата со пречки во развојот во редовните групи во детската градинка/ центарот за ран детски развој;
- вклучување во планирањето на индивидуализираната воспитно - образовна програма согласно потребите, можностите и интересите на детето;
- создавање услови за прифаќање и престој на детето со пречки во развојот;
- логопедски третман односно корективно развојни вежби со цел точна и навремена корекција на говорот;
- поддршка на семејството на детето со пречки во развојот;
- соработка со други установи, институции, невладини организации кои се занимаваат со истата проблематика во насока на размена на искуства и заеднички дејствување кон афирмација на инклузивниот процес;
- соработка со локалната заедница.

Клучна улога во работата на стручниот тим во работата со децата со пречки во развојот има дефектолог/специјален едукатор и рехабилитатор кој ги има следните стручни активности:

- следење на развојот на секое дете (опсервација, разговор);
- рана детекција и рана идентификација на децата со развојни проблеми во рана возраст;
- проценка на функционалните можности и способности на детето;
- изработка на индивидуално досие за секое дете со пречки во развојот и водење документација за напредокот и постигнувањата на детето;
- планирање на индивидуализирана воспитно-образовна програма согласно потребите, можностите и интересите на детето со пречки во развојот;
- глобално, среднорочно и краткорочно планирање;
- вклучување на детето со пречки во развојот во активностите на воспитната група;
- индивидуализирана работа со детето со пречки во развојот, фреквенцијата, модулот и времетраењето се одредува со индивидуалната воспитно-образовна програма;

- спроведување на психомоторна реедукација;
- адаптирање на средината за престој и учење на децата со пречки во развојот и обезбедување на стимулативна и недискриминирачка средина со позитивна социо-емоционална клима;
- градење партнерски однос со воспитувачите и другите стручни профили во предучилишната установа со цел разбирање на состојбата на децата со пречки во развојот, како и тимска соработка во планирање и имплементирање на воспитно-образовниот процес;
- соработка со други стручни и научни институции.

5. СОРАБОТКА СО РОДИТЕЛИТЕ

Соработката на предучилишната установа/центарот за ран детски развој со родителите и квалитетната комуникација на релација воспитувач-родител е еден од основните фактори, насочени кон обезбедување на правилен и оптимален развој и учење на детето. Довербата и поддршката се основни во градењето на меѓусебна соработка помеѓу вработените во предучилишните установи и родителите на децата. Постојаната меѓусебна комуникација овозможува создавање ефективни стратегии за учење, како во предучилишната установа, така и во домашни услови.

Во реализацијата на целите, содржините и активностите на оваа програма предвидени во рамките на секој аспект од развојот на детето, треба да се обезбеди:

- вклучување во планирањето на индивидуализираната воспитно - образовна програма согласно потребите, можностите и интересите на детето;
- поттикнување на родителите за нивно активно вклучување во подготовката за воспитно-образовниот процес (договори за реализација на одредени теми, изработка на дидактички средства и материјали за реализација на воспитно-образовната активност и сл.);
- поддршка на родителите за учество во реализацијата на дел од планираните содржини, како во детската градинка, така и во домот;
- присуство на родителите во детската градинка /центарот за ран детски развој во процесот на адаптација на детето, на работилници во градинката/центарот за ран детски развој во врска со различни поводи и празници, присуство на заеднички прослави, приредби на децата, излети и сл.);
- организирање родителски средби и разговори со родители (индивидуални, мали групи и заеднички);
- информирање на родителите во врска со развојните постигања и напредувањето на децата, како и со актуелните настани во градинката/центарот за ран детски развој;
- консултативни разговори со цел навремено реагирање и конструктивно решавање на проблемите поврзани со развојот и учењето на детето;
- учество на родителите при евалуација на постигањата на детето;
- информирање на родителите за законските права кои ги имаат како родители на деца со пречки во развојот;
- градење партнерски однос со семејствата и едукација на семејствата на сите деца за важноста на процесот на инклузија и за карактеристиките на децата со пречки во развојот, во насока на побрзо прифаќање на детето со пречки во развојот.

Детските градинки/центарите за ран детски развој како ресурсни центари треба да бидат подготвени и

отворени за континуирана едукација и поддршка на родителите на децата со пречки во развојот.

6. УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ОВАА ПРОГРАМА

Реализацијата на програмата се изведува во сигурна и стимулирачка средина, со позитивна интеракција помеѓу децата и вработените во установата. Потребните модификации се класифицираат во неколку групи:

- адаптирање на физичката средина;
- адаптација на материјалите;
- адаптација на активностите;
- посебна опрема, асистивна технологија.

Воспитно-образовните активности во просторијата за учење треба да се реализираат во центри за учење. Центарот за учење претставува тематски структуриран простор којшто на децата им овозможува да работат на различен начин и притоа да се реализираат индивидуалните и групните цели на учење.

Основни центри кои треба да ги има во секоја просторија за учење во градинката/центарот за ран детски развој се:

- литературен центар;
- математички центар;
- центар за игри со конструктивен материјал;
- научен/истражувачки центар;
- уметнички центар;
- компјутерски/информатички центар;
- центар за игри со улоги, драматизација, куклени претстави;
- центар за изложување на детските творби (во висина на детските очи);
- центар за сензорна стимулација.

Во просторијата за учење може да има и центар за игри со песок и вода (поставен во близина на чешма), како и други центри по потреба.

Во зависност од видот и степенот на попреченоста, потребно е обезбедување на посебно адаптиран мебел, како што се пресечени маси на кои детето се потпира кога стои или седи и столчиња со различна висина и ширина на седиштето.

Распоредот на мебелот треба да ги поддржува независноста и потребите на децата, како и новите предизвици во учењето. Тој треба да овозможи децата да се движат брзо додека работат. Масите треба да бидат групирани така што ќе биде направен простор за работа деца. На штафелаите и малите табли може да се работи и без столчиња.

Материјалите за учење треба да стимулираат активно и конкретно истражување, при што ќе доминира методот на игра. Во секој центар треба да има соодветни материјали што ќе одговараат на индивидуалните потреби и стилови на учење. Изложените изработки на децата во просторијата за учење треба да се менуваат често. Во истите треба да се изложуваат такви изработки во кои може да се види како течел процесот на учењето. Секој центар за учење треба да им помогне на децата да бидат активни во процесот на учењето и да има активности што се одвиваат на две нивоа: конкретно и сликовито.

7. ПРИСТАП КОН УЧЕЊЕТО

Пристапот кон учењето ги опфаќа предиспозициите, ставовите и навиките кои ги отсликуваат различ-

ните стилови и начини преку кои различни деца различно се вклучуваат себеси во процесот на раното учење. Во пристапот кон учењето приоритет се става на тоа како децата со пречки во развојот ги стекнуваат знаењата и вештините. Пристапот кон учењето ги вклучува заедно и ставот на децата кон учењето (интерес, задоволство, мотивација за учење), но и однесувањето на детето во текот на самото учење (внимание, истрајност, иницијативност, флексибилност и самоконтрола).

Развојот на пристапот кон учењето е основа на подготвеноста на децата за на училиште. Тоа подразбира развивање на мотивација, градење на ставови, стекнување навики и когнитивни стилови кои покажуваат како тие се вклучуваат во процесот на раното учење и реагираат во различни ситуации.

Пристапот кон учењето ги опфаќа следните елементи:

- љубопитност и интерес кон стекнување нови информации, желба за учење и стекнување нови знаења и вештини;
- иницијативност која кај малите деца покажува дека тие се желни да извршуваат задачи, активно да учествуваат во активностите за рано учење и се подготвени да преземаат ризици при стекнување нови знаења и вештини;
- упорност и истрајност со која децата покажуваат дека можат да го задржат своето внимание за да ја извршат поставената задача;
- креативност и инвентивност која покажува дека децата може да ги прошират своите знаења користејќи ја имагинацијата надвор од конвенционалните начини на мислење и размислување, карактеристични за возрасните.

Во рамките на пристапот кон учењето се издвојуваат:

- љубопитноста и иницијативноста;
- креативноста и истрајноста.

7.1. Општи цели за развојниот период до 6 години

Во пристапот за учење општи цели за развојниот период се:

- да се развива сопствен пристап и стил кон учењето;
- да се поттикнува интересот за користење различни форми и извори на информации;
- да се поттикнува селективно избирање активности од повеќето коишто му се нудат, согласно со личните интереси и начините на разбирање и прифаќање;
- да се развива способност за започнување на одредена активност и истрајност во реализацијата до нејзиното завршување;
- да се охрабрува за изразување на креативноста низ процесот на учење и развој;
- да се развива способност за користење на искуствата базирани на претходните знаења, во градењето на личен пристап кон учењето.

7.2. Љубопитност и иницијативност

Стандарди:

1. Детето може да научи нови работи и да стекне нови искуства.
2. Детето може да презема иницијатива.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поддржува интересот на детето за постојано стекнување нови искуства; -да се поддржува љубопитноста и задоволството во истражувањето на нови предмети; -да се поттикнува иницијативноста во	-Активности во кои децата се стимулираат да го откриваат звукот што се произведува со удирање на различни предмети. -Децата слушаат и откриваат дали се менува звукот во зависност од видот на предметот на кој се удира. -Активности во кои им се понудуваат играчки на децата кои се безбедни да ги ставаат во уста и да ги запознаваат; да ги тријат за образот, удираат со	-Детето локализира извор на звук збогатен со визуелен сигнал (како извор на информација) и со внимание следи што се случува околу него. -Детето ги користи сите сетили, се врти кон изворот на звук, се загледува во

решавањето на едноставни проблемски ситуации; -да се поддржува самостојноста во одредени активности на детето во согласност со развојните можности; -да се развива интересот кон луѓето и предметите во непосредната околина; -да се поттикнува интересот кон нови ситуации кои во моментот се случуваат; -да се мотивира за учење нови работи преку игра.	нив на маса, на подот. -Активности во кои децата ги имитираат движењата на возрасниот: скокаме како зајачиња, полземе..., воспитувачот ги охрабрува да продолжат со движењата без неговите инструкции. -Активности збогатени со движења, гестикулација и израз на лицето за создавање звуци со телото: плесни со рацете, тропни со нозете, прави звуци со усните и се охрабруваат другите деца да продолжат. -Децата да откриваат нови начини на играње со предметите (ги фаќаат двага краја од јажето и со ширење на рацете го придвижуваат предметот низ кој се протнати јажињата). -Откривачки игри во кои децата ќе ги истражуваат и откриваат начините како да дојдат до посакуваната цел („Скриен предмет“). Децата се мотивираат да истражуваат и пронаоѓаат начини за да ја остварат намерата. -Активности во кои детето во сликовница со прст покажува познати предмети, а возрасниот ги изговара имињата на предметите и лицата кои му се непознати.	предметите/играчките, ги допира предметите/играчките, ги става во уста, ги отпушта и повторно се обидува да ги дофати) за да дознае нешто повеќе за играчката или предметот со кој игра. -Детето се врти да ја види играчката или се подига на прсти, прави напор да ја види играчката која е сокриена. -Детето му се насмевнува на блиското лице затоа што ја прапознава и доживува неговата блискост. -Детето иницира игра самостојно и прави селективен избор на предметите за игра. -Детето покажува на деловите од телото како барање на возрасниот, пр. „каде е носот - покажува возрасниот на себе и заедно со раката на детето покажува на носето на детето“.
---	---	--

	-Активности во кои се поттикнува детското внимание со покажување кон некои појави кои се случуваат во одреден момент (врнење на дожд, снег, дување ветер...).	-Детето учествува во нова активност. -Се обидува да го пронајде соодветниот отвор на кутијата и ја вади играчката. -Детето плеска со рацете како задоволство од постигнатиот успех.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува интересот на детето за откривање нови нешта, во однос на оние кои веќе се познати; -да се поддржува индивидуалниот пристап кон откривање и учење на нови работи; -да се поттикнува интересот за користење различни извори на информации низ процесот на учење; -да се поддржува	-Воспитувачот им ја покажува сликичката (Игра: „Кои/што е на сликичката?“), а детето го именува/покажува предметот или прашува што е тоа. -Детето допира релјефна слика. -Активности со кои се мотивираат децата на истражувачки активности со разни предмети и материјали („проблемска кутија” - самостојно извлекуваат предмети, истражуваат, испробуваат, комбинираат). -Активности во кои децата можат да прават избор на материјали и да предлагаат игри со материјалите.	-Детето користи исти предмети за различни цели. -Детето јасно покажува со која играчка сака да игра. -Детето погодува што има на релјефната слика. -Детето прави избор на начинот на кој сака да учествува во играта. -Ја повторува истата игра неколку пати, за да го потврди тоа што го има откриено. -Детето одбира различни материјали и игра со нив.

иницијативноста и индивидуалноста во изборот на играчките и материјалите низ процесот на учење; -да се поддржува играта за која децата покажуваат интерес.	-Активности во кои воспитувачот ги поттикнува децата да наоѓаат различни начини како да ги придвижуваат надуваните балони или други предмети (само со дување, со удирање со главата, да минуваат низ нив со рацете позади за да ги чувствуваат на образот). -Откривачки игри во кои децата се ставени пред проблем ситуација: да изнајдат решение како да го поместат наговарениот камион, да ја пренесат преговарента кутија. Секое дете нуди сопствено решение. -Активности и игри во песокот со чаши, лажици, чинии, кофи, топки, лопати, автомобили и други играчки. (Обезбедување идеи од децата- со што се може да се игра во песокот.)	
Цели -Да се поддржува љубопитноста на детето кон новите предмети и настани во опкружувањето; -да се поддржува во	Развоен период од 3 до 4 години Примери на активности -Активности во кои децата користат различни алатки за да го откриваат нивниот ефект врз материјалите (сечењето со ножици, сецкањето на овошјето, гужвање или кинење на хартијата...). -Воспитувачот организира стимулативна	Очекувани резултати -Набројува или покажува на неколку активности што во моментот се случуваат. - Покажува за работи кои правпат ги забележува кај себе и во својата

настојувањата да изведува посложена задача ако покаже интерес за тоа; -да се поттикнува кон поставување прашања за непознати предмети, лица и настани во моментот на набљудувањето; -да се поттикнува иницијативноста при изборот на материјалите за учечките и истражувачките активности; -да се развива индивидуалниот пристап во обидите за решавање на проблемски ситуации; -да се поддржува иницијативата за користење на различни извори на информации.	средина за игра и активности за децата слободно да ги изразуваат сопствените иницијативи (во кое катче, со какви материјали и колку долго сакаат да работат). -Активности во кои децата се мотивираат да ги користат сопствените идеи за употреба исти средства и материјали на различни начини (хартија во боја, ткаенина, коцки...). -Активности во кои децата ги користат стекнатите искуства во нови ситуации. -Игри со ветерници, со дување во цевки, во амбалажа од испиеното сокче, во балони, со правење авиони од хартија и пуштање на истите во воздух... -Активности во кои децата се мотивираат да користат различни извори на информации за стекнување нови искуства и потврдување на веќе стекнатите искуства. (природа, филм, приказна, исказ од возрастасно лице, фотографија).	околина. -Самостојно избира материјали за активност, одбира во кое катче сака да си игра и тоа го спроведува. -Користи повеќе предмети за иста цел (на пр., стапче, кутија, перниче за „свириење на гитара“). -Користи различни начини за постигнување на посакуваната цел (на пр., како да извади предмет од тешко достапни, но безбедни места).
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
- Да се охрабрува детето да поставува прашања и да се негува	-Активности во кои детето забележува промени следејќи процес што трае подолго	-Може да следи процес или појава. -се обидува да поставува кратки и

упорноста и истрајноста во добивањето одговор; -да се развива потребата од поставување прашања со цел да се добие објаснување; -да се охрабрува детето за изнаоѓање на сопствени пристапи во решавањето проблемски ситуации; -да се поттикне кон развивање на сопствен стил на учење; -да се поттикнува развивање свесност за сопствените начини и пристапи во откривањето нови сознанија.	време (со цел да се негува истрајноста на детето). -Истражувачки игри во кои воспитувачот ги поттикнува децата да даваат различни идеи за решавање на проблемски ситуации. -Децата да експериментираат со почва, вода, песок, ткаенина и сл. и да покажат за тоа што и како направиле и научиле.	едноставни прашања за тоа што не му е јасно. -Вербално искажува или невербално покажува што открило и научило. -Учествува во истражувачки активности и експерименти со различни материјали и средства.
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето за користење на различни форми и извори на информации; -да развива иницијативност за изборот на активности; -да се развива способноста за искористување на играта и	-Децата играат со земја, на трева и во природни услови, копаат длабоко и откриваат што сè има во неа. -Децата превртуваат камен под кој можат да откријат нешто ново. -Активности во кои децата гледаат лист и инсекти под лупа.	-Ги испитува предметите и материјалите со користење на сите сетили. -Може со свои зборови или со гестикација и покажување да ги искаже стекнатите знаења. -Конструира со различни

игровните активности во функција на учење и откривање; -да се поддржува кога пројавува иницијативи и интереси за стекнување нови знаења.	-Користат пинцета и други инструменти во истражувањето. -Активности во коишто се користат лепливи ленти, спојувалки и сл. за да обликуваат нешто по своја идеја. -Истражуваат песок, вода, воздух, хартија, ткаенина, магнет и сл. -Истражуваат што плива, а што тоне, што се раствора, а што не се раствора и сл.	едноставни предмети. -Се обидува со поддршка да наброи и да покаже неколку сличности меѓу предметите што ги набљудува.
--	--	--

7.3. Креативност и истрајност

Стандарди:

1. Детето покажува истрајност во преземените активности.
2. Детето може да ја користи својата креативност во секојдневните активности.
3. Детето може да учи на различни начини од сопствените искуства.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поставуваат основи за развој на истрајноста низ процесот на откривање; -да се поддржуваат одредени	-Игри во кои се поттикнува детето да покаже упорност (на пр., го фаќа па го ослободува предметот, повторно се обидува до го фати, пак го ослободува...).	-Детето повторува дејства со кои предизвикува одредени промени (на пр. притиска копче на апарат, на играчка за да го вклучи").

обиди за откривање нови искуства; -да се поттикнува интересот за учење преку игра; -да се поддржува потребата за користење различни играчки и материјали во процесот на учењето; -да се поддржуваат во разни начини на сопствено изразување преку игри, слики, песна, музика и движење.	-Додека си играат со предметите, им се зборува на децата за тоа што прават. На пример: Ова маче сега спие. Како да го разбудиме? Со што да го нахраниме? -Активности во кои детето во садови со различна големина става помали предмети, коцки, играчки. Поттикнуваат го да ги собира и повторно да ги истури. -Игри со тесто, пластилин, природни материјали при што им се овозможува на децата да го допрат мириснат, да го месат материјалот. Се поттикнуваат со прашања за тоа што можат да направат со него.	-Детето може неколку пати да ја повтори истата активност.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето самостојно да изведува одредени активности; -да се охрабрува да стекнува нови искуства; -да се поддржува во обидите да изгради, создаде нешто ново, при користење на различни играчки,	-Детето се поттикнува да ги пронаоѓа деловите од играчкага што недостасуваат, воспитувачот им дава насоки во моментот кога ќе забележи дека можат да се откажат. - Активности во кои децата се поттикнуваат кон различни начини за самостојно изразување (на пр., боење со	-Детето се обидува да ја исполни задачата. -Го користи стекнатото искуство со поддршка на воспитувачот. -Еден предмет или играчка користи за иста или слична намена.

материјали и предмети.	бела боја на темна хартија, печатење со обоени плутени тапи и сл.). -Воспитувачот ги охрабрува децата кога танцуваат поразлично од другите.	
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето да стекнува нови искуства низ активности на истражување; -да се поттикнува и негува истрајноста во откривањето; -да се поттикнува на различни начини да ги изразува своите чувства; -да се поттикнува да користи различни играчки, предмети и средства и во изразувањето на различни активности.	-Активности во кои децата се мотивираат да откријат на кој начин прстите на дланката да ги постават за да се постигне рамнотежа при држење на лажица. -Воспитувачот ги охрабрува децата да погодуваат и покажуваат како се користи пенкалото, теглата, столот...пофалувајќи го начинот на кој успеваат.	-Детето да се ангажира на одредена активност 5-10 минути. -Детето си креира нови игри и активности на сопствен начин. -Користи предметите според сопствени намери.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поддржува детето во настојувањата да истрае во игри и активности; -да се поттикнува способноста за	-Активности во кои децата даваат идеи за поврзување на предметите на различни начини. -Игра симболични игри од секојдневието.	-Детето покажува и набројува разни начини на користење на предметите од секојдневиот живот. -Учествува во игри заедно со

самоизразување низ различни форми; -да се стимулира креативноста на детето и да се поттикнува да ја користи во секојдневни ситуации; -да се поттикнува истрајноста во процесот на учење и откривање.	-Активности во кои децата можат да се ангажираат според нивните намери, им се обезбедуваат соодветни извори за нивно стимулирање во остварувањето на целта (алатки, апликации, енциклопедии, прошетки...) -Активности во кои децата се поттикнуваат да довршуваат едноставни цртежи на различни начини преку обезбедување на најразлични педагошки обликувани или необликувани материјали (започнат цртеж да го довршат). -Активности во кои децата откриваат што би можеле да продаваат, на кој начин да ја уредат продавницата, со што ќе купуваат (сечат парчиња хартија или цртаат пари...користат каменчиња за монети и сл.).	другите деца. -Детето употребува свој начин на изразување на сопствените намери (раскажува, црта, пее и сл.).
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поддржува детето да истрае во процесите на учењето и откривањето; -да се поддржува во изразувањето различни начини	-Открива нови начини на користење на предметите, играчки што се на навивање, играчки на батерии и друго. -Активности во кои децата искажуваат свои мислења и искуства.	-Детето завршува едноставна започната активност до крај. -Користи неколку начини на искажување /покажување на сопствените мислења и искуства.

на искажување на сопствените идеи и мисли, искуства и чувства; -да се поддржува на свој начин да ги пренесе мислењето и искуствата; -да се поттикнува кон разни видови креативност; -да се поддржува кон користење на играчките, предметите за друга намена, различна од онаа за која се тие создадени.	-Изработуваат модни креации за драмски игри, маскенбал и сл. -Игра „Направи сам“ од понудени различни материјали од непосредната околина. -Покажува различни начини на изразување на своите чувства.	-Детето кажува/покажува решение за едноставна проблемска ситуација.
---	---	--

7.4. Дидактички препораки

Покрај тоа што пристапот кон учењето претставува посебен програмски елемент, тој треба да е интегриран и низ сите воспитно-образовни активности во сите подрачја.

Секое дете поседува индивидуални капацитети и можности за учење. Децата со пречки во развојот имаат ограничени можности за учење. Тешкотиите во академското постигнување се провлекуваат не само во предучилишните години, туку продолжуваат и во погорните степени на образование. Најчесто овие деца остануваат на нивото на конкретно мислење без можност за апстрактно функционирање. Вообичаено учењето кај децата со пречки во развојот се одвива побавно, со проблеми изразени во усвојувањето на новите концепти кои тешко се меморираат и тешко се генерализираат. Децата со пречки во развојот можат да учат преку различни медиуми.

Во соработка со родителите и воспитувачите треба да се изнајде кои се најсоодветните патишта преку кои детето учи и да се пронајде креативен начин кој ќе биде интересен и мотивирачки за детето. Носителот на воспитно-образовниот процес треба да биде позитивен во однос на ова прашање и, што е најважно, стрплив. Треба да се обезбеди доволно време за учење на децата со пречки во развојот во групата.

Една од ефективните стратегии за учење кај децата со пречки во развојот е раздвојување, односно анализа на материјалот за учење на помали чекори со што би се одбегнал предизвикот од преоптоварување на детето. Потребно е повеќекратно повторување на образовните единици и во моментот кога детето веќе ја усвоило материјата се преминува кон следниот чекор. Ова е чекор-по-чекор учење коешто прогресивно се зголемува со текот на времето, во зависност од потребата и капацитетите на детето со пречки во развојот.

Друга стратегија за учење е модифицирање на предавањето, т.е. подучувањето. Користењето на конкретни предмети од секојдневното опкружување каде децата ќе можат сетилно да ја доживеат материјата за учење се покажува како ефективен начин на учење. Просторијата во која децата учат треба да обезбеди доволно простор за движење без многу препреки. Децата со интелектуална попреченост имаат потешкотии со одржување и фокусирање на вниманието затоа се препорачува што е можно повеќе да се редуцира вревата и бучавата во околината. Останатите деца од групата се најдобрите учители-ментори на децата со интелектуална попреченост, така што учењето во парови или мали групи на деца би било од бенифит за детето со пречки во развојот.

Децата со пречки во развојот имаат потреба од повеќе време за усвојување на нови знаења, затоа воспитувачите треба да го земат ова предвид при пренесува-

њето на знаења и нови концепти, а воедно се препорачува и индивидуална поддршка во учењето која ќе ги задоволи индивидуалните потреби на детето.

Децата со пречки во развојот подобро учат и се снаоѓаат во средини кои се добро визуелно организирани. Користењето на визуелни знаци како слики, графички фотографии, картички ќе им помогне на децата да имаат подобар увид во она што им се пренесува, како и за однесувањата што се очекуваат од нив. Насочувањето на децата со пречки во развојот при процесот на учење треба да биде проследено со соодветно наградување со цел да се поддржат позитивните одговори и однесувања.

8. ЗДРАВЈЕ И МОТОРИЧКИ РАЗВОЈ

Физичкиот развој во основа ги подобрува вештините за координација, контрола, манипулација и движење. Тоа им помага на децата со пречките во развојот да стекнат доверба во она што можат да го прават и да им овозможи да ги почувствуваат позитивните придобивки.

Физичкиот развој е неразделен од сите други аспекти на развој, тоа е можност тие да ги развиваат и да ги практикуваат моторичките вештини и да го зголемат разбирањето за тоа што треба да прават за да бидат здрави и безбедни. За децата да се стекнат со моторичките вештини, потребно е да се зајакне нивното искуство во секојдневните моторички активности.

Здравјето и моторичкиот развој се клучни фактори во процесот на растењето и развојот на децата и претставуваат паралелен и комплементарен процес. Под раст се подразбираат промените кои настануваат кај децата, а се однесуваат на тежината, висината и големината на телото, мускулите, коските и функцијата на внатрешните органи. Развојот се однесува на промените кои настануваат во степенот на комплексноста во извршувањето на одредени функции и стекнувањето на одредени вештини, каде што се оди постепено од поедноставни до посложени промени. Промените кои настануваат во текот на растењето се исти кај сите деца само степенот на промените се тие кои покажуваат одредена индивидуалност кај нив. Особено е важен развојот на синапсите во мозокот, што директно влијае врз когнитивниот развој на детето. Клучните вредности кои се очекуваат кај децата од 0-6-годишна возраст се основа за дефинирање на стандардите за рано учење и развој за овој аспект. Тие се однесуваат на физичката компатибилност и добрата физичка кондиција, активното учество на децата во животната околина кој ги опкружува и способноста за примена на здрави и безбедни практики во секојдневните активности.

Развојниот процес кај децата во делот „Здравје и моторички развој“ е даден преку следните подрачја: „Груб моторички развој“ кој се однесува на воспоставување контрола на рамнотежата и координацијата на деловите од телото при одење, трчање, скокање, качување по скали, лизгање, бркање и сл.; „Фин моторички развој“ - децата стекнуваат вештина како да ги користат дланките и прстите при фаќање, цртање, закопчување, отворање, сечење и сл.; „Здраво и безбедно однесување“ - децата започнуваат да разбираат дека дневните рутински активности и безбедните практики влијаат на нивното здравје и „Сензомоторен развој“ - кој се однесува на стекнувањето способности тие да воспостават интеракција со околината преку комбинација на ситилата и моторните вештини.

8.1. Општи цели за развојниот период до 6 години

Во здравјето и моторичкиот развој општи цели за развојниот период се :

- да се развиваат моторичките вештини;
- да се развива способноста за координација на телото и одржување на рамнотежата;
- да се развива свесноста за сопственото тело, за познавање и почитување на различностите;
- да се развива фината моторика и манипулативните вештини (контрола на дланките и прстите);
- да се оспособат децата за користење на сетилните органи за координација на движењето;
- да се усоврши функцијата на перцептивните органи;
- да се формираат културно-хигиенски навики;
- да се оспособи за примена на здрави и безбедни практики;
- да се оспособи за разбирање на важноста на одржувањето на сопственото здравје и благосостојба;
- да се негува физичкото и менталното здравје на детето;
- да ги запознаваат своите способности и можности за движења;
- да се воведуваат во елементарните сознанија за одредени спортови.

8.2. Груб моторички развој

Стандарди:

1. Детето може да ја одржува рамнотежата на телото.
2. Детето може да ги контролира деловите на телото.
3. Детето може да се движи координирано, со цел.
4. Детето е свесно за своето тело во однос на постоењето други подвижни и неподвижни објекти.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне детето од лежење настрана се превртува на грб; -да се поттикне детето да се превртува од стомак на грб и од грб на стомак; -да се охрабрува детето во обидите да ја менува положбата, префрлајќи се од лежечка во седечка положба; -да се поттикне детето да седи само, грбот е прав, нозете се раширени, главата исправена, се придржува со дланките допирајќи го подот пред себе; -да се охрабрува детето во обидите да седи и може да се заврти без да изгуби	-Возрасниот организира активности во кои децата седат со понудени играчки. -Возрасниот овозможува движење на детето надвор од креветчето за да може да го истражува просторот лажејќи. -Активности во кои децата се движат во просторијата со што го користат мебелот што ги опкружува како потпора. -Возрасниот на детето му подава топка да ја фати додека е во седната положба. -Возрасниот го придржува детето кога стои и оди. -Игра со покажување кон предметот „Донеси ја играчката“. -Организирање активности децата самостојно да седат на столче додека јадат и играат. -Активности во кои децата клекнуваат без поддршка, за да ги соберат играчките.	-Може да седи само, со и без придржување. -Лази на раце и колена и се обидува да стане. -Се движи околу држејќи се за мебелот како потпора. -Ги користи рацете и нозете за да ја промени положбата на телото. -Стои и оди со придржување. -Седи на столче. -Клекнува и собира предмети со и без поддршка. -Се исправа, качува и симнува со поддржување. -Се движи за да ја постигне посакуваната цел. -Се наведува под маса за да земе играчка и повторно се исправа со

рамнотежа; -да се поттикне детето да седи и да се движи користејќи ги предметите околу себе; -да се охрабрува детето во обидите да лази и со придржување да стане; -да се стимулира да ги користи рацете и нозете за промена на положбата на телото; -да се поттикне самостојно да оди исправено; -да се поттикне да ги извршува основните сложени активности: седење, станување, клекнување, одење; -да се развива способност за користење на деловите од телото при извршување на секојдневни активности: качување, симнување, исправување; -да се оспособува да ги користи моторичките вештини за	-Возрасниот реди предмети на висина кои го привлекуваат вниманието на детето да се исправи и да се подигне на прсти за да го дофати предметот. -Возрасниот организира активности, прошетки децата самостојно да се движат во просторијата и надвор во дворот. -Возрасниот го придржува детето кога се качува и симнува по скали. -Вежба со топки, тркалање и фрлање на топка над глава, додавање и шутирање со придржување, тркалање топка и носење. -Игра со играчки кои се туркаат или влечат. -Возрасниот организира активности со децата за самостојно заобиколување на поставени препреки во просторијата, коцки, столчиња, играчки.	и без помош од возрасен. -Се качува и симнува по скали со двете стапала на една скала со придржување. -Тркала и фрла топка над главата во исправена положба шутира топка напред со придржување. -Го менува правецот на движење кога има некоја цел, турка и влече играчка, предмети.
---	--	---

движење за да ја постигне посакуваната цел; -да се оспособува за ориентирање во просторот во однос на објектите околу него; -да се охрабрува детето да ги користи двете стапала да се качува и симнува по скали со придржување; -да се охрабрува да прави неколку чекори наназад; -да се оспособи да го менува правецот на движење со одредена цел; -да се развива способноста да турка и влече предмети и играчки кога оди; -да се развива способноста да ги заобиколува поставените објекти.		
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето да оди на прсти на кратко растојание;	-Имитираме берење овошје, одење на прсти. -Игри за одење или скокање на две нозе по	-Детето оди на врвовите на прстите.

-да се охрабри да стои и да скока на две нозе напред; -да се развива способноста за координација на рацете и нозете при основните природни движења: одење, провлекување, скокање, трчање, качување; -да се поттикне да фаќа, турка, тркала, фрла, подига; -да се охрабри детето да трча со промена на брзинага и правецот на трчање, да се оспособи за брзо и бавно одење; -да се поттикне развојот на координацијата и силата на екстремитетите; -да се развива способноста кај детето напредно да се движи во просторот; -да се стимулира способноста за ориентација во просторот; -да се поттикнува развојот на чувството за ритам.	претходно исцртана линија. -Игра „Штркот стои на една нога“. -Игра „Скокаме од камче на камче да ја поминеме реката“. -Бежби со провлекување, скокање, качување. -Игри за погодување на целта, туркање топка, фрлање топка преку јаже. -Активност во кои децата возат играчки со педали. -Воспитувачот организира активности за качување и симнување по скали. -Игри: „Да направиме балон, воз“. -Децата се редат во неколку групи и се провлекуваат под маса, кебе, тунел од платно. -Децата слушаат музика со различно темпо и ритам при изведуваче на моторички активности.	-Може да стои и скока на две нозе. -Се обидува да ја промени брзината и правецот на трчање. - Оди брзо и бавно. -Се качува и симнува по скали со алтернативни чекори со придружување. -Се движи во отворен и затворен простор. -Може да се движи безбедно во просторот без да се удира во мебелот. -Повторува едноставни движења на музика.
---	---	--

Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се охрабрува детето да одржува рамнотежа при трчање; -да се поттикнува способноста да се движи напред и наназад; -да се развива прецизноста на движењата; -да се запознава со елементи на одредени спортови; -да се развива способноста да скока напред; -да се поттикне детето да го забрза и успори одот кога е потребно; -да се охрабри во обидите да ги усоврши природните движења: фаќање, фрлање, провлекување, тркалање, качување, симнување;	-Игри во кои детето трча најбрзо до целта, трча како коњче, со раширени раце, „лета“ како авион. -Игра во парови: подаваат топка со шут или шутираат во цел, во мрежа, на сид. -Воспитувачот организира спортски игри. -Игра: „На даден знак детето оди, на даден знак трча, на даден знак детето оди, на даден знак трча, на даден знак застанува“. -Воспитувачот организира активност во парови за носење топка или некој друг предмет во кутија, до целта. -Децата се редат во две колони и на даден знак се разминуваат. -Активност во која децата танцуваат во парови.	-Се движи напред, назад. -Шутира подадена топка. -Се вклучува во колективни и индивидуални игри -Може да скокне напред. -Го успорува или го забрзува одот. -Ги изведува природните движења: фаќање, фрлање, провлекување, тркалање, качување, симнување. -Го движи телото по ритмот на музиката. -Пренесува кутии, предмети од едно место на друго, заобиколува предмети при одење.

Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-да се поттикне да го движи телото и екстремитетите по такт на музика; -да се развива способноста за носење предмети од едно на друго место.	-Децата наредени во неколку реда трчаат со вртелешка или летаат авионче. -Игра „Кој најдалеку ќе скокне“. -Активност во која децата на даден знак потскокнуваат на една нога кратко време. -Игри за качување, скокање, прескокнување. -Наредени во две колони децата се натпреваруваат во одење право, кружно; -Вежби за стапалата: одење босо по јаже, обрач, стапче, капачиња, како и одење наназад. -Игри за качување по јаже, шутирање на топка со раце и нозе. -Игри во кои се користат клацкалки, направи за истегнување, лизгалки. -Игри за заобиколување на предмет, провлекување под јаже, обрач, маса.	-Детето трча стабилно. -Скока од место во височина и далечина. -Потскокнува на една нога кратко време. -Оди по претходно означена површина. -Може да се провлече под ниско поставени предмети. -Се движи на ритмичка содржина со чекорење, плескање. -Подига и носи предмети до одредена цел. -Може да повтори движења составени од неколку различни моторички вежби.

ги поставува телото и екстремитетите соодветно на намерата; -да се поттикне да учествува во движечки активности со препреки; -да се развива способноста да прескокнува ниски препреки при трчање.	-Активности во кои децата се движат според тактот на музиката, заедно со другите деца. -Активност во која децата имитираат одење или танцување на некоја личност, животно. -Куглање. -Игри во кои детето трча и прескокнува ниски препреки (вреќа, јаже, коцка).	
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели -Да се подобри способноста за одржување на рамнотежата на телото; -да се усовршат основните природни движења: одење, трчање, скокање, качување, провлекување, лазање, тркалање; -да се поттикнува способноста за ориентација во просторот; - да се развива способност за доживување и идентификација на десната и левата страна на	Примери на активности -Активност во која децата брзо го поминуваат мостот и се постројуваат. -Игра „Петлиња“ - децата скокаат на една нога. -Децата се редат во парови и трчаат, на даден знак се отпуштаат и на даден знак повторно се фаќаат заедно и трчаат. -Игра „Не ме нагазувај“. -Децата се редат во колона како воз одат брзобавно, се наведуваат на знак „тунел“, на даден знак застануваат, „станица“ итн. -На дадена музика децата танцуваат како суви лисја, снегулки, дожд и на даден знак паѓаат на земјата.	Очекувани резултати -Детето одржува рамнотежа на телото. -Детето ги извршува основните природни движења: трча, скока, се качува и провлекува. -Може да се ориентира во просторот. -Успешно ги контролира деловите на телото. -Ги повторува ритмичките движења. -Успешно ги комбинира едноставните моторички движења.

телото, рацете, нозете, очите и сл.;	-Воспитувачот организира активност во која децата ползат со рацете и нозете по подот како змија, желка, крокодил.	-Може да имитира некого и нешто.
-да се развива чувството за ритам;	-Игра со јажиња и обрачи, децата трчаат да ги поминуваат препреките.	-Успешно прескокнува препреки кога трча.
-да се подобри способноста да комбинираат секвенци на неколку моторички движења;		
-да се поттикне развивањето на одделни мискулни групи;		
-да се развива способноста за прескокнување повисоки препреки при трчање.		

8.3. Фин моторички развој

Стандарди:

1. Детето може да воспостави контрола на движењата на дланките и прстите.
2. Детето може да ракува со играчки и разни предмети за општа употреба.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати

-Ја отвора тупаницата кога ќе му ја допрете надворешната страна на дланката; -ја затвора тупаницата кога ќе му ја допрете внатрешната страна на дланката; -да се поттикнува да ги зема предметите кои му се нудат; -држи предмет во едната рака користејќи го целосно стисокот на дланката; -да се охрабрува да држи предмети со двете дланки; -држи два предмета, по еден во секоја рака; -преместува предмети од една рака во друга; -посегнува по предмет користејќи ја целата дланка; -го пушта предметот кога тој доаѓа во контакт со цврста подлога; -да се поттикнува детето кон користење на прстите во	-Децата играат со звучни и светлосни играчки на кои звукот се менува со притискање на копче. -Организирање игра со топка, самостојно подигање и фрлање на топката. -Кога возрасниот му дава предмет на детето, тој истиот го става точно пред него, за детето да има избор која рака да ја употреби. -Ако сакаме детето да го фати предметот со едната рака (пр., десната) тогаш предметот го ставаме поблиску до десната рака на детето и обратно. -Возрасниот организира игри во кои ќе полнат и празнат со играчки помали и поголеми садови. -Возрасниот им овозможува на децата да ги собираат играчките по завршувањето на играта во која детето подига и фаќа предмети. -Возрасниот организира активности во кои децата вртат страници од списанија, сликовници. -Организирање активности во кои децата омекуваат пластелин, гужваат хартија. -Игри со кукла, мече, зајаче (ја држи играчката	-Ракува со звучни и светлосни играчки (притиска копчиња). -Фрла подадена топка со две дланки. -Ја држи чашата со двете дланки. -Фаќа и подига мали играчки и предмети и ги става во сад. -Врти страници од книга. -Ја стега раката како тупаница кога размекнува пластелин, гужва и тутка хартија. -Држи предмет или играчка во една дланка. -Го држи моливот со стегната тупаница и се обидува да чкрта по листот. -Реди коцки една врз друга. -Собира мали предмети од масата со палецот и показалецот. -Ја држи лажича со помош.
---	--	--

секојдневните игри и активности; -да се поттикнува да раздвојува едноставни играчки; -да се развива способност да фаќа и да подига играчки и предмети и да ги преместува; -да се охрабри да врти страници од сликовница; -да се развива способност да ја стега дланката; -да се поттикне кон наизменично користење на двете раце; -ги користи рацете за да истражува; -ги вади играчките од кутија; -ги става играчките во кутија; -одвртува и завртува капаци и отстранува обвивки; -да се стимулира способност за држење на моливот со палецот и показалецот; -да се поттикне да ракува со	со едната рака, а со другата ја храни, брише, чешла). -Организирање на активност во која детето чкрта со дебели мрсни или дрвени боички. -Возрасниот организира активности во кои децата користат различни коцки со интензивни бои за да ги редат. -Игра „Кој најбрзо ќе ги собере малите играчки растурени по подот“ -Возрасниот му овозможува на детето самостојно да ја држи лажицата додека јаде.	
--	--	--

коцки; -гради кула од две или три коцки; -да се охрабри да реди и сложува делови од играчки, сложувалки; -да се оспособи да собира мали предмети; -да се запознае како треба правилно да ја држи лажицата; -да се поттикне да фрла топка со двете дланки.		
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне детето да вади и да става предмети на одредено место; -да се охрабрува да гради кула од пет до седум коцки; -да се развива способноста за користење на палецот и показалецот при држење на предметите;	-Организирање активности во кои децата вадат и ставаат предмети од една во друга кутија. -Игри во кои децата градат кула, мост, воз. -Игри во кои децата користат играчки чанга, паричник, облека и сл. -Воспитувачот практикува игри за враќање на играчките во кутијата. -Активности за кинење стари списанија,	Очекувани резултати -Умее да вади и става предмети на одредено место. -Гради мост од коцки. -Собира и уфрла играчки во пластичен сад. -Може да тркала и фрла топка. -Може да ја гузва и цепка хартијата. -Го омекнува пластелинот и

-да се поттикнува да ги собира играчките од под со дланките и прстите; -да се охрабрува да тркала и фрла топка; -да се поттикне да ги користи и зајакнува дланката и прстите; -да чкрта со фолмастер по хартија; -да се обидува да повлече вертикална линија со дебел фолмастер на хартија.	весници. -Игри за тркалање и фрлање топка. -Цепкање, гужвање и лепење хартија. -Активности за моделирање на едноставни форми со пластилин, тесто.	моделира едноставни форми.
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развива способноста на детето да ја држи топката со двете дланки над главата и да ја фрли напред; -да се развива способноста да реди сложеналки од 3-5 дела; -да се развива способноста да витка, тутка хартија и други материјали;	-Организирање активност за редење сложеналки со пет парчиња. -Воспитувачот организира активност во која децата разгледуваат сликовници. -Воспитувачот ги вклучува децата во активности во кои ги откопчуваат и закопчуваат копчињата од облеката. -Активности на цртање со молив, боичка, креда на плочник, на хартија по зададена тема, форма.	-Држи топката со двете дланки и ја фрла напред. -Реди сложеналка со пет парчиња. -Страниците од книга да ги превртува лист по лист. -Држи молив и чкрта по листот. -Може да лепи и тутка хартија. -Нижке макарони, монистра,

-да се поттикне да ја користи и зајакнува дланката и прстите; -да се оспособи да ниже предмети со мали дупки (бројаници, монистра); -да се поттикне да користи ножици; -да се поттикне да ги користи движењата на прстите и дланката за конкретна цел; -да се поттикне кон развивање на координираност помеѓу окото и раката.	-Моделирање со тесто, пластелин. -Воспитувачот организира активности на децата да редат, лепат, туткаат хартија. -Активност: различни материјали, предмети со мали дупки се нижат на конец (монистра, макарони, бројаници). -Организирање активност за сечење слики од весници и списанија. -Активност во која детето самостојно отвора и затвора чешма. -Воспитувачот обезбедува во просторијата шише со вода и децата сами го отвораат и затвораат шишето кога ќе сакаат да пијат вода. -Игра на мешање на водата со разни бои, претурање од поголем во помал сад.	бројаници. -Одвртува и завртува капаче од шише. -Може да сипува сок во чаша -Умее да ја отвори и затвори чешмата.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развива способност детето да ја користи доминантната рака; -да се развива способност да фаќа мала топка со едната или со двете дланки; -да се поттикне да држи	-Разговор со децата за потребата од извршување на секојдневните обврски. -Го уредуваме просторот за игра. -За време на оброците децата учествуваат во поставувањето на приборот за јадење. -Децата се редат во колона и топката ја подаваат на другарчето до себе.	-Ја користи доминантната рака во извршување на секојдневните обврски. -Покажува прецизност во поставување и подредување различни предмети (пр., приборот за јадење, ситни

ножички и да сече хартија; -да се поттикнува да развива вештина за движења на прстите и дланката за конкретна цел; -да се развива координираноста помеѓу окото и раката.	-Активности со ножички, децата сечат сликички од списанија, зададени форми, ленти. -Активности во кои децата ја истиснуваат тубата со лепа, пастата за заби, темперни бои. -Активности: цртање, боење, сликање со молив, боичка, четка. -Моделирање со разни материјали. -Изработување слика со гужвање, превиткување и лепење на хартија, салфетки. -Воспитувачот организира игра на претурање на водата од чаша во чаша, без да се истури.	играчки во кутија и сл.). -Успешно фаќа подадена топка и ја подава назад. -Сече со ножички. -Истиснува смеса од туба. -Гужва, превиткува хартија.
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развива способноста кај детето да ја користи доминантната рака во секојдневните активности; -да се поддржува да сипува течност во чаша, шише; -да се поттикнува способноста кај детето да дофаќа фрлена мала топка со еднага или со двете дланки; -да се подобри координацијата	-Воспитувачот им овозможува на децата самостојно да го поставуваат оброкот и приборот за јадење. -Децата ја полнат чашата со сок без да ја истураат. -Игра во која децата сипуваат течност на барање од другарчето: повеќе - помалку, многу -малку. -Напреварувачка игра кој ќе фати најмногу топки. -Активности со ножички, сечење по слободна или зададена тема, форма. -Активности за цртање форми, линии (ограда,	-Дели прибор за јадење и умее да го врати на место по завршување на оброкот. -Полни чаши со течност и ги носи без да ги истури. -Успешно фаќа подадена топка и ја подава назад. -Успешно сече со ножички. -Прецизно ракува со разни ликовни материјали. -Гужва, превиткува хартија.

за држење на ножички со една рака и сечење хартија; - да се поддржува детето да црта, слика, моделира по зададена или слободна тема; - да се развива способноста кај детето да превиткува хартија.	дожд, ветер). -Изработување слика со гужвана хартија, салфетка, ориз, грав или друг природен материјал. -Моделирање, обликување со разни материјали. -Активност каде децата превиткуваат хартија, оригами.	
--	---	--

8.4. Здравје и безбедно однесување

Стандарди:

1. Детето презема активности поврзани со личната нега и хигиена.
2. Детето може да препознае штетни и опасни ситуации.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се запознава детето со хигиенскиот прибор и функцијата; -да се поттикнува детето да ги мачка рацете и да ги трие; -да се поттикнува способностите за препознавање опасни	-Организирање активности во кои детето ги става рацете под вода и со помош на возрасен ги мие. -Активности за правилно миење на рацете со сапун. -Активности во кои детето ја зема храната и самостојно јаде.	Очекувани резултати -Ги држи рацете под млаз вода за да ги мие со помош на возрасен. -Ги мачка рацете со сапун и ги мие. -Со помош користи прибор за јадење. -Ја дофаќа храната. -Отстранува дел од облеката кога му е топло.

предмети и ситуации; -да се запознава детето со видовите облека и нивната намена.	-Игра „Ги храниме куклите, животните“. -Приказни, куклени претстави и вербални укажување за последиците од опасни предмети и ситуации. -Игра „Покажи кога нешто те боли“.	-Реагира на забрана на возрасна личност, но има потреба од дополнителна помош.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се охрабрува детето да ги мачка рацете со сапун и да ги плакне со триење; -да се охрабрува да користи тоалет, со помош од возрасен; -да се охрабрува да бара нов прибор за јадење ако му падне на земја; -да се развива способноста да покаже кога чувствува болка; -да се поттикне да ги препознава предметите кои претставуваат опасност.	-Активности за правилно миење на рацете. -Запознавање на децата со правилата при користење тоалет и одржување хигиена. -Укажување да бараат нов прибор кога тој што го користат ќе им падне и на опасностите кои можат да настанат. -Игри на улоги „Мечето го боли стомачето“. -Активности за гледање слики и разговор за опасности (слики, илустрации на можни опасности во домот). -Им се зборува на децата кога шетаат на улица да бидат задолжително заедно со возрасно лице.	Очекувани резултати -Со помош ги мие рацете со сапун. -Детето бара друга лажица кога ќе му падне таа што ја користи. -Покажува на возрасната личност ако чувствува болка или друга nelaгодност. -Детето препознава неколку опасни предмети во домот и околината.
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати

-Да се поддржи да ги мие рацете и лицето; -да се поттикне да го брише носот и да го фрла хартиеното марамче на одредено место; -да се охрабри за самостојно облекување и/или соблекување; -да се оспособи да ги препознава опасните места; -да се охрабри да бара помош (кога нешто го боли, лошо му е, се повредило).	-Игра на улоги: „Го миеме бебето, куклата, мечето“. -Игра „Настинав, ми тече носето“. -Разговор со децата за одбирање на облеката според временските услови. -Пршетка до блиската улица, именување на опасните ситуации, на што да внимаваме кога сме на улица. -Симулирање ситуација, опасност – „Што треба да направиме?“ -Игра на улоги: „Моего другарче Тони се разболе“.	-Покажува навики за одржување на личната хигиена, чистота и уредност. -Се обидува самостојно да се облекува. -Поседува елементарни знаења за тоа кои места се опасни, кое однесување е опасно и што треба да се прави во случај на опасности. -Покажува кога нешто го боли.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се охрабри детето да ги покрива устата и носот кога кашла; -да се развива способност за самостојно извршување своите физиолошки потреби; -да се поттикне просторот во кој престојува да го одржува	-Игра на улоги: „Болното кукле“. -Активности за самостојно и правилно да го користи тоалетот. -Воспитувачот организира активности во кои одговорно се грижат за личната хигиена, како и хигиената на играчките. -Симулирање ситуација: поминувам улица заедно со возрасно лице (гледа во двете насоки кога ја	-Ја покрива устата кога кашла. -Ќе самостојно да ги извршува физиолошките потреби и практикува хигиена потоа. -Ги враќа играчките на своето место по играњето. -Препознава неколку опасности

чист и уреден; -да се поттикне да ги препознава штетните и опасните навики по здравјето.	минува улицата). -Прошетка и разговор за значењето на прошетките во природа и дишењето чист воздух. -Разговор за тоа што го загрозува здравјето. (немиено овошје, долг престој на силно сонце, неправилна исхрана). -Игра: „Времето е студено, што ќе облечам?“	кои го загрозуваат здравјето.
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развива способноста кај детето самостојно да ги извршува своите физиолошки потреби внимавајќи на хигиенските правила; -да се поттикнува да го средува просторот во кој игра; -да се поттикне внимателно да ја поминува улицата во придружба на возрасна личност; -да се развива способноста да препознава штетни и опасни навики по здравјето; -да се запознава со факторите	-Запознавање со потребата од самостојно извршување на физиолошките потреби. -Воспитувачот организира активности за одржувањето на личната хигиена, како и хигиената во просторот и инвентарот во неа. -Прошетка до најблиската сообраќајница. -Разговор со децата за безбедно учество во сообраќајот како пешаци. -Разговор за последиците од нехигиена, загадена околина, расипана храна за здравјето на децата. -Разговор со децата за штетноста од пушењето.	-Самостојно ги извршува физиолошките потреби и практикува хигиена потоа. -Набројува/покажува неколку видови здрава храна. -Собира ѓубре по завршување на своите активности. -Знае за опасностите кои го загрозуваат здравјето.

кои можат да го загрозат здравјето.	
-------------------------------------	--

8.5. Сензомоторен развој

Стандард:

1. Детето може да ги користи своите сетила (вид, слух, допир, мирис, вкус) за регулирање на движењето.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне детето за користење на сетилата при секојдневните рутински активности (при облекување, исхрана, играње, пеење и сл.); -да се поттикнува сетилното доживување на околината; -да се развива сетилото за допир, вкус и мирис; -да се поттикне да ја следи	-При облекување и исхрана детето допира: облека, обувки, храна, вода, млеко. -Активности за слушање гласови од познати и непознати луѓе. -Активност за слушање едноставни мелодии од страна на возрасниот. - Активности во кои возрасниот придвижува играчки и предмети, а детето визуелно ја следи местоположбата на предметот. -Активности во кои детето плеска со дланките,	-Ја врти главата кон изворот на звукот. -Посегнува по подадена играчка и ја става во уста. -Со гримаса и глас реагира на светло и темно. -Реагира на своето име. -Со гримаса и глас реагира на топло и студено. -При вкисување на мармалад се

промената на предметите во своето видно поле.	тропа со тропалка, го повикуваме по име. -Активности за допирање тврди, меки, мазни, рапави играчки. -Возрасниот обезбедува различни предмети и играчки со различен облик, големина, материјал, звучност и со интензивна боја. - Возрасниот пред детето чисти и сече млад компир, кромид, лук, магдонос, морков, домаг. -Детето допира, мириса и вкисува цреша, роквица, кромитче, салата по нивното миење и сечење. -Игра „Ветерот дува-фиу, дождот паѓа-кап, кап, сонцето свети, цвеќето мириса и сл. -Возрасниот организира активности во кои децата плескаат со рацете, се вртат во ритамот на песната, имитираат звуци на куче, маче, крава, пиле и сл.	смее, а при кисело јаболко се мурти. -Имитира јавување на пиле, маче, куче (познато животно). -Се загледува во предмети со интензивни бои. -Се обидува да дофати предмет кој е во движење. -Реагира на различни видови звуци. -Забележува и следи предмети во движење.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се оспособи детето да препознае познато лице; -да се запознава со различни видови површини во непосредната околина преку допир (меко, тврдо, суво,	-Организирање активности во кои децата ќе играат со музички сликовници со звуците од милениците. -Активности за допирање различни предмети и материјали и истражување дали е меко-тврдо, мазно-рапаво, суво-влажно.	-Може да го препознае миленичето по звукот. -Може да го пронајде домашното милениче од сликата. -Може да покажува кој вкус за

влажно); -да се охрабри самостојно да забележува различни материјали; -да се поттикнува вербално и невербално да го соопштува своето доживување на пријатен и непријатен вкус и мирис; -да се поттикне да препознае вкус, мирис; -да се оспособува за препознавање на звуци кои ги произведува некој предмет; -да се оспособи да ги препознава предметите, звуците користејќи ги сетилата.	-Организирање активности во кои децата ќе препознаат мирис. -Игри: за препознавање звуци на дожд, мотор, пеење на птици, лаење, мјаукање. -Речење слагалки (до 2 елементи) со ликови на човечка фигура. -Игра: Каде е мачето на сликата?	него е пријатен, а кој непријатен. -Реди слагалка од три елементи. -Препознава по мирис портокал и јаболко.
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се усовршува функцијата на сетилото за вид; -да се развива способноста кај децата да ги разликуваат звуците, гласовите, шумовите; -да се развива сетилото за вкус	-Воспитувачот организира активност, имитирање звук на некој инструмент откако ќе го слушнат. -Допира различни ткаенини: мазни, рапави, тенки, дебели, растегливи, нерастегливи. -Помирисува неколку вида цвеќе, мириса трева, смола од бор и др.	-Го препознава гласот од каде доаѓа. -Детето вкисува различна храна која е лута, кисела, солена и горчлива. -Разликува пријатни и

и мирис; -да се збогатуваат сетилните искуства преку допирање на различни материјали; -да се развие сетилото за допир.	-Воспитувачот организира активности во кои децата слушаат различни звуци со тивок и силен звук. -Игра: „Препознај ме по мирисот, вкусот“. -Воспитувачот обезбедува мазни, рапави, тврди и меки површини сокриени под платно.	непријатни мириси. -Слуша звуци и ги разликува, силно-тивко. -Со допир разликува различни материјали.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развива способноста за изведуваче на координирани движења рака-око со користење различни материјали и играчки; -да се збогатаг сетилните искуства преку мирисот; -да се збогатуваат сетилните искуства преку допирање на различни материјали; -да се поттикнува да препознава благо кисело, солено, горчливо, топло, ладно, меко, тврдо и сл.; -да се стимулира способноста за разликување на различни	-Воспитувачот организира активности со шишиња наполнети со вода, студена, млака, топла децата да ја почувствуваат и препознаат. -Организирање активност во која децата слушаат различни звуци од инструменти, од машини, од природата, потоа ги именуваат. -Игра: Препознај по мирис и вкус исечкано овошје и зеленчук.	Допира и препознава различни материјали (ткаенина, хартија, гума и сл.). -Препознава детска песна. -Препознава барем еден детски музички инструмент. -Препознава различни вкусови. -Препознава и именува пријатни и непријатни мириси.

Развоен период од 5 до 6 години		
звучи, шумови и гласови; -да се поттикнува да препознава и именува предмети, лица и звуци користејќи ги сетилата.		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се сензибира тактилната осетливост; -да се збогатуваат сетилните искуства преку истражување - допирање на различни материјали; -да се развива способноста за проценување што е тешко, а што лесно и подредување на предметите во серија по тежина; -да се развива способноста за проценување што е топло, а што ладно; -да се развива осетливоста за вкус; -да се оспособува да именува	-Игра „Волшебното торбиче“ - со допир препознава: топка, коцка, чашка, чинијче и сл. -Вкусува парче од: краставица, зелка, морков, домати, пиперка, јагода, вишна, цреша, круша, дуња, лубеница, лимон и го именува или покажува плодот. -Воспитувачот го насочува вниманието на децата кон неколку играчки, а потоа ги покрива со платно и бара од нив повторно да ги пронајдат истите играчки. -Допира различни материјали и средства. -Активности за мирисање на неколку вида цвеќе. -Воспитувачот му покажува неколку детски музички инструменти. -Слуша удирање на барабан. -Воспитувачот кажува зборови, а децата ги	-Детето може да го фокусира слухното внимание 5-10 минути. -Го открива и препознава изворот на звукот. -Може да ги препознае неколку познати скриените предмети со помош на допир. -Препознава и именува неколку видови овошје. -Препознава неколку музички инструменти.

различни вкусови; -да се оспособува за препознавање и именување на мириси; -запознавање со мириси: од „многу пријатни“ до „многу непријатни“, потоа јаки и слаби и сл.; -да се збогатува сопственото сетилно искуство преку истражување-мирисање и вкусување на храната; -да се усовршува функцијата на сетилото за вид; -да се усовршува функцијата на сетилото за слух.	пронаоѓаат на соодветните апликации.	
--	--------------------------------------	--

8.6. Дидактички препораки за здравје и моторички развој

Секое дете се равива и напредува со свое темпо на развој, различно од другите деца. Детето никогаш не треба да се споредува со другите деца во групата, туку неопходно е да следи неговото индивидуално темпо на развој во согласност со развојните можности. Потребно е добро да се познава психофизичкиот развој на децата за да може навреме да се воочат развојните отстапувања (пр., ако детето на девет месеци не се обидува да седи) и да се побара соодветна стручна помош, што е особено значајно во обезбедување поддршка на детето за правилен раст и развој.

Децата со пречки во развојот покажуваат задоцнувања во моторниот развој. Овие отстапувања ја ограничуваат можноста на детето да ја истражува околината и да учи за светот околу себе што се одразува врз понатамошниот когнитивен развој. Недоволната развиеност на оралната мускулна контрола го зафаќа развојот на говорно-јазичните способности. За да може детето непречено да се развива, неопходно е да му се обезбеди стимулативна средина за учење со соодветни играчки (тропалки со разновидни бои, звучни играчки, сликовници со тврди корици, топки со различна големина и текстура, сложувалки од 2 до 4 дела, материјал за моделирање, сензомоторни реквизити: лулашки, лизгалици, трамболини, клацкалки).

Потребно е воспитно-образовниот кадар да учествува во играта на детето, да му покаже како треба да игра со конкретната играчка, да го охрабри во играта и да го поттикне да пронаоѓа други начини за играње, како и да обезбеди доволно широк простор за непречено движење на децата. На децата им е потребен баланс меѓу тивките и бучните активности. Во просторијата за учење во која престојуваат деца од мешана возраст, потребно е да се има флексибилен распоред на активностите во групата. Воспитувачите треба постојано да ги набљудуваат индивидуалните потреби кои децата ги имаат во текот на денот и соодветно да реагираат, така на пример, ако повеќето деца изгледаат уморно и им се спие, тогаш негувателот им овозможува да спијат, а на останатите тивко им чита некоја приказна.

Децата со пречки во развојот најчесто не ги достигнуваат моторните вештини со исто темпо и иста возраст како децата со типичен развој. Во овој период се препорачува пасивно изведување на стимулативни вежби за крупната моторика. На децата треба да им се овозможи слободно да преминуваат од еден до друга потпора, многу да ползат, да ползат преку различни ниски предмети, да се качат на блага височинка и од неа да се симнат, да влезат во празен сандак и да изведуваат други движења. Но, задоцнувањето во моторниот развој е повеќе забележително кај моторните вешти-

ни кои подоцна се развиваат. Одењето најпрво е со придружување со губење на балансот и често паѓање и соннување од препреките кои му се наоѓаат на детето на патот. Со развивањето на вештината за одење, движењата на децата стануваат попрецизни, се поттикнува развојот на координацијата око-рака, око-нога, детето чувствува поголема самодоверба и со задоволство учествува во играта преку која ја запознава непосредната околина. На оваа возраст добро би било на децата да им се овозможи да влечат, возат или туркаат разни играчки (разни автомобили, воз, играчи на тркалка со ликови на животни), како и да им се организираат активности за клацкање, скокање, лулање, провлекување под, маса, стол и сл. Игрите со топка, исто така, се доста интересни и ефективни за стимулација на сензомоториката кај децата на оваа возраст (фрлање и фаќање на топката, додавање со туркање на топката во седечка позиција на децата, пилатес вежби преку активни и пасивни движења и сл.).

Децата со пречки во развојот иако манифестираат задоцнување во сензомоторниот развој, сепак развојот поминува низ истите нивоа и ги достигнува истите развојни секвенци како и децата со типичен развој. Движењето е главната активност и затоа е потребно во рамките на просторијата за учење да им се обезбеди поголем простор за движење. Иако движењето е се уште нестабилно, децата со пречки во развојот се соочуваат и со проблеми во одржување на постуларноста на телото. Честопати се забележува дека овие деца седат со раширени нозе една од друга или, пак, одат на широка основа. Хипотоничната мускулатура е најчесто присутна кај децата со пречки во развојот. Децата на оваа возраст треба да изведуваат движења со кои може да ги задоволат најважните потреби. Затоа е добро да се практикуваат активности во кои децата ќе се движат во различни правци, вежби со децата во кои ќе се провлекуваат, ќе фаќаат и фрлаат топка и сл. при што децата со пречки во развојот почнуваат да го откриваат просторот кој ги опкружува и да ги запознаваат предметите по звук и допир.

Децата со пречки во развојот на возраст до шест години треба да имаат кукли, колички за возење на куклите, автомобили, разни играчки за туркање, гмечење и стискање, како и топки со кои ќе можат да вежбаат фрлање, подавање со тркалање на топката по земја и сл. На оваа возраст тие ги совладуваат движењата потребни за игра со топка, но сè уште не се прецизни во додавањето и во погодувањето на целта со топка. Исто така, за децата со пречки во развојот многу привлечни се игрите со песок и со вода, манипулација со разни материјали и текстури за моделирање како пена, пластилин, тесто итн. Правилно организираните подвижни игри ги развеселуваат децата и ги развиваат различни-

те движења (подигање од лежечка во седечка положба, одење, повлекување наназад, настрана, трчање), активности (додавање на топка со тркалање, криење тропалка зад грб), способност за усогласување на работата на различните мускули. Во подвижните игри се вклучуваат мали групи деца. Во текот на активностите децата треба да се поттикнуваат да учат како да стекнуваат и применуваат здрави и безбедни практики, како и да се поттикнува способноста кај децата да воспоставуваат интеракција со околината преку сетилната перцепција и моторичките вештини.

Постепено се пристапува кон развивање на хигиенските и работните навики со кои се поттикнува самостојноста кај децата со пречки во развојот со што се запознаваат со правилното држење и употребата на лажицата додека јаде, пие вода од чаша, ги реди и собира играчките, сложува делови од играчки, мие раце со помош на возрасен, пробува да ја облечува и соблекува облеката, да покаже кога нешто го боли. Воспитувачот треба да планира и да организира поширока лепеза активности, игри, вежби кои се интересни за децата со пречки во развојот, бидејќи вниманието е краткотрајно и најчесто дефокусирано со тенденција тоа да се насочува и постепено да се зголемува.

Активностите за поттикнување на здравјето и моторичкиот развој треба да бидат насочени кон стекнување нови моторички вештини, како и кон постепено усовршување на претходно стекнатите вештини по обем, прецизност и координација. Во текот на активностите децата треба да се вклучуваат во групните активности без разлика на нивните способности, при што ќе учат од своите вршници и ќе се развива чувството на припадност и прифатеност. Во однос на фината моторика, децата со пречки во развојот покажуваат често слабост на шаката и прстите кое го афектира говорот. Потребно е да се обезбедат различни сензомоторни искуства за јакнење на мускулите на шаката, развој на прецизноста, координацијата око-рака, перцептивен развој и координација и развојот на фините моторни вештити преку манипулација најпрво со поголеми предмети, па потоа и со поситни: тесто за моделирање или пластелин, нижење на монистра, провлекување на конец низ отвор, откопчување и закопчување на копчиња, сечење со ножички, лепење, цртање, боење, облечување на мали кукли, градење со коцки, допирање на тродимензионални предмети, слики и сл.

За непречено реализирање на активностите воспитувачот потребно е истите добро да ги испланира со постепено зголемување на тежината и интензитетот на задачите. Треба да ги користи следниве препораки при реализирање на воспитно-образовните активности во сала, двор, балкон и сл.:

- планирање, организирање активности чекор-по-чекор, од наједноставни кон посложени, подготвување на околината и потребниот материјал;
- давање кратки, јасни и конкретни инструкции;
- употреба на топки во различна големина и тежина, јажиња, вртелешки, лизгалки, клацкалки и сл.;
- користење манипулативен ситен материјал кој децата ќе можат да го расклопат и повторно да го склопат;
- понудување различен ликовен материјал, материјал со различна текстура, материјали за гмечење и стискање, ножички;
- користење различни слики, фотографии, апликации;
- користење музика со различен ритам и мелодија за усовршување на чувството за ритам;
- практикувајте прошетки на воздух во секое време од годината;
- почитување на индивидуалниот напредок на децата;
- учество на сите деца во индивидуални и колективни игри.

8.7. Следење на постигањата и напредувањето на детето

За да може воспитувачот да ги планира активностите треба да има сознанија за степенот на постигањата и напредокот на децата во раното учење и развој. Затоа е потребно децата континуирано да се следат и да се набљудуваат.

Следењето на постигањата и напредокот кај децата со пречки во развојот воспитувачот треба да го прави со инструменти за проценка, направени според развојниот период на детето врз основа стандардите за рано учење и развој. Со инструментите за проценка се согледува прогресот на детето кон достигнување на стандардот. Така воспитувачот ќе има увид во напредокот на развојот кај детето и тоа би било добар показател за тоа кои стратегии и активности ќе може да ги примени во работата со кои ќе се помогне подучувањето на детето.

Следењето на постигањата и напредувањето на детето во текот на годината се врши преку доказите во досието на детето, кое се води за секое дете од воспитната група. Досието на детето содржи:

- листи за постигањата, анегдотски белешки, студии на случај;
- фотографии на детето од различни активности;
- видео и аудиозаписи;
- протокол на набљудување;
- евалвациски листи изработени од страна на воспитувачот и стручните работници.

Воспитувачот континуирано треба да води досие за секое дете индивидуално и во координација со стручниот тим се донесуваат одлуки за понатамошно планирање на воспитно-образовниот процес за детето со пречки во развојот. Во согласност со научните сознанија за разликите во развојот на децата, при следењето на постигањата и напредувањето на детето, тоа не треба да се споредува со другите деца од групата, туку да се следи неговото индивидуално темпо на развој и постигања. Досието со прочистени и селектирани податоци продолжува да се води и наредната година, во групата во која ќе премине детето. Со запишувањето на детето во основно училиште досието се предава во училиштето.

9. СОЦИО-ЕМОЦИОНАЛЕН РАЗВОЈ

Социо-емоционалниот развој е еден од клучните аспекти кој има силно влијание врз развојот на личноста и успехот во подоцнежниот живот. Социјализацијата е процес во кој преку индивидуална интеракција со својата социјална средина детето усвојува знаења, вештини, навики, ставови, вредности, кои му се потребни за успешно функционирање во средината.

Од моментот на раѓањето бебињата се емотивни и социјални битија. Првото социјално однесување на детето се јавува многу рано, во периодот кога тоа почнува да разликува лица од предмети и се манифестира со појава на задоволство (насмевка) кога има некој во собата или почнува да плаче кога ќе остане само. Првите манифестации на социјално однесување се: имитирање, плашливост и недоверба кон непознати лица и социјална кооперација со возрасните. Правилниот пристап кон социо-емоционалниот развој на детето, уште во периодот на најраното детство, води кон развој на самоверба и самопочитување, развој на ментално здравје, ширење на нови пријателства и подготвеност на детето за успешно вклучување во сите фази од подоцнежниот живот. Постои корелација помеѓу емоциите-интелигенцијата-социјалната сфера. Во тој контекст проблемите во социо-емоционалниот развој кај децата со пречки во развојот влијаат врз адаптацијата во непосредната околина. Одредени вештини се значајни за социјално прифаќање на личноста. Тие ги опфаќаат способноста за делење со другиот, насмевнување, следење и наизмениченост во редот при активностите и играта со другарчињата и следење на инструкции.

Децата со пречки во развојот имаат сиромашна имажинативна и реципрочна игра која е често репетитивна и намален интерес кон играчките кои соодветствуваат со возраста. Како надополнување се јавуваат и проблеми во воспоставување и одржување на другар-

ски односи со врсниците, несоодветно изразување и регулација на емоциите во согласност со ситуацијата кои, всушност, го отежнуваат и прифаќањето на овие деца од страна на нивните врсници во воспитната група. Децата со пречки во развојот потешко можат да ја интерпретираат емоционалната состојба кај другите.

Децата кои растат во сигурна средина и имаат топол дом, нежен и љубезен однос со своите родители, уште во најраното детство ги поставуваат „основите“ на воспоставување социјални контакти со другите возрасни, имаат помалку недоразбирања во играта со врсниците, покажуваат доверба во контактите со другите луѓе, покажуваат иницијатива во групата, гледаат со емпатија кон другите луѓе и своите врсници и сл.

Во рамките на социо-емоционалниот развој се издвојуваат два клучни аспекти во развојот на детето:

- социјален развој;
- емоционален развој.

9.1. Социјален развој

9.1.1. Општи цели за развојниот период до 6 години

Во социјалниот развој општи цели за развојниот период се:

- да се развива способност за адаптација на нова средина, интерперсонални односи и комуникациски вештини;
- да ги разбира и почитува различностите кај децата и возрасните;
- да се развива социјалната перцепција;
- да развива свест, однос кон групата и семејството;
- да ја негува и развива социјалната интелигенција;
- да се поттикнува да усвојува норми и обичаи во различни средини и ситуации;
- да се воведува и запознава со универзалните човекови вредности и етички принципи;
- да се развива националната, етничката и културната припадност на својот народ;
- да се развива свест за мултикултурализам;
- да се развива свеста за инклузивност;
- да го негува и развива чувството на љубов и почит кон својата држава Република Македонија.

Стандарди:

1. Детето може да прави разлика помеѓу познати и непознати возрасни лица.
2. Детето може да развие социјални вештини во интеракција со другите деца.
3. Детето може да развие социјални вештини во интеракција со возрасните.
4. Детето може да ги забележи и да ги почитува сличностите и разликите кај луѓето.

9.1.2. Социо-емоционален развој

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето да воспоставува емоционални врски со еден или повеќе возрасни лица и да се развива чувство на сигурност; -да се оспособува да го збогатува социјалното искуство од кругот на семејството кон средината која го опкружува; -да се воведува во создавање основа за запознавање на својот физички изглед (елементарна слика за себе); -да се поттикнува да ја развива способноста да разбере и препознае мимики, гестови, изрази на лице, боја на глас на познати возрасни	-Практикување на нежно и внимателно однесување и обраќање со нежен и природен глас и нежно нишање, на пример:заспивање на детето со пеење и нишање на тивка приспивна песна, пуштање инструментална музика или раскажување кратка приказна со тивок глас. -Активности во кои на детето му се овозможува да го истражува лицето, носот, косата на возрасниот, кој тоа го проследува со коментар. -Традиционални игри со делови од телото: „Мотала буба свилица“ „Пеат скокаат палците“. -Активности во кои децата се довикуваат по име и со гестикулација со цел да се поттикне нивната реакција по препознавање на нивното име. -Игра: „Мене-тебе“ – возрасниот и детето меѓусебно си додаваат топка. -Активности во кои возрасниот го покрива лицето со раце или марамче и прашува: „Каде сум?“ Потоа го трга марамчето или рацете од лицето и вели: „Тука сум“.	-Детето со насмевака реагира на познат лик и ги пружа рацете да го земе во прегратка. -Реагира на мимики или гестови кои ги изведуваат блиски возрасни лица. -Го влече или допира познатото возрасно лице. -Умее да покаже што сака со цела рака. -Се смее во огледало и се обидува да го дофати ликот. -Препознава невербална комуникација кога нешто му се забранува. -Го знае своето име и се јавува на повик. -Започнува да соработува во активностите со возрасните:при облекување, соблекување, хранење

(невербална комуникација), односно превербална комуникација; -да се поттикнува чувството на доверба; -да се поттикнува да ја развива невербалната и вербалната комуникација во односите дете-возрасен, дете-дете; -да се поттикнува за доживување и манифестирање љубов кон возрасните и децата; -да се поттикнува свесноста за себе (своето име).	-Игра „Да ѝ покажеме на куклата (мечето...) како ги миеме рацете“. -Активности во кои детето држи играчки (маче, куче, кукла), ги покажува деловите на главата и телото (очи, нос, уста, раце...), имитира како се јавуваат, движат, со што и како се хранат; ја манифестира љубовта кон куклата или играчката преку галење, лулање; грижа-преку хранење, капење, облекување, соблекување и сл. -„Ајде да се запознаеме“. Сите се седнати во круг, возрасниот го кажува своето име, а потоа секое дете поединечно.	и игра.
9.1.3. Социјален развој		
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето да се запознае со својот воспитувач и негувател, со занималната, и негувател, со занималната,	-Активности за запознавање со воспитувачот и негувателот и просторот во занималната. -Игри за запознавање со другарчињата.	-Краткотрајно набљудува што прават другите и остварува контакт со другарчињата.

центрите за учење, играчките и средствата во нив и санитарниот јазол; - да се поддржува да се запознае со другарчињата од групата; - да се поттикнува да негува позитивни чувства кон членовите на семејството; - да се поттикнува да се вклучува во заеднички активности во помали групи; - да се запознава со некои основни правила на однесување; - да се поттикнува за правилно консумирање храна; - да се поттикнува да ги развива културно-хигиенските навики.	- Активностите ги покажуваат на фотографија. - Славен роденден со другарчињата. - Игри со балони во разни бои, во придружба на инструментална музика. - Игра „Да го поздравиме другарчето“ (според инструкциите на воспитувачот).	- Самостојно пие сок и вода од шише или чаша. - Ги препознава воспитувачот и негувателот. - Ги препознава другарите од групата. - Препознава прибор за јадење. - Ги користи центрите за учење во занималната. - Покажува членови од своето семејство на фотографија
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
- Детето да се запознае со градинката;	- Активности и споделување на обврските при средување на занималната.	- Отпадокот го фрла на соодветно место.

-да се запознае со правилата за однесување во групата; -да се поттикнува на споделување во игра со другите деца; -да се поттикнува да игра; -да се поттикнува да воочува различни објекти во непосредната близина; -да се поттикнува на спонатност во контактите со возрасните и врсниците; -да се поттикнува да се запознава со возрасните кои работат во градинката; -да се запознава со името на својот град - место на живеење, својата држава; -да се развива почит кон семејните, локалните и државните празници; -да се поттикнува да почитува одредени правила на однесување во групата;	-Игри за запознавање со правилата на однесување во занималната и нивно почитување. -Активности за уредување на занималната по повод различни прослави. -Игри и активности во кои децата го учат и го кажуваат името на населбата - градот во кој живеат, како и името на својата држава. -Слушање приказни и легенди од својот крај, учење традиционалните игри, песни, обичаи. -Играње игри со играчки „нетипични“ за својот пол. -Подготвување на честитка за роденден на другарчето. -Прославување на денот на градинката, семејни, локални празници. -Играње игри со едноставни правила. -Прошетки во блиската околина и разговарање за тоа како треба да се однесуваме надвор во пошироката околина. -Активности во кои децата заеднички избираат една од неколку понудени активности.	-Детето искажува/покажува свои потреби и желби. -Се вклучува во некои игри со врсниците. -Ги знае и именува неколку другари од групата. -Именува/покажува неколку блиски членовите на своето семејство. -Го кажува името на градинката/центарот за ран детски развој, местото на живеење. -Поздравува познати луѓе.
---	--	--

Развоен период од 4 до 5 години		
-да се стимулира да води грижа за хигиената во средината; -да се воведува во формирање елементарни поими за морално однесување.		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува за воочување и почитување на сличностите и разликите кај себе и другите деца; -да се поддржува да ги усвојува и почитува правилата на однесување во групата; -да се охрабрува кон воспоставување односи со други непознати лица; -да се воведува кон запознавање со елементарните морални вредности (љубов, мир, ненасилство, вистина и добро однесување); - да се поддржува кон збогатување на сопственото социјално искуство;	-Игри за учење и почитување на правилата на однесување во групата. -Организациски активности надвор од градинката/центарот за ран детски развој (посета на другарче дома, прослава, еднодневен излет и др.). - Активности во кои детето следи приказни, гледа слики, филмови и согледува позитивни примери на однесување. -Пробетки за збогатување на социјалното искуство. -Запознавање со традиционални игри и приказни од други култури. - Слушање и следење приказни по серија слики, легенди врзани за родниот крај (личности, случки и постари објекти). - Гледање книги, видео и ТВ-филмови и	-Запознавање со правилата на однесување во групата. -Ги кажува имињата на членовите на семејството и на дел од групата. -Искажува и покажува некои свои права и обврски во градинката. -Умее да игра традиционална игра.

-да се поттикнува да го развива чувството на припадност на групата, семејството; -да се охрабрува да учествува во уредувањето на просторот во занималната; -да се запознава со убавините на татковината Република Македонија; -да се поддржува детето на свој начин да придонесува за радосен и интересен живот во групата.	запознавање со различни географски и културни области во Република Македонија, природните убавини, позначајни објекти од областа на културата. -Активности за запознавање со случки од различни временски периоди - запознавање со најважните настани и личности од минатото, државните, локалните празници (8 Септември). -Хуманитарни акции (собирање играчки и облека).	
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се запознае детето со воспитувачот, просторијата со опрема, средствата, играчките и материјалите во просторијата за учење и развој; -да се поддржува самостојноста за самоопслужување; -да се охрабрува да учествува во уредувањето на просторот, при	-Одбира игри и играчки со врсниците за заеднички игри и активности. -Игра игри, учествува во драматизации во кои се одразува животот во семејството. -Слуша приказни, легенди врзани за својот крај . - Учествува во изготвување на албум за својот роден крај. -Се запознава со името на својата татковина	-Детето самостојно или со поддршка од возрасниот оди во тоалет, се облекува со мала помош, поставува прибор за исхрана. -Го именува местото на живеење, ја именува својата татковина - Република Македонија.

донесувањето на правилата на однесување во просторијата за учење, нивно запознавање; -да се поттикнува да ја запознае својата улога во групата и семејството, правилата и нивното почитување; -да се охрабрува да се вклучува во игри со врсниците; -да се поттикнува да воочува разлики и сличности меѓу децата (пр. боја на коса, боја на очи, височина, пол и сл.); -да се охрабрува тимски со другите деца да решава едноставни задачи; -да се запознава со државните симболи знаме, химна; -да се поттикнува да развива чувства на љубов и почит кон татковината Република Македонија; -да се запознае со основните правила на однесување со децата и со возрасните;	Република Македонија, знамето и химната. -Децата учествуваат во заедничка прослава на културни манифестации и верски празници. -Детето игра социјални игри во помали и поголеми групи. -Учествува во извршување задача заедно со неколку другарчиња. -Учествува во хуманитарни акции (собирање играчки и облека). -Игра со играчки и предмети кои не се „типични“ за неговиот пол. - Игра „Огледала“ едното дете го имитира другото во се што ќе направи однесувајќи се како негов лик во огледалото.	-Препознава што е добро, а што лошо однесување. -Покажува/искажува два примери на сличности помеѓу себе и другите. -Ги почитува правилата на однесување во групата. -Покажува/искажува неколку професии на возрасните. -Умее да игра неколку традиционални игри. -Препознава неколку правила на однесување во групата и знае дека треба да се почитуваат донесените правила. -Ги препознава знамето и химната на Република Македонија. -Набројува/покажува неколку семејни, локални и државни празници. -Набројува/покажува неколку примери на природни убавини на своето родно место и на
---	--	---

својата татковина Република Македонија.	- да се запознае со личните, локалните и државните празници; - да се поттикнува детето за активно учество во нивните прослави; - да се поддржува во збогатување на социјалното искуство.
---	--

9.1.4. Емоционален развој

9.1.4.1. Општи цели за развојниот период до 6 години

Во емоционалниот развој општи цели за развојниот период се :

- да се поддржува детето во развивање на емоционалната интелигенција;
- да ги препознава сопствените чувства и соодветно да реагира;
- да се поттикнува да развива свест за сопствените чувства, да развива чувство на сигурност, доверба и прифатеност во околината;
- да гради позитивен однос кон себе;
- да се поддржува да го збогатува својот емоционален живот;
- да се поттикнува да гради сопствени начини на изразување на чувствата, прифатливи и препознатливи за другите;
- да се поддржува да ги негува позитивните емоции;
- да се сензибилизира за чувствата на другите;
- да се оспособува да го контролира изразувањето на емоциите;
- да се поттикнува да учествува во разрешување на животни проблемски ситуации.

Стандарди:

1. Детето го развива поимот за себе.
2. Детето може да ги препознае и соодветно да ги изразува своите емоции.
3. Детето се гордее со своите постигања и верува во своите способности.
4. Детето може да ги контролира сопствените чувства.

Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
- Да ја развива свесноста за идентификација на своето име; - да се поттикнува да развива свест за себе во однос на другите лица; - да се подготвува да прифаќа разделби без бурно реагирање; - да се поттикнува на отвореност кон нови доживувања; - да се стимулира развојот на чувствата на сигурност и прифатеност; - да се поттикнува кон препознавање на позитивните емоции: љубов,	- Активности пред огледало во кои детето прави гримаси на лицето (кога е весело, кога е луто). - Правење отисок на раката и ногата во глина, пластелин, боја. - Активности за самопрепознавање на фотографии. - Играње игра во која сите деца се седнати долу во круг, ги затвораат очите, дишат длабоко, се опуштаат и добиваат задача да се смеат гласно колку што можат. - Куклена претстава со која на децата им се претставува различни ситуации на емоционални состојби.	- Препознавање преку израз на лицето и тонот на гласот дека некој е лут, тажен или среќен. - Прифаќа разделби од блиски лица.

радост, задоволство.	-Игри за подредување слагалки во два дела на кои се претставени лица што покажуваат радост, тага и лутина. -Активности во кои децата туткаат целофан, кинат хартија, гмечат тесто и сл. (за да искажат лутина, а да не повредуваат други деца).	Развоен период од 3 до 4 години	
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	
-Да се поттикнува детето на разбирање на основните емоционални состојби кај себе. -да го негува и развива чувството на љубов кон себе, другите луѓе, природата; -да препознава основни емоционални состојби кај возрасните; -да се охрабрува за искажување на сопствените емоции; -да негува позитивен емоционален однос кон членовите на семејството, -да се поттикнува да развива чувство на припадност и меѓусебна доверба.	-Игри во кои детето подредува слагалки на човечки лик со различни емоционални изрази на лицето (радост, тага, лутина, страв). -Активност во која детето невербално покажува емоции на страв, радост, лутина. -Покажува и му назначува на воспитувачот за тоа од што се плаши.	-По успешно завршената работа гласно се смее и покажува радост. -На слика препознава дека детето е луто, исплашено, весело, тажно.	
Развоен период од 4 до 5 години			

Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поддржува детето да ја развива емоционалната сигурност, чувството на доверба и прифатеност во групата; -да се поддржува да ги развива и негува позитивните емоции; -да се поттикнува да воочува манифестации на некои емоции во секојдневната комуникација; -да се охрабрува да ја развива осетливоста за чувствата на другите луѓе (емпатија) преку разбирање на нивните емоционални состојби; -да се поддржува во јакнењето на довербата во себе и во другите луѓе; -да се поттикнува да го негува чувството на љубов кон другите луѓе и татковината; -да се поттикнува да препознава некои негативни емоции; -да се воведува во спознавање на телесната шема; -да се поттикнува во создавање и	-Активности во кои воспитувачот и децата покажуваат различни начини на манифестирање на љубов кон мама, тато, сестра, баба, дедо... (прегрнување, бакнување, галење по лице, по коса, кажување убави зборови, со цртање цртеж и др.). -Игра со карти кои покажуваат различни изрази на лицето (ги делат меѓу себе и раскажуваат за нив, детето прави гримаси според извлечената карта, кажува дали и тој понекогаш изгледа така). -Активности во кои секое дете покажува/искажува дека има нешто по што е посебно и најдобро. -Слуша снимени човечки гласови што искажуваат иста содржина, но со различна боја и тон на гласот и ги препознава чувствата. -Споредување на своите дланки, раце, стапала, височината преку директен контакт со другарче. -Покажување фотографии на родителите, свои фотографии кога бил мало дете, дел од облеката и играчките со кои си играле кога биле мали. -Активности во кои детето покажува пред други деца и возрасни што може и умее и се гордее со тоа.	-Може да препознае кога некој е лут, исплашен, радосен, тажен. -Детето може да демонстрира како изгледа кога е среќно, тажно, луто, бесно, исплашено. -Препознава и именува на фотографија различни емоции: радост, тага, лутина, страв. -Знае основни податоци за себе: име и пол, возраст. -Може да по/каже што сака да јаде и со што сака најмногу да игра. -Ги изразува своите желби.

усвојување позитивна и реална слика за себе; -да се поттикнува во јакнење на самодовербата и самопочитувањето.		
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да ја развива емоционалната сигурност, заштитата и прифатеност во групата; -да ги развива и негува позитивните емоции, како што се: љубов, радост, среќа, задоволство и сигурност; -да се поттикнува на позитивен емоционален однос кон членовите на семејството, развивање чувства на припадност; -да се поттикнува да искажува радост и задоволство од успешно извршената работа;	-Разговара со воспитувачот за тоа кого сака, што сака и зошто; зборува за тоа во кои ситуации се чувствува пријатно, а во кои не и зошто. -Раскажува за пријатни и непријатни искуства доживеани во различни ситуации. -Покажува на различни начини дека го сака другарчето. -Учествува во игри на проекција: слуша прочитан текст „Дебелец, малец и слабец“ или некој со слична содржина, разговара со тоа дека сите деца се различни, секое дете има нешто по што е посебно и најдобро, како се чувствува дете кога го исмеваат; слуша текстови: „Малата сирена оди на	-Детето може да демонстрира кога е среќно, тажно, радосно, луто. -Препознава и именува емоции: радост, тага, лутина, страв (на слика, во живо). -Детето слуша снимени човечки гласови што искажуваат иста содржина, но со различна боја и тон на гласот и ги

-да се поддржува во јакнење на самодовербата и самопочитта, како и на довербата и почитта кон други луѓе; -да се поттикнува за негување на чувството на љубов кон другите луѓе и татковината; -да се запознае со негативните емоции (љубомора, агресивност, завидливост, себичност), нивно препознавање кај себе и другите; -да се запознава со начините за надминување на некои негативни емоции; -да се охрабрува на различни начини да изразување на љубов, почит, среќа, задоволство и сл.	забар“ и сл. (преку разните ликови на јунаците, детето ги проектира своите стравови и се ослободува од нив). -Учествува во активности за збогатување на имгинацијата („пагува на најубавото место“, слуша музика и замислува убави слики, зборува за своите доживувања и ги изразува на различни начини). -Учествува во активност каде го покажува својот начин на надминување на стравот. -Го црта смешно животното од кое се плаши. -Учествува во прослава на празници, традиционални обичаи, гледа ТВ - емисии и фотографии за убавините на родниот крај и татковината. -Разгледува сликовници, илустрации од списанија со различни емоционални содржини (различни ликови, дете кое плаче и сл.) и потоа раскажува како се чувствувал ликот што го видел, прави такво лице или го глуми ликот. -Децата изработуваат маски на кои се претставени четири основни емоции. Воспитувачот води разговор со нив за тоа кои елементи се битни за изразување на одредена емоција, т.е. за нејзиното	препознава чувствата. -Ги покажува резултатите од својата работа и покажува почит кон работата на возрасните. -Покажува неколку начини на изразување љубов кон мама, тато, другарче. -Детето со свој начин (зборови, гестови) ја искажува љубовта кон родителите, родниот крај и татковината.
---	--	---

	препознавање (сличности и разлики меѓу емоциите). Потоа децата глумат користејќи ги изработените маски. -Ги користат маските за вежбање за изразување одредена емоција и за препознавање на емоциите на другите.	
--	---	--

9.1.5. Дидактички препораки за социјален и емоционален развој за деца со пречки во развојот

Градинката претставува место каде што детето стекнува нови социјални искуства. Иако децата со пречки во развојот имаат природна потреба да остваруваат социјални контакти со други луѓе и врстници, сепак целиот тој процес на развивање на вештини и разбирање на социјалните контакти со луѓето бара доста време и поддршка од возрасните/родителите на детето и негувателите во градинката. Воспитно-образовниот процес во предучилишните установи за децата со пречки во развојот треба да обезбедува еднакви можности за учење и социјализација.

Детето поминува доста време во градинката, каде што додека воспитувачите и негувателите во групата му пружаат позитивни емоции и сигурност, го хранат, негуваат, ги задоволуваат неговите физиолошки потреби, го учат и го воспитуваат. Сите активности треба да се реализираат преку игри, куси приказни, песни, со весел израз на лицето, за да може детето да почувствува љубов и сигурност. Во играта и разговорот со детето секој негов успех треба да се пофали. Возрасниот треба постојано да го следи детето и соодветно да одговара на неговите потреби.

За реализација на целите на оваа програма во рамките на социо-емоционалниот развој на децата со пречки во развојот согласно нивните можности, способности, интереси и потреби, се препорачува користење на современи, актуелни и интерактивни методи на работа, со посебен акцент на методот на игра, кој треба да биде доминантен во работата со децата на оваа возраст. При активностите во група треба директно да се даваат насоки и примери да се подучуваат на социјални вештини како што се реципрочна конверзација, чекање ред, решавање на конфликти и споделување. Преку играта децата треба да ги истражуваат, запознаваат емоциите и да ги изразуваат на соодветен начин. Во овие групни активности треба да се промовираат вредностите на другарството преку обезбедување стимулативна средина во која детето ќе се чувствува сигурно, ќе ги добива потребните инструкции и ќе му биде забавно.

Воспитувачите и негувателите треба да послужат како модел за социјални интеракции меѓу децата во групата и да ги објаснуваат секојдневно правилата за меѓусебна заемна комуникација. Децата со пречки во развојот треба да имаат можности за повеќекратно повторување и увежбување на социјалните вештини во различно опкружување и во различни услови со цел генерализација на овие компетенции и знаења. Децата со пречки во развојот често имаат проблеми во разликувањето кое однесување е социјално дозволено и прифатливо, а кое не е. Се препорачува овие вештини да се учат низ ситуации во кои има игри со улоги каде што другите деца ќе можат да бидат ментори и практично да им демонстрираат на децата со пречки во развојот социјално прифатливо однесување. Несоодветното однесување треба да се игнорира, додека соодветното да се поддржува и наградува. „Социјалните приказни“ се ефективен метод за поттикнување на развојот на соци-

јалните вештини. Тоа се, всушност, кратки приказни во кои одредена ситуација (која е неразбирлива и апстрактна за децата) е објаснета на многу конкретен и концизен начин.

Приказната се фокусира на настаните, на акциите и реакциите би можеле да се очекуваат и зошто се случиле, односно која е причината за нивното појавување. Социјалните приказни се користат за да му овозможат на детето да даде соодветна реакција на ситуацијата и нејзино разбирање.

Од формите на работа со цел да се развијат социјалните вештини кај детето со пречки во развојот, се препорачува да се применува индивидуална форма на работа, работа во парови. За дидактички средства и материјали кои може да се користат за реализирање на целите од социо-емоционалниот развој се: сидно огледало достапно за секое дете да ја види целата своја фигура, играчки, градежен материјал, кукли: гињол, ракавица со човечки ликови, со животински ликови, кукли преку кои се учат социјалните улоги и децата учат да споделуваат, аудитивни средства - разни звучни инструменти, музички играчки, ЦД - плеер, аудиовизуелни средства и сл.

Материјалите во центрите за учење (куклен, семеен, конструктивен) треба да бидат: организирани, јасно наредени, чисти и уредни, достапни за децата и постојано збогатувани. На децата со пречки во развојот треба да им се овозможи да направат избор со што сакаат да играат и да се поддржуваат во начините со кои детето ги истражува сопствените интереси.

Децата со текот на времето се чувствуваат храбри и непобедливи и поподготвени да преземаат ризици. Играта е станува покооперативна и посоцијална. Воспитувачите треба да ги запознаваат и поттикнуваат децата да покажуваат емпатија и да можат да зборуваат за сопствените чувства и чувствата на другите. Неретко децата со пречки во развојот можат да манифестираат темпер тантрими и други асоцирани однесувања како хиперактивност, агресија и само - агресија, стереотипни однесувања за кои воспитувачите треба во соработка со стручниот тим да изнајдат соодветен начин на нивно канализирање и постепено воведување во механизмите за намалување на ваквите негативни емоционални реакции.

Децата со пречки во развојот во предучилишниот период пројавуваат интерес за сопственото тело и телото на другите, па затоа треба да се овозможат услови за истражување и спознавање на телото и телесната шема која помага при остварувањето на социјалните интеракции. Кај нив се присутни различни стравови и можат да доживеат непријатни искуства сонувачки страшни сонови.

Воспитувачот треба да овозможи играње на нови и различни, нестереотипни улоги и да обезбеди богата и стимулативна средина за игра во која детето непречено ќе учи и ќе се развива. Тој, исто така, треба да ја поттикнува емпатијата и грижливоста кај децата.

Треба да бидат овозможени социјални контакти со деца и други возрасни преку кои децата со пречки во развојот ќе се запознаваат меѓусебно и ќе ги забележуваат и согледуваат меѓусебните разлики и сличности,

но воедно ќе учат за прифаќање. Кога станува збор за емоциите воспитувачот треба да следи конкретен редослед на активностите и постапките. На пр.: го прашува детето: „Кога си среќен?"; потоа го наведува тоа да ја поврзе емоцијата со конкретна ситуација и го прашува: „Дали и кога си бил среќен порано?" Воспитувачот треба да избира активности кои се во согласност со можностите и способностите на децата, т.е. активности кои детето ќе може успешно да ги заврши со што директно се влијае врз развојот на самовербата. За таа цел воспитувачот треба да ги научи децата да кажуваат позитивни изјави, како на пр: „Ова баш добро го направив.." и многу често, откако нешто добро ќе направат, да ги прашува децата: „Дали си ти задоволен/задовољна?". Воспитувачот треба да ја поттикнува емпатијата и грижливоста кај децата, да ги научи да искажуваат внимание, а и да ги вклучуваат децата во некоја хуманитарна активност, преку шеговити игри, гримаси и облекување да ја поттикнуваат духовитоста кај децата. Исто така, воспитувачот треба да го поттикнува оптимизмот кај децата, преку сопствениот оптимистички пристап кон нив, кој децата го прифаќаат како модел на однесување.

Активностите за поттикнување на социо-емоционалниот развој најчесто се реализираат во следните центри на учење: семејно-драмски, етнолошки и татковински.

9.1.6. Следење на постигањата и напредувањето на детето

На почетокот на воспитната година воспитувачот и стручниот тим вршат почетна опсервација на децата во групата, со цел да се спознаат социјализациските аспекти на развојот и емоционалниот развој на секое дете во групата поединечно. Врз основа на направената опсервација се добива слика за состојбата на децата во групата и таква каква што е се става во функција на квалитетно планирање и реализирање на идните активности.

Во текот на годината, во рамките на социјалниот и емоционалниот развој воспитувачот редовно ги следи постигањата и напредувањата на секое дете во групата. Тоа се врши преку материјалните докази од досието на детето, кое се води за секое дете од воспитната група. Досието на детето содржи:

- листа за постигањата, анегдотски белешки, студии на случај;
- изработки и искази;
- фотографии од различни активности;
- видео и аудиозаписи.

Во согласност со научните сознанија за разликите во развојот на децата, при следење на постигањата и напредувањето на детето, детето не треба да се споредува со другите деца од групата, туку да се следи неговото индивидуално темпо на развој и постигања.

Досието во текот на целата година им е достапно на родителите на децата и стручните работници во градинката/центарот за ран детски развој, за да можат и тие да дадат свој придонес во развојот и напредувањето на детето.

Досието со прочистени и селектирани податоци продолжува да се води и наредната година, во групата во која ќе премине детето. Со запишувањето на детето во основно училиште досието на детето се предава во училиштето.

10. ЈАЗИК, КОМУНИКАЦИЈА И РАЗВОЈ НА ПИСМЕНОСТА

Усвојувањето на јазикот и неговото правилно користење е важно за успешното функционирање на секоја индивидуа во општеството. Новородените деца доаѓаат на свет спремни да комуницираат со звуци, гестикулации и зборови.

Правилното усвојување на јазикот е комплексен процес кој започнува од раѓањето на детето и, главно, е условено од голем број фактори. Со усвојување на јазикот детето, всушност, усвојува еден моќен и комплексен симболички систем, кој го развива и усовршува во текот на целиот живот. Експресијата на лицето и говорот на телото со кои комуницираат најмалите бебиња брзо се заменува со гугање, формирање на зборови и конструкција на реченици.

Јазикот на децата им е неопходен да ги изразат своите мисли и чувства, но во исто време тој им е неопходен да ги разберат и другите лица со кои тие секојдневно стапуваат во комуникација.

Јазикот се усвојува во одреден социјален и културен контекст. Во почетокот, тоа е семејството како примарна социјална средина, а подоцна тоа е училиштето и пошироката социјална средина. Најголем дел од децата со пречки во развојот се соочуваат со проблеми во говорот. Нарушувањата во говорот се појавуваат во вид на отсуство на говор па сè до добро развиен и употреблив говор. Покрај нарушувањата во експресивниот говор, многу често се среќава и нарушување во невербалната комуникација (неразбирање на мимиките, гестовите и говорот на телото). Комуникацијата е многу повеќе од користење само на говорот и јазикот. Многу повеќе способности се потребни да бидат развиени и инкорпорирани за да се поттикне развојот на способноста за комуникација, како што се: слушање, симболичка игра, контакт со очите, орални способности, фацијална експресија, гестови, покажување и наизменичност во преземањето на акциите. Недоволната развиеност и поврзаност помеѓу способностите на детето вербално да продуцира говор и способностите за рецептивен говор, односно разбирање на другите, доведува понекогаш и до фрустрираност и други проблеми во однесувањето, како и до когнитивен дефицит.

Во развојот на јазикот и писменоста, клучен момент е детето да може да ги демонстрира своите почетни вештини на мајчиниот јазик.

Без разлика на мајчиниот јазик (македонски, албански, турски, ромски итн.) средината во која детето секојдневно се движи треба да биде богата со пишан и говорен јазик.

Надворешните влијанија од средината, подучувањето со специфични говорни вештини и културните различности влијаат на усвојувањето на јазичните и комуникациските способности.

Од аспект на јазикот, комуникацијата и развојот на писменоста се одвојуваат три клучни подрачја со следните стандарди:

I. Комуникација со помош на која детето одговара соодветно на говорниот јазик, започнува да го разбира, демонстрирајќи говорни вештини во комуникацијата со околината.

Стандарди:

1. Детето може да слуша и да разбира говорен јазик.
2. Детето може да зборува и да комуницира.
3. Детето може да го збогати својот речник и да покаже напредок во правилниот говор.

II. Читање со помош на кое се развива интересот кон печатените материјали и препознавање на пишаните симболи и букви.

Стандарди:

1. Детето покажува интерес кон печатените материјали.
2. Детето може да препознае пишани симболи и букви.

III. Пишување со помош на кое детето започнува активности (чкртање, цртање.) кои понатаму се развиваат во вештини за пишување преку кои се искажуваат одредени идеи.

Стандарди:

1. Детето може да се вклучи во активности поврзани со пишување.
2. Детето ги искажува своите идеи преку пишани симболи и букви.

10.1. Општи цели за развојниот период до 6 години:
Во јазик, комуникација и развој на писменост општи цели за развојниот период се:

- да се развива способноста за слушање и разбирање на говорниот јазик;
- да се развива способноста за правилно зборување и елоквенција;
- да се развиваат јазичните способности како основа за развој на сопствениот, националниот и културниот идентитет;
- да се развива способноста за слушање, разбирање и доживување на јазикот;
- да се развива способноста за комуникациски вештини;
- да се развива способноста за смислено и граматички правилно изразување на своите мисли;
- да се негува љубовта и позитивниот однос кон книгите;
- да се поттикнува и развива интересот кон читање на книги;
- да се поттикнува и развива интересот за писмено изразување;
- да се воведува и запознава со основите на пишаниот јазик;
- да се поттикнува творештвото;
- да се развива чувство за постоење на културна и јазична различност.

10.2. Комуникација и медиумска култура

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува да реагира кога слуша познат глас; -да се поттикнува да произведува гласови, да вокализира, гуга; -да се поттикнува на вербална и невербална комуникација; -да се поттикнува за соодветно реагирање на изговорени зборови од страна на возрасниот;	-Игри во кои ќе се зборува со детето и ќе се раскажуваат и покажуваат едноставни приказни. -Активности со детето со цел зборување за секојдневните активности (додека се облекува и се храни). -Игри во кои детето се поттикнува за повторување на некоја кратка порака. -Користење невербална комуникација (допрете го детето, насмејте му се...).	-Детето ги движи рацете и нозете кога гледа познат лик и слуша познат глас. -Детето повторува кратки вербални пораки кога ќе ги слушне. -Детето покажува еден прст кога ќе го прашате колку години има. -Детето поврзува зборови со препознавање на одредени предмети (маче, играчка...).
	-Активности во кои детето се прашува каде е	-Детето го насочува погледот во

-да се поттикнува на комуникативни способности (со возрастните, меѓу самите деца, во симболичка игра); -да се поттикнува за поврзување на зборовите со одредени предмети и личности; -да се развиваат способности за зборување преку составување реченици од со 2-3 збора; -да се поттикнува на вербална и невербална комуникација; -да се поттикнува за соодветно реагирање на изговорени зборови од страна на возрастниот; -да се поттикнува за повторување кратки вербални пораки; -да се поттикнува за поврзување на зборовите со одредени предмети и	некое дете или предмет, а детето се врти и со поглед го бара. -Игри или разговори во кои возрастниот одговара навремено и на вистински начин на пораките од детето (му возвраќа со насмевка, му го дава тоа по што посегнува, го зема во раце и сл.). -Игри со слогови (ма- ма; ла- ла; еда- еда и сл.). -Организирани активности во кои детето изведува едноставни движења со помош на возрастниот (на пр., „па-па“, „колку си големо“). -Активности во кои детето покажува играчка што сака да ја добие и вели или покажува „дај, дај“. -Секојдневно поздравување со „Добро утро“ и поздравување со раката, а кога си оди „До гледање“ и мавта со раката. -Игри.....„Да го повикаме мачето, кучето, пилето“ (ги вика овие животни со изговарање на: пи, пи...; мац, мац... и сл.). -Разговарање со детето, раскажување едноставни приказни и разгледување сликовници и препознавање илустрации. -Активности во кои се користи невербална	ликтот на возрастниот што зборува и внимателно гледа и слуша што зборува тој. -Детето реагира на познати зборови (на налог ја врти главата кон познато лице, реагира на зборовите: одиме па-па, дојди, немој). -Имитира неколку гласови од непосредната околина (глас на животното, звук на автомобил). -На барање: „Покажи ми..“ детето го покажува предметот. -На барање на возрастно лице исполнува едноставна задача (на пр. дај, донеси и сл.). -Детето практично и правилно користи неколку гестови за комуникација (на пр., покажува со прст, одмавнува со глава и сл.). -Детето, во комуникација, умее правилно да ги изговори сите вокали. -Искажува реченица од 2-3 збора, но нема помошен глагол кој ги
--	---	--

личности; -да се развива способност за разликување на пораките од страна на возрасниот – дозволено или недозволено; -да се развиваат способности за зборување преку составување реченици од 2-3 збора; -да се поттикнува способност за имитирање и повторување на слушани зборови; -да се развива способност за говор преку користење на предговорни активности.	комуникација (допрего го детето, насмејте му се...). -Поттикнување на детето да одговори на вербална инструкција („Каде е мама? Дали сакаш колаче?“). -Осмислување и иницирање игра во која ќе се поттикнува детето да биде активно вклучено. -Поттикнување на детето да ги препознава и именува предметите или лицата кои се во негова близина.	поврзува. -Детето го препознава своето име. -Во комуникацијата покажува делови од телото, предмети за секојдневна употреба.. -Извршува задача која бара активност од него (на пр. однеси ја куклата во креветче, отвори ја вратата и сл.). -Детето повторува кратки вербални пораки кога ќе ги слушне. -Детето покажува два прста кога ќе го прашате колку години има. -Детето ја мрда главата за да одговори „да“ или „не“ на едноставно прашање. -Детето прекинува со активност кога возрасниот ќе му даде инструкција да не го прави тоа. -Детето го насочува погледот во ликот на возрасниот што зборува и внимателно гледа и слуша што зборува.
Развоен период од 2 до 3 години		

Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува на вербална и невербална комуникација; -да се оспособува за правилно дишење потребно за добар изговор; -да се оспособува за правилна артикулација на одделни гласови; -да се поттикнува за соодветно реагирање на изговорени зборови од страна на возрасниот; -да се поттикнува за повторување на кратки вербални пораки; -да се поттикнува за поврзување на зборовите со одредени предмети и личности; -да се развива способност за разликување на пораките од страна на возрасниот-дозволено или недоволно; -да се развива способност за зборување преку составување на реченици од 2-3 збора; -да се поттикнува способност за	-Вежби за дишење - длабоко вдишување и бавно издишување. -Детето учествува во гласовни игри (повторување на некои слогови). -Спонтани разговори при што се поставуваат прашања и се даваат одговори (детето одговара на прашања). -Игровни активности за поттикнување на комуникацијата помеѓу децата. -Организирање говорни игри во кои детето ќе повтори некоја кратка порака. -Активности во кои детето кажува како се вика, колку години има. -Игри за користење невербална комуникација (допрете го детето, насмејте му се...) -Активности во кои детето ќе одговори на вербална инструкција на различен начин (Каде е мама?. Дали сакаш колаче?). -Игри за поттикнување на детето да одговори на Вашите барања (кажете му што е дозволено, а што не е дозволено да прави). -Иницирање игра во која ќе се поттикнува	-Детето повторува кратки вербални пораки кога ќе ги слушне. -Детето правилно ги изговара сите вокали и неколку од согласките. -Детето умее да препознае неколку расположенија кај други лица (весело, тажно) и состојба или активност покажани невербално и невербално да реагира, а, исто така, со гестови покажува состојба или активност (на пр., плаче, јаде, спие). -Детето покажува два прста кога ќе го прашате колку години има. -Детето поврзува зборови со одредени предмети (маче, играчка...). -Детето го знае значењето на зборовите „да“ и „не“. -Детето ја мрда главата за да одговори „да“ или „не“ на едноставно прашање. -Детето прекинува со активноста кога возрасниот ќе му даде

имитирање и повторување на слушани зборови; -да се поттикнува кон користење на прашални зборови; -да се развива способноста за говор преку користење на предговорни активности.	детето да комуницира. -Говорни игри за поттикнување на детето да ги именува предметите или лицата кои се во негова близина.	инструкција да не го прави тоа. -Детето го насочува погледот во ликот на возрасниот што зборува и внимателно гледа и слуша што зборува тој.
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развива во континуитет функцијата на говорниот апарат; -да се оспособи за правилна дискриминација и артикулација на гласовите, како основа за правилно изговарање на зборовите; -да се развиваат способности за разбирање на значењето на изговорените зборови; -да се оспособува за слушање и разбирање на приказни кои ги чита возрасниот или други текстови, емитувани на радио или телевизија;	-Активности во кои се даваат соодветни инструкции (побарајте од детето да покаже како се мијат раце). -Читање сликовници, приказни или текстови и секојдневно применување вербални стимулации (разговарање, одговарање на прашања, поттикнување на детето да поставува прашања). -Вклучување на детето во разговор и одговарање на поставените прашања од негова страна. -Говорни игри во кои детето ќе пренесе одредена говорна порака дома и поставување прашања следниот ден за тоа. -Раскажување дел од приказна или дел од	-Детето го разбира значењето на изговорените зборови -поставува според дадена инструкция. -Ги изговара вокалите и дел од согласките. -Поздравува познати лица. -При доаѓање и одење од градинка поздравува и отпоздравува. -Внимателно слуша приказна и реагира на одредени смешни делови во неа. -Со внимание слуша и гледа приказни што му се раскажуваат, читаат, приказни на ТВ... -Користи нови зборови.

-да се поттикнува и да развива способност за поставување прашања; -да се оспособува за точно пренесување на кратки пораки; -да се поттикнува и да развива способност за изразување со куси реченици; -да се оспособи да изведува некои елементи на драматизација; -да се јакне самодовербата и фантазијата на детето.	црган филм. -Активности во кои детето го збогатува речникот. -Активности во кои децата играат со сценски кукли и говорат. -Драматизација и игри на улоги за секој -дневни ситуации и доживувања од животот на детето. -Организирање куклена претстава и потоа разговор за јунаците и за тоа што се случувало. -Игра на улоги (мајка, лекар, продавач, бебе), при што го менува интензитетот и бојата на гласот. -Иницирање активности во кои се претставува конкретно „животно“ користејќи соодветна маска на глава или пред лицето.	-Детето игра со сценска кукла и говори. -Детето одбира кукла-животно, ја држи во раката и може да имитира звуци и начин на движење на тоа животно. -Во текот на следењето на куклената претстава детето соодветно одговара на поставените прашања. -Умее да ги препознае главните ликови во куклената претстава. -Умее, користејќи соодветна маска и со движење, да претстави еден лик.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се оспособува и навикнува детето на правилно дишење потребно за добар изговор; -да се развива правилно функционирање на говорниот	-Иницирање активности и вежби за дишење (забрзано, длабоко, забавено дишење), издишување. -Охрабрување на комуникацијата помеѓу децата во групата.	-Детето може правилно да ги изговара речиси сите гласови. -Ги кажува своите идеи на повеќе начини. -Рецитира стихотворба.

апарат; -да се развива способноста за слушање со внимание (способност да се слуша говорот и гласовите од кои се состои); -да се усовршува способноста за јасно изговарање на речиси сите гласови; -да се поттикнува и оспособува за искажувања на своите идеи на повеќе начини; -да се поттикнува и развива способноста за меѓусебна комуникација и поттикнување на детето за разговор со своите врстници; -да се оспособува за раскажување сопствено искуство или доживување; -да се развиваат способности за јасно рецитирање на стихотворба со промена на интонацијата на гласот; -да се поттикнува за учество во	-Иницирање активности во кои децата ќе имаат различни улоги и ќе имаат можност да глумат -Активности во кои детето ќе слуша разговор, договарање, спогодување кај возрасните, набљудува гестови, изрази на лицето, држење на телото. -Дидактичка игра „микрофон“ (секој кажува нешто за своите желби, играчки, игри и др.). -Иницирање игра „Разговор“ по телефон со познати лица. -Активности во кои се презентираат и објаснуваат народни обичаи со игри на улоги (пр., бадничари).	-Умее да имитира и да одглуми нешто. -Детето разбира едноставна невербална комуникација, невербално покажува гестови и начини на одење и однесување кај возрасните лица кои ги познава. -Умее да поставува прашања: Кога? Како? и кратко одговара на прашањата за предметите во непосредната околина. -Соодветно ги користи зборовите: повели, благодарам, молам.
--	--	---

драматизации и кон желбата за прифаќање на игра на улоги.		
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето на користење на говорот како средство за меѓусебно запознавање и разбирање; -да се воведува во користење на говорот како средство за изразување на своите мисли, чувства, доживувања; -да се воведува во активно слушање со разбирање на говорот на другите; -да се воведува во правилно и разбирливо говорење со умерена јачина и темпо на гласот; -да се поттикнува на правилна артикулација и дискриминација на гласовите; -да ги развива континуирано говорните органи во функција на	-Активности за меѓусебно запознавање - воспитувачот и децата се претставуваат себеси и се запознаваат. -Разговор за тоа што ги прави децата среќни, тажни, што ги лути и сл. -Обработка на текст или приказна која содржи зборови со одреден глас што треба правилно да се изговара. -Говорна игра „Расипан телефон“. -Разговор на телефон со познати лица. -Игра „Ехо“ (со изговарање на гласови со различна интонација – тивко, гласно, со шепотење). -Вежба како да комуницира со непознати лица, како да побара помош ако се изгуби и сл. -Вежби за правилно држење на телотот при говорење. -Говорна игра „На глас на глас“, дидактичка игра „Лого“.	-Детето го кажува своето име. -Детето умее да се себизразува. -Може соодветно да реагира на вербално упатство дадено од возрасните. -Детето се вклучува во разговор, го разбира тоа што го слуша и соодветно реагира. -Говори со умерена јачина и темпо на гласот. -Јасно прашува за тоа што не го знае. -Рецитира стихотворба со имитирање или промена на интонацијата на гласот. -Умее да имитира и да одглуми нешто.

правилно дискриминирање и артикулирање на говорот; -да се воведува во традиционални говорни игри (бројалки, загатки, игри со зборови); -да развива способност за меѓусебна комуникација и поттикнување на детето за разговор со своите врсници; -да се поттикнува да дава објаснување за сопствените постапки во одредени ситуации; -да усвојува и применува културно однесување во комуникацијата со возрасните и врсниците (благодарам, молам, се извинувам); -да умее да ги почитува потребите и желбите на другите; -да се поттикнува за учество во драматизации и поттикнување на желбата за прифаќање на игра на улоги; -да се поттикнува кон развивање	-Разговарање и дискусија помеѓу децата во група. -Децата рецитираат стиховорби, драматизираат или раскажуваат приказни пред деца од друга група. -Игра за прашања и одговори. -Активности во кои децата ќе имаат различни улоги и ќе имаат можност да глумат. -Учествува во игра пантомима (не важи за деца со оштетен вид) -Учествува во народни обичаи -Следење на ТВ-емисија за деца, анимиран филм, радиоемисија за деца и сл. -Следење куклени и театарски претстави со посета на театар и разговор за неговото значење. -Разгледува детско списание „чита“ илустрација, фотографија, измислува своја приказна.	
---	---	--

способноста за невербално комуницирање со помош на гестови, мимики и пантомима; -да се ослободи од чувство на страв, напнатост и несигурност во разговорот; -да се запознава со различни видови телевизиски и радиоемисии; -да стекне елементарни знаења за театарот, драмската и музичката уметност; -да се запознава со детски списанија.		
--	--	--

10.3. Читање и збогатување на речникот

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето кон запознавање и разгледување на разни сликовници и илустрации; -да се поттикнува да изговара	-Активности за разгледување различни илустрации, списанија, сликовници... -Активности во кои се покажува и јасно се именуваат предметите од околината (без	-Детето разгледува корица од сликовница. -Детето може да изговара вокали.

зборови со значење; -да се проширува и збогатува детскиот речник; -да се поттикнува и охрабрува за избор на омилена сликовница; -да се поттикнува и да развива желба и интерес за читање и раскажување приказни од страна на возрасниот; -да се поттикнува и охрабрува за препознавање слики и илустрации по барање од возрасниот.	инсистирање детето веднаш да ги знае тие зборови). -Игри во кои се покажуваат предмети и поврзување со некои својства на предметите (големо, мало, бело..) и со активности. -Игри со телефон, се „јавува“ кај мама и кажува каде е, со кого си игра, со што си игра и дали му е убаво тука. -Игри со гињол кукла за да се повикаат децата да се измијат, да јадаат; гињолката им „пее“ на децата. -Рецитирање куси стихотворби (не се инсистира детето да ги научи напамет стиховите).	-Изговара неколку зборови со значење (мама, баба, тато, тета). -Слуша и разбира едноставни приказни за тоа што му е познато. -Детето покажува интерес за сликовници. -Детето посегнува по сликовница со различни бои. -Детето се загледува во разни печатени материјали. -Детето одбира некоја сликовница и сака да му се чита. -Детето постојано сака да му ја читате истата приказна. -Детето покажува со прст на конкретни слики во сликовницата.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати

-Да се поттикнува и охрабрува детето за разгледување разни печатени материјали; -да се развива интерес кон сликовници; -да се збогатува активниот речник на детето; -да се развива самостојноста на детето за говорно изразување во конкретни ситуации; -да се развива способноста за изразување со куси целосни реченици; -да се поттикнува а препознавање на омилената сликовница или книга по сликите и симболите на корицата.	-Активности со детето за разгледување на различни илустрации, списанија, сликовници... -Игри во кои детето ќе ја донесе сликовницата со посочување на сликите. -Игри со фотографии, слики и кажува искази од 3-4 зборови. -Активности во кои се именуваат и опишуваат предмети кои воспитувачот ги вади од „волшебната торбичка“. -Игри во кои се вербализираат едноставни дејствија кои ги гледа во живо или на слика (на пр., детето зема кукла; топката оди под маса и сл.).	-Детето со внимание и интерес се загледува во печатените материјали. -Знае да покаже каде има слика. -Ја препознава омилената сликовница или книга.
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развиваат способности за препознавање печатени симболи во средината во која престојува детето;	-Активности за поттикнување на детето да препознае некој печатен симбол (лого на омилена чоколада, омилена играчка или цртан филм).	-Правилно ја разгледува сликовницата, вртејќи ги страниците една по една од напред кон назад.

-да се оспособува за правилно разгледување на сликовница вртејќи ги страниците една по една, од напред кон назад; -да се поттикнува и развива интерес и љубопитност за користење и „читање“ на сликовници; -да се оспособува за самостојно вербално изразување во конкретни ситуации; -да се оспособи за изразување со јасни и кратки реченици.	-Обезбедување пристап на детето до разни сликовници и поттикнување да ги разгледува вртејќи ги страниците на книгата. -Иницирање активност во која детето ќе се преправа дека им „чита“ на своите омилените кукли. -Слушање: сказни, басни, бројалки, легенди и сл. -Раскажување накусо приказни кои ги слуша повеќе пати. -Активности во кои возрасниот е модел за елоквентно зборување.	-Покажува интерес за читање и се преправа дека му „чита“ на некое друго дете. -Детето умее да земе сликовница, ја разгледува и ја враќа на место. -Умее да се изразува со јасни и кратки реченици.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето и да се развива способноста за разгледување на сликовница или друг печатен материјал, држејќи ја книгата во правилна позиција; -да се развива способноста за раскажување настани по слики кои имаат одреден редослед; -да се развива способноста за	-Иницирање активност во која детето ќе раскаже содржина по серија слики. -Иницирање активности во кои детето ќе донесе книга во која има слики или пишува нешто што него го интересира (за животни, омилените приказни....). -Активности во кои се води разговор за прочитаното и виденото. -Игри во кои се учи и вежба редоследот на	-Ја држи сликовницата или книгата во правилна позиција и со интерес ја разгледува подолго време. -Знае да раскажува настан по серија слики. -Користи книга за да добие некоја информација. -Детето пројавува интерес да

користење книга или сликовница; -да се негува и почитува убавината на својот мајчин јазик; -да се слушаат различни литературни видови; -да се негува способноста за забележување и доживување на звучноста и ритмичноста на поетскиот говор, мотивирање за запомнување на стихови; -да се збогатува речникот со зборови кои означуваат поопшти поими.	зборовите во реченицата (пр., Симона зборува: Девојчето Симона убаво зборува).	земе сликовница или друга книга од библиотечното кагче. -Во усниот говор користи лични заменки. -Умее да прераскаже со свои зборови кратка приказна.
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува детето на развивање интерес, љубов и потреба за разгледување сликовница или друг печатен материјал, држејќи ја книгата во правилна позиција; -да се воведува во литературата за деца;	-Воспитувачот чита текст и води разговор за тоа што им се допаѓа на децата во текстот, а што не, води разговор за содржината, каде и што се случило, кои се главните ликови. -Детето „чита“ слики, фотографии. -Детето разгледува книга, сликовница и прашува за нешто што го интересира. -Во библиотечниот центар детето има пристап	-Ја држи сликовницата или книгата во правилна позиција и со интерес ја разгледува подолго време. -Знае да раскажува настан по одредени слики. -Знае дека книгата има наслов. -Го препознава своето име

-да ја развива способноста за слушање, разбирање и доживување на содржината на литературните творби; -да развива спознание за користење книга или сликовница како извор на информација; -да се поттикнува способноста за елементарно оценување на карактеристиките на јунаците од уметничките дела и нивните постапки; -да се мотивира да го вежба помнењето преку изразно рецитирање на стихотворба пред публика; -да стекне елементарни знаења за книгата како литературно дело, како и за тоа дека таа има наслов; -да стекне елементарни знаења за разликите меѓу илустрациите и текстот.	до различни книги, сликовници, илустрирани списанија и разговор со воспитувачот за насловите на книгите. -На напишани ливчиња, во книга или списание детето го препознава своето име. -Детето разгледува сликовница и разликува слики од текст во сликовница. -Слушање уметничко читање на текст од страна на воспитувачот. -Детето учи стихотворба и следи изразно рецитирање од воспитувачот.	напишано на хартија. -Умее да наброи ликови од прочитана сликовница, приказна и сл.
---	--	---

10.4. Пишување

--	--	--

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува интерес за користење и откривање различни алатки за пишување; -да се поттикнува интерес за имитирање на пишување преку чкртање.	-Организирање игра за цртање каде детето слободно ќе се изразува со дебели восочни или дрвени боички. -Обезбедување разни алатки за пишување и големи листови хартија за да може детето слободно и спонтано да шара. -Охрабрување детето да имитира возрасен кој пишува нешто. Можност за користење хартија, моливи, дрвени боици. -Поттикнување, охрабрување и пофалба на детето за тоа што го нацртало.	-Детето спонтано чкрта на лист хартија без одреден правец. -Детето чкрта и прави кружни движења. -Прави точки на хартија со притискање на дебели фломастери. -Црта хоризонтални и вертикални линии. -Се обидува да нацрта нешта цртајќи на листот.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати

-Да се поттикнува на „пишување“ со маркер неправилни линии или кругови низ различни потези; -да се поттикнува на имитирање на пишување во игра.	-Игри со цртање и „пишување“ и охрабрување на детето слободно да се изразува со маркерот. -Активности во кои детето ќе имитира возрасен кој пишува нешто. Понудете му хартија, моливи, фломастери.	-Детето може да црта со маркер линии или кругови со повеќе потези. -Детето умее да имитира пишување во игра. -Може да црта форми во песок или кал со прст.
--	---	---

Развоен период од 3 до 4 години			
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	
- Да се развива способноста за цртање на одредени форми кои наликуваат на букви (пример круг во вид на буквата О); - да се поттикнува и развива способноста за копирање на конкретно зададена форма; - да се поттикнува и развива способноста за цртање предмет или лице од својата околина.	- Цртање едноставна форма (линија) и поттикнување на детето да ја нацрта. - Активности кои ќе го поттикнат детето да го нацрта мачето, кучето, драга личност или некоја омилена играчка.	- Умее да копира зададена форма. - Може да црта предмети од својата околина.	
Развоен период од 4 до 5 години			
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	
- Да се развива способноста за пишување или цртање на разни форми со повеќе потези; - да се развива способноста за копирање на конкретно зададена форма.	- Активности во кои за детето се обезбедуваат доволно хартија и алатки за пишување и цртање и поттикнување да пишува. - Активности во кои детето ќе се поттикнува и охрабрува самото да напише посложена форма на линија (гледајќи пример).	- Може да пишува или црта разни форми со повеќе потези. - Умее да напише или нацрта елементи од посложена форма.	
Развоен период од 5 до 6 години			
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	

-Да се поттикнува детето да воспоставува координација око-рака; -да се запознае со различни материјали и средства за пишување; -да се оспособува за правилно држење на моливот; -да развива способност за пишување или цртање на разни форми со повеќе потези; -да се поттикнува да развива интерес за пишување; -да се поттикнува со користење на шари, цртање и чкртаници да напише некоја порака.	-Детето црта линии- „пишува“ елементи од букви на песок, на земја, на хартија. -Истражува и пронаоѓа предмети со кои може да се пишува и подлоги на кои може да се пишува. -Детето „пишува“ некоја честитка или писмо до Дедо Мраз. -На барање на детето и воспитувачот запишува нешто. -Детето „пишува“ порака со цртање симболи.	-Детето може да црта разни линии и форми со повеќе потези. -Може да црта линии и други чкртаници кои личат на букви. -Правилно го држи моливот. -Детето може да „напише“, порака со цртање на симболи.
--	---	--

10. 5. Говорно творештво

Развоен период од 4 до 5 години			
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	
-Да се запознае со традиционалните говорни игри (загатки, бројалки, игри со зборови, надмудрување и сл.). и негување вештини за нивно користење како креативни модели;	-Игри во кои се објаснуваат традиционални јазични игри.	-Детето умее со неколку реченици да го опише надворешниот изглед на некој предмет (големина, боја, форма).	
-да се поттикнува за кажување шеги, необични изрази, смешен говор;	-Говорни игри за опишување на конкретен предмет со свои зборови.	-Умее да раскаже своја приказна по конкретна слика.	
-да се поттикнува за смислување гатанки, текстови за драматизација.	-Игри со кукла, маска и измислување краток текст за улогата.		
	-Игра „Печатница“, измислување книга и нејзино „печатење“.		
Развоен период од 5 до 6 години			
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	
-Да се поттикнува детето на творештво;	-Детето опишува предмети и појави од непосредната околина, раскажува искуства од секојдневниот живот, менува делови од приказна според своја замисла.	-Детето прераскажува приказна или некој настан кој го доживеало.	
-да ја развива фантазијата преку создавање нови идеи и оригинални решенија;	-Детето според своја замисла.	-Ги кажува своите идеи на повеќе начини.	

-да се воведува во опишување, раскажување, прераскажување; -да се поттикнува и да се оспособува за раскажување на настани, по секавање со употреба на соодветни зборови; -да стекне елементарна способност за опишување на предметите и појавите во моментот кога тие не се присутни; -да се охрабрува и да се поттикнува за учество во говорни игри (дополни ја реченицата, продолжи ја приказната); -да се оспособува за раскажување настани по слики кои имаат одреден редослед.	поминало на роденден кај другарчето). -Опишување „Моето домашно милениче“ . -Изработување на сликовница. -На позната приказна детето измислува нов крај и ја раскажува. -Проблем ситуација „Во мојот дом снеса струја - што да правам?“ -Активности во кои детето ќе опишува, прераскажува и притоа ќе употребува нови зборови. -Активност во која детето ќе раскаже приказна по серија слики. -Измислува нови зборови. -Игра со кукла и измислува текст за улога.	-Разговара со своите врсници за некоја случка (како поминало на роденден, на прошетка...).
--	---	---

10.6. Дидактички препораки за јазик, комуникација и развој на писменоста за деца со пречки во развојот

Говорните способности кај децата со пречки во развојот може многу да се разликуваат од дете до дете. Треба да се поттикне развојот на јазикот како средство за комуникација бидејќи преку комуникацијата со другите детето учи и се вклучува во активностите во социјалната средина. Во најраниот период од развојот децата треба да бидат изложени на различни звуци (песнички, звуци кои ги произведуваат различните предмети) со намера да се запознаваат со светот што ги опкружува и да ги препознаваат објектите, а воедно да го стимулираат и развојот на аудитивната перцепција и вниманието.

Детето со пречки во развојот треба да се поттикнува на активно слушање. Воспитувачите треба да бидат кратки и прецизни во своето зборување, директно да го насочуваат сопствениот говор кон децата, повеќе да повторуваат и да парафразираат доколку детето не ги разбира и да бидат многу стрпливи при развојот на говор кај овие деца затоа што преголемата стимулација одеднаш може да доведе до фрустрација. Детето треба да се поттикнува да се вклучи во активностите во занималната, како и да се фокусира на интерактивна комуникација. Тука како ефективни методи во повеќе наврати се покажале активностите со игрите на улоги при што децата со пречки во развојот учат од своите вршници со типичен развој и стекнуваат знаења за реципрочна комуникација.

За успехот да биде поголем, во работата со деца со пречки во развојот, сите обиди на комуникација треба да се поттикнуваат и детето постојано да се охрабрува за зборување и поставување едноставни прашања.

Кај децата со пречки во развојот треба да се моделира говорот, а бидејќи најчесто говорот се карактеризира со нарушена артикулација и аграматичност, воспитувачот во установата за деца треба да соработува со логопедот. Употребата на сликички и други визуелни картички за да ги обложиме и означиме предметите и центрите за учење во занималната не помагаат само за детето подобро да се ориентира во просторот, туку го потпомага и говорниот развој. Притоа доколку покрај сликата се стави и пишан збор, се овозможува на детето со пречки во развојот визуелно да ги запознае буквите со што се поттикнува и развивањето на првите вештини за почетно пишување. Без слух нема говор, без говор нема вербална комуникација. Дури и најмалото отстапување на слухот предизвикува патолошка состојба во говорот. Во зависност од видот и степенот на оштетување на слухот, лексичкиот фонд е различен. Тешка и рано стекната глувост и наглувост го оневозможуваат спонтаниот развојот на говорот.

Кај децата со пречки во развојот кои немаат развиен говор се препорачува да се избере соодветен алтернативен или аугментативен комуникационен систем (знаковен јазик, картички за комуникација и сл.) кој би го стимулирал вербалниот говор. Доколку детето има многу слабо развиен говор може да се користат гестови и мимика за да се стимулира комуникација во придружба со говорно подржување од страна на воспитувачите и негувателите.

На оваа возраст децата реагираат кога слушаат познат глас, покажуваат интерес за вербална и невербална комуникација, соодветно реагираат на изговорени зборови од страна на возрасниот, умеат да повторат кратки вербални пораки, покажуваат интерес за одредени предмети и личности, ги препознаваат своите омилените сликовници, умеат да ги разгледуваат сликовниците и

овој период треба да се искористи за поттикнување на зборувањето и иницирање на различни прашања и одговори кај децата.

Бебињата од раѓање веќе го препознаваат гласот на мајката, таткото и гласот на некој кој им е непознат. Децата го учат говорот се слушање и зборување. Прво употребуваат еден збор, потоа два, потоа три, за да ја пренесат целата идеја.

Кога возрасниот им зборува на децата говорот треба да биде јасен, да се одликува со бавност, одреденост и внимателна насоченост на говорот. Кога бебињата ќе започнат да гугаат, разговорот се одвива по овој редослед: прво гуга бебето, а потоа негувателот го дава одговорот со гугање, бебето и негувателот прават пауза пред едниот од нив да одговори. Понекогаш негувателот му одговара на детето со дрдореење или „ба, ба, ба, да, да, да“, како тоа да има значење „јас те слушам“. Кога негувателот ги користи зборовите од перцепцијата и дејствијата на децата на возраст до шест години, тој користи паралелен разговор за да им помогне на децата да научат нови зборови.

Раскажувањето со децата е најважна активност која го поттикнува развојот на говорот.

За таа цел:

- зборувајте со детето во секојдневните активности (додека го облекувате, храните);
- поттикнувајте го детето за повторување на некоја кратка порака;
- користете невербална комуникација (допрете го детето, насмејте му се...);
- разговарајте со детето, раскажувајте едноставни приказни;
- организирајте активности во кои детето повторува некоја кратка порака или реченица;
- поставувајте прашања и организирајте говорни игри: Како се викаш? Колку години имаш?;
- поттикнувајте го детето да ги именува предметите или лицата кои се во негова близина;
- организирајте активности со можност детето да поставува прашања додека се чита некоја сликовница или текст;
- иницирајте активности за разгледување различни илустрации, списанија, сликовници...;
- осмислете игри за разгледување сликовници заедно со детето;
- организирајте активности во кои детето има можност да ја донесе сликовницата со посочување на сликите и пишаниот текст на корицата;
- поттикнете го детето да препознае некој печатен симбол (лого на омилена чоколада, омилена играчка или цртан филм);
- охрабнете ја дискусијата помеѓу децата во групата;
- поттикнете го детето да си го препознае своето име;
- создадете стимулативна средина во која ќе понудите различни печатени материјали со цел детето да препознае одредени симболи;
- обезбедете разни алатки за пишување и големи листови хартија за да може детето слободно и спонтано да шара.

Активностите треба да се реализираат низ интегративен приод на воспитно-образовните содржини, со што ќе се обезбеди холистички пристап во развојот на децата. Оваа програма овозможува воспитувачот са-

мостојно да ги избира активностите и да ги остварува целите, согласно со неговите сознанија за развојните и индивидуалните потенцијали на децата во воспитната група која ја води.

Децата имаат можност да учат низ меѓусебна комуникација, да споделуваат искуства, самостојно да истражуваат, да разгледуваат сликовници, да се обидуваат да „пишуваат“ букви низ игра, да погодуваат букви и да учат низ игра. Притоа играта треба да претставува основно средство, метод и форма за учење и развој. На тој начин децата имаат можност да ја развиваат својата фантазија и креативност, да ја изразуваат својата индивидуалност и на автентичен начин да ги изразуваат своите чувства.

За таа цел воспитувачот треба да подготви соодветни материјали потребни за реализација на конкретна активност. За развојот на јазикот, комуникацијата и писменоста потребни се материјали кои ќе го стимулираат говорот кај децата, визуелното восприемање на букви, поттикнувањето на интерес за разгледување и читање сликовници и други книги, организирање говорни игри, драматизации и игри на улоги. Јазикот на децата им е неопходен за да ги изразат своите мисли и чувства, но во исто време тој е неопходен за да ги разберат и другите со кои тие секојдневно стапуваат во комуникација. Во развојот на јазикот и писменоста клучен момент е детето да може да ги демонстрира своите почетни вештини на својот мајчин јазик.

За развојот на јазикот, комуникацијата и писменоста се препорачува т.н. библиотека или центарот за „читање и пишување“ во занималната да изобилуваат со пишани материјали, сликовници, сликовници со релјефни страници, аудиосликовници, слики со малку детали поставени на јасна позадина, предмети со различна големина, форма, боја, функција, илустрации, бели листови и листови во боја, моливи, фломастери и друго.

10.7. Следење на постигањата и напредувањето на децата

Децата треба постојано да се следат во текот на нивниот престој во градинката, во текот на игровните активности и низ процесот на учењето. Постигањата на децата треба континуирано да се забележуваат во согласност со стандардите за рано учење и развој и во согласност со очекуваните резултати предвидени во оваа програма. Проценката на постигањата воспитувачот ја прави врз основа на инструментите за проценка изработени за секој развоен период одделно.

Воспитувачот треба континуирано да води досие за секое дете индивидуално. Досието треба да ги содржи:

- детските изработки;
- детските искази;
- детските цртежи (чкртање);
- видео и аудиозаписи;
- други докази кои се однесуваат на детските активности и можности, како и инструментите за проценка изработени од страна на воспитувачите.

Во следењето на детските постигања треба да се води евиденција, да се евидентира што детето може и што постигнува, во што напредува, а не тоа што потешко го прави или што не го постигнало.

Во согласност со научните сознанија за разликите во развојот на децата, при следење на постигањата и напредувањето на детето потребно е да не се заборава дека детето не треба да се споредува со другите деца од групата, туку да се следи неговото индивидуално темпо на развој и постигања.

Досието во текот на целата година им е достапно на родителите на децата и стручните работници во градинката/центарот за ран детски развој, за да можат и тие да дадат свој придонес во развојот и напредувањето на детето.

Досието со прочистени и селектирани податоци продолжува да се води и наредната година, во групата во која ќе премине детето. Со запишувањето на детето во основно училиште досието на детето се предава во училиштето.

11. КОГНИТИВЕН РАЗВОЈ И СТЕКНУВАЊЕ ОПШТИ ЗНАЕЊА

Когнитивниот развој обединува неколку сегменти како што се: препознавање, обработка, организација и соодветна употреба на дадената информација. Процесот на когнитивниот развој вклучува комплекс на ментални активности како истражување, откривање, презентирање, сортирање, класифицирање и меморирање, помнење, развивање на имагинацијата. Меѓу другото, влијанието врз когнитивниот развој се фокусира на поттикнување на логичкото мислење кај децата, развојот на мисловните функции (анализа, синтеза, воопштување, заклучување, вреднување, поврзување), на совладување и користење лесни математички операции и броеви, како и научниот пристап во обичното секојдневие, запознавање и разбирање на околината, на другите луѓе, живата и неживата природа, потоа на развивање умешности во користење на сетилната перцепција за развивање на процесот на користењето на мисловните функции во учењето, откривањето, поврзувањето и разбирањето. Когнитивниот развој го опфаќа и влијанието врз интелектуалните способности на детето, како и на интерперсоналните и интраперсоналните способности на детето.

Когнитивниот развој и стекнувањето на општи знаења се реализира низ следните аспекти:

- логика и размислување;
- математика;
- наука - запознавање и разбирање на околината;
- уметност-ликовно воспитание и музичко воспитание.

11.1. Општи цели (за развојниот период до 6 години)

Во когнитивен развој и стекнување на општи знаења, општи цели за развојниот период се:

- да се развиваат способности за размислување;
- да се развиваат способности за стекнување и користење нови информации;
- да се развиваат способности за активно решавање на проблеми согласно со развојните и индивидуалните карактеристики;
- да се развиваат способности за критичко размислување;
- да се формираат работни навики;
- да се развива самостојноста, вниманието и истражноста;
- да се оспособуваат за користење на процесот на дегерентуализацијата во учењето и разбирањето;
- да се оспособуваат за користење на новите поими и претстави и нивно поврзување во систем на знаења;
- да се збогатува искуството како основа за стекнување нови знаења, вештини, навики и умеања;
- да се поттикнува и развива логичното размислување.

11.2. Логика и размислување

Стандард:

1. Детето демонстрира способност да истражува и да открива нови работи.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
- Да се поттикнува детето на користење на сепилата при запознавање и откривање на непосредната средина, предметите, алатките, играчките и основите на позабележителните појави; - да се поттикне интерес за користење едноставни алатки во извршувањето на одредени активности; - да се поттикне интересот за откривање; - да се поттикне и поддржува потребата за осамостојување при	- Игри на покажување и криење на играчка, пуштање и подигнување, барање и дофрлување на играчка или предмет. - Игри и активности со едноставни причинско-последични врски (вклучување ТВ и сл.). - Игри и активности низ кои детето ги користи сепилата (допира, гледа, мириса). - Игри во кои детето отвора и затвора различни картонски кутии, фиоки итн.	- Се врти со телото, следи и има интерес кон некој предмет во движење. - Покажува интерес за самостојно користење на некоја играчка која има одредена функција. - Практикува едноставни активности кои резултираат со последица (притиска одредено копче и слуша музика или гледа светло, тркала некој предмет надолу, затвора, отвора, завртува, одвртува итн.). - Прави обиди за користење

учество во едноставни активности.	-Игри со вода и песок, ракување на некоја механичка играчка, редување на одредени коцки. -Активности во кои детето ќе се обиде самостојно да повтори активност која му е покажана.	едноставни и познати предмети во откривањето. -Користи сетила за откривање на предметите, алатките, играчките, материјалите од непосредната средина.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува самостојноста на детето во откривањето и користењето на алатки за извршување на одредени активности; -да се запознава со алатки за истражување; -да се поддржува и развива интересот кон откривање нови предмети, појави и лица; -да се поттикне и да се поддржува откривањето на нови начини за употреба или замена на некој познат предмет, играчка; -да се поттикне самостојноста при	-Игри и активности во кои детето користи непознати алатки (како што е лупата) за откривање нови нешта, начини на функционирање, користење и сл. -Активности и игри во кои се експериментира, се истражуваат можностите на некои предмети, амбалажи (на пр. се размислува како да се направи зграда од кутии, коцки или од разнородни предмети). -Игровни и истражувачки активности со песок и со вода. -Разговор со децата за случки од	-Со поддршка од возрасен учествува во истражувачки и откривачки активности. -Со поддршка од возрасен се служи со познати предмети за истражување. -Расклопува одредени предмети. -Самостојно ги користи сетилата за откривање на карактеристиките на растенија, предмети, звуци, материјали итн.

истражување, набљудување и откривање; -да се поттикнува и поддржува користењето на сетилата при запознавање и примаме на податоци од природата и околината; -да се поттикнува и поддржува љубопитноста за откривање (нови знаења) и осознавање; -да се охрабрува за изразување на доживувањето од самиот процес на откривање и учење.	секојдневното, за заеднички прошетки, за ситуации во продавница, во парк, на игралиште и сл., при тоа внимавајќи децата да ги распознаваат одредените основни следувања на настаните или случките. -Активности во кои децата донесуваат заклучоци и се поврзуваат различните настани (на пр: ако гасиме светилка просторијата се затемнува; треба да дунеме во свирката и сл.). -Активност во која детето ќе скине нешто, ќе превитка, ќе намокри, ќе обои, расклопи, размести и сл. -Воспитувачката со детето разговара за промените од тие акции.	
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнува самостојноста кај детето при изведување едноставни истражувачки активности; -да се развиваат вештини за	-Активности во кои се експериментира со нешта кои се менуваат (на пр: водата истекува кога се навалува чашата; цвеќето расте на	-Појавува интерес да експериментира со вода, песок, растенија. -Кажува/покажува настан кој се случува во истиот момент.

користење на сетилата во процесот на откривање; -да се поттикнува за вклучување во едноставни истражувачки активности и на набљудување и откривање; -да се поттикнуваат и да се развиваат мисловните процеси (помнење, креативност) преку процесот на сетилното учење; -да се поттикнува за поврзување на стекнатите информации; -да се поттикнува за решавање едноставни проблемски ситуации.	сонце и му треба земја и вода; има пареа на капакот кога водата врие; семега 'рти во земја и во вода; хартијата се распаѓа во вода; пластиката плови, металот тоне и сл.). -Активности низ кои децата ќе станат свесни за настанот кој се случува во моментот. Ќе се води разговор за сега и овде, како и за тоа што се случува во тој момент. (на пр.: на прошетка-гледаме, трчае, играме, полеваме цвеќе... итн.). -Активности во кои се разговара за настани според слики, се дава опис на случувањата, потрага по решенија за одредени ситуации дадени на сликите и сл. -Изработка на календар за дневните случувања на детето, нагласувајќи ги периодите: утро, пладне. -Игри и активности во кои детето ќе	
---	--	--

	се постави пред едноставен проблем кој ќе може да го реши (на пр.: како да стигне до..., како да побара..., што ќе направи ако...како ќе му помогне на... и сл.).	
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се развиваат способности и вештини за користење на сетилата како основа за размислување и поврзување на знаењата; -да се охрабрува за истражувањето и набљудувањето за учење и откривање; -да се поттикнува самостојно изведување на истражувачки активности; -да се поттикне личниот процес на учење; -да се развива способности за стекнување на знаења за средината и опкружувањето преку конкретно набљудување и манипулирање; -да се поттикне кон користење на	-Активности во кои со децата се собира отпадна хартија и истата се користи за изработување на нешто според идеите кои заеднички се предложени. -Активности во кои децата ќе се соочуваат со решавање на едноставни проблемски ситуации, преку користење на разни предмети, алатки, приоди и сл. според сопствени видувања. -Вклучување во активности во кои ќе се експериментира, истражува. -Вклучување на децата во едноставни истражувачки активности.	-Покажува интерес за истражување и откривање нови сознанија за разни процеси, случувања, предмети, појави и сл. од секојдневното и опкружувањето. -Поставува едноставни прашања за различни предмети, појави, односи и случувања во непосредната околина и од секојдневното.

старите знаења во стекнување нови поими и претстави; -да се запознае со временски и просторни релации (сега, вчера, денес, утре, горе, доле, над, под, внатре, надвор и сл.).		
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне за користење на истражувањето и набљудувањето како средства за откривање и учење; -да се поттикнува кон активно учење низ проекти и низ други форми на учење; -да се поттикнува за генерализација, систематизирање и поврзување на стекнатите знаења; -да се поттикне кон освестување и градење на личниот процес на учење; -да се поттикне за правење класификација според одредени критериуми. -да се поттикнува за користење на конкретното набљудување и	-Активности за изработување на предмети според идеите на децата, разговор за нивниот изглед и намена. -Воспитувачот разговор за промените во опкружувањето, за видувањата на децата, воочени работи, претпоставки, ставови, критики, заклучоци итн. -Активности во кои децата решаваат едноставни проблемски ситуации, изведуваат експерименти, истражуваат. -Вклучување на децата во работа на проекти со анализа и освестување на процесот на учење и донесување заклучоци.	- Ги поврзува своите знаења со нови поими и претстави. -Учествува во едноставни истражувачки активности. -Поставува прашања за различни предмети, појави и односи во непосредната околина. - Го знае редоследот на едноставни случувања од секојдневието.

манипулирање во функција на активирање на повисоките мисловни функции; -да се поттикнува и поддржува во сфаќањето на причинско-последичните врски и релации; -да развива чувство за случувањата во сегашноста; -да се поттикне за разбирање и користење временски релации (сега, вчера, денес, утре и сл.); -да се охрабрува за користење на старите знаења и искуства во стекнување нови поими и претстави.	-Активности во кои се разговара за настани и сознанија и за нивното поврзување со други такви. -Игри од типот: Каде е грешката? Кој е во право? Како (што) би било кога..? и слично.	
---	--	--

11.3. Математика

Стандарди:

Детето демонстрира знаење за количина, бројки и броење.

Детето демонстрира способност за класификација и серијација.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се запознава со елементарни форми (топка, коцка);	-Игри со набројување (Едно зајаче јадело два моркови; Оваа кукличка	-Покажува со гестикулација дека сака уште.

-да се поттикнува интерес кон класификација до два предмети според употребливост или функција; -да се развиваат основи за воочување одредени релации и односи (големо-мало).	има едно носе, две очинџа Колку рачинџа имаш ти? итн.). -Активности и случувања од непосредната околина во кои се користи математичкиот јазик (воочувања предмети: една врага, два прозорци, голема топка, мала коцка итн., и лица: големи деца и бебиња). -Игри со топка и други предмети и играчки со топчеста форма.	-Издвојува некои играчки од купот кои му се интересни. -По барање подава предмет.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнуваат кај детето способностите за воочување елементи од предметите; -да се запознава со основните геометрички форми и фигури (круг, топка, коцка); -да се запознава со основните бои; -да се воведува во класификација според бојата, формата, големината; -да се поттикне процесот на просторно ориентирање.	-Расклопување на предметите, именување на поединечните делови и разговор за нив (изглед, име). -Игри со боите и нивно именување заедно со воспитувачот. -Игри во кои детето ќе поврзува предмети според иста боја. -Активности во кои детето треба да ги донесе предметите кои се пред него. -Воспитувачот реализира активност на разместување според сопствената положба со гласно коментирање на	-Препознава топка и ја употребува во игрите. -Со помош на возрастниот става предмет со одредена боја го става во групата предмети со иста боја.

	слученото. (Куклата да ја ставам пред мене за да ја нишам да заспие).	
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнуваат кај детето способностите за просторно ориентирање; -да се запознава со сличностите кај предметите; -да се стимулираат способностите за класификација според боја, форма, големина; -да се поддржува механичко броење до 3.	-Детето разместува предмет на налог од возрасниот (на пр. Донеси ја куклата што е на масата.) -Користење на вообичаените активности во функција на развој на математичкото мислење и делување. (Пр. при раскренување на просторијата се користи воочување на разни форми, големини, релации итн.). -Учество на децата во изработката и одржувањето на заедничкиот и личниот календар на активности.	-Со насочување се обидува да воочува и именува делови од целината. -Со помош броев механички до 3. -Со помош од возрасниот издвојува играчки по боја, по форма или по големина. -Покажува предмети кои се слични по големина.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати

-Да се поттикнат кај детето способностите за сетилно восприемање и именување одредени броеви; -да се развиваат способностите за просторно ориентирање и вербално искажување на односите - воочување релации во однос на себе (горе-долу; блиску- далеку, во-на); -да се запознава со релацииските врски на деловите од целината; -да се запознава со симболот на бројот; -да се развиваат способностите за одредување и препознавање временски релации (ден-ноќ); -да се поттикнуваат способностите за користење на математичките поими во секојдневните активности; -да се развиваат способностите за воочување и споредување на разликите кај предметите; -да се воведува во поимите брзо и бавно;	-Разместување предмети во различни положби во однос на себе. -Вклучување во разделување на предмети/играчки, боички, листови..., според бројот на децата. -Активности во кои детето реди сложувалка од два или три дела. -Разговори според слика за активностите и обврските на луѓето во различни делови од денот (наутро, напладне, навечер итн.). -Активности во кои децата групираат предмети според бојата, големината и формата. -Учество на децата во планирањето и уредувањето на просторот за игра и учење. -Разговори за случувањата во текот на денот (лични, колективни и сл.). -Изработка на календар на настаните од денот, каде секое дете ќе ги внесува своите дневни обврски преку цртеж (колку пати во денот мисме раце, заби. лице...; ги подредуваме	-Покажува и именува што е пред него-зад него, горе-долу, во-на, блиску од него-далеку од него. -Реди предмети врз основа на некое својство. -Групира предмети според видливи карактеристики (боја, форма, големина). -Број механички до 5. -Ги препознава графичките симболи (цифрите) на броевите до 5. -Препознава монети од 1, 2, 5,10 денари. -Разликува делови од денот.
--	--	--

- да се запознае со стандардните и нестандардните мерки за мерење и споредување на предметите; - да се поттикнува детето да прави класификација на предметите според бојата, формата, големината; - да се запознава со количеството на броевите (до 5); - да се поттикне доживувањето на математиката како пријатно искуство; - да се поттикне формирањето на иницијативност, трпеливост, истрајност, љубопитност, прецизност како особините на личноста.	играчките и сл.). -Истражувачка активност:во колку „гаражи“ можат да се стават 5 автомобилчиња (во една, две, три, четири и пет „гаражи“).	
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Детето да се поттикнува за визуелно восприемање и именување на одредени броеви; -да се поттикнува способноста за просторно ориентирање и вербално искажување на односите меѓу предметите (воочување релации во	-Разместува предмети во различни положби во однос на себе, во однос на други лица и предмети. -Се поставува во различни положби во просторот во кој се наоѓа, ги забележува објектите, предметите, играчките и др. и укажува на	-Покажува предмети кои се поставени пред-зад, горе-долу, во-на, блиску-далеку. -Покажува и именува предмет што е далеку и блиску во однос на себе. -Употребува поими на спротивности: кратко-долго, големо-мало.

однос на себе пред-зад, горе-долу, над- под, блиску- далеку, до); -да се развива способноста за просторно ориентирање и вербално искажување на односите меѓу предметите (воочување релации во однос на други предмети: пред-зад, горе-долу, над-под, блиску-далеку); -да развива способности за воочување и идентификување на деловите од целината; -да се оспособи за препознавање на цифрите од еден до пет; -да се воведува во усвојување на поимот за количина (број на елементи); -да се развива способноста за одредување и препознавање на временските релации (делови од денот: утро -пладне-вечер, ден-ноќ; денес); -да се поттикнува кон користење на математички поими во опкружувањето;	односите меѓу нив, како и во однос на себе (пред – зад, горе-долу, над- под, блиску- далеку, до). -Набљудува, разделува, делови од целината ги именува и разговара притоа за нивната функција во целината. -Собира или реди играчки, предмети во различни кутии или места според бројот кој се бара (пр.: пет играчки во белата кутија, три листа за цртање во масичката и сл.). -Игри со препознавање на цифрите од еден до пет. -Активности за мерење на објекти со нестандартни мерки (чекор, прсти, педи итн.) и споредување со резултатите добиени од врсниците.	-Споредува предмети со поддршка по должина и големина. -Реди предмети врз основа на едно својство. -Ги класифицира предметите според видливите карактеристики (боја, форма, големина, вид, род). -Ги класифицира предметите според познати и практикувани функции (за играње, за седење, за јадење...). -Умее да групира 3-4 предмети според бараните карактеристики. -Ги препознава графичките симболи (цифрите) на броевите до пет. -Покажува/именува круг, квадрат, триаголник.
--	--	--

		-да се поттикнува за воочување на разликите кај предметите; -да се развива способности за споредување на брзина; -да се запознае со нестандартните мерки за мерење; -да се оспособува за сетилно воочување и вербално изразување на разликите во големината и должината кај некои објекти и предмети; -да се оспособува за класификација според боја, форма, големина; -да се оспособува за серијација (3-4 предмети) според големината и должината; -да се поттикне кон воочување, препознавање и именување на круг, квадрат, триаголник, топка и коцка; -да се поттикне кон доживување на математиката како пријатно искуство; -да се поттикнува формирање на особини на личноста: иницијативност,
--	--	---

трпеливост, истрајност, љубопитност, прецизност.	
--	--

11.4. Наука

11.4.1. Запознавање и разбирање на околината

Стандарди:

1. Детето стекнува информации за средината преку набљудување и манипулација.
2. Детето ги набљудува и опишува карактеристиките на живиот свет (растенија и животни).
3. Детето ги набљудува и опишува карактеристиките на неживата природа.
4. Детето осознава за човекот како живо и општествено суштество.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се овозможи стекнување на елементарни сознанија за одредени карактеристики на предметите преку набљудување и манипулација; -да се поттикнува процес на воочување и елементарно	-Активности за манипулација со предмети од непосредното опкружување (кревање кружни полесни и потешки предмети, играње со коцкасти предмети, фаќање на снегулка во рака, разни ткаенини, материјали, плискање со вода итн. -Активности и разговори преку слики на	-Манипулира со одредени предмети кои произведуваат одредени звуци или светлосни сигнали. -Преку сетилата ги истражува надворешните делови на телото (сопствениите и на други лица).

препознавање на воочливите карактеристики на одредени растенија и животни.	животни за препознавање и поврзување на карактеристиките (ова е маче кое мјаука: мјау, мјау. Каде е кучето? Како оди кучето? Кој кукурика: кикирику, кикирикууу? итн.) -Активности со живи растенија за користење на сетилата (мирисање цвеќиња, допирање лисја, гранчиња, латици, набљудување на дрвја итн.). -Активности низ кои детето ќе допира делови од неговото и Вашето лице, раце ќе ги препознава и именува. -Активности, игри и приказни низ кои детето ќе имитира одредени звуци, движења и ќе ги именува активностите што ги вршат лицата од неговата близина.	-Покажува делови на телото. -По барање покажува познати животни, луѓе, растенија и предмети.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да му се овозможи на детето стекнување претстави и поими за некои карактеристики од животинскиот и растителниот свет од блиската околина; -да се запознава со одредени природни појави (сонце, дожд,	-Игри и активности со погодување предмети користејќи ги сетилата за допир, мирис, вкус. -Игри низ кои се имитираат гласови, шумови, јавувања на животни. -Игри со песок и со вода.	-Препознава делови од своето тело. -Препознава одредени природни појави: дожд, сонце, снег.

снег, ветер); -да се поттикнува процесот на препознавање одредени функции од деловите на телото; -да се поттикнува чувство на грижа кон растенијата, лицата и предметите од непосредно опкружување.		
Развоен период од 3 до 4 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикнат кај детето знаења и способности за препознавање на животните според местото на живеење; -да се запознае со карактеристиките на годишните времиња; -да стекнува знаења за средината и опкружувањето преку конкретно набљудување и манипулирање; -да се создадат основни претстави од областа на сообраќајната култура.	-Игри и активности во кои се имитираат животните (однесување, карактеристики и сл.). -Игри во семејното катче - готвење -Додавање нови предмети во центрите за учење и разговор за нив (име, намена, изглед- со поголемите и функција). -Игри: Лото; Ден и ноќ; Кој како се јавува; Кој каде припаѓа? -Разговори за местото на живеење. -Посета на место надвор од местото на живеење. -Посета и учење во природа со разговор за животни, за нивните видливи	-Препознава годишни времиња. -Покажува/именува неколку животни. -Покажува неколку сообраќајни средства. -Препознава елементарни постапки за правилно еколошко однесување.

	карактеристики. -Разговори за правилата и за безбедно однесување во сообраќајот (како пешак). -Активности од еколошки карактер (акции на чистење, негување на растенијата и околината и сл.). -Користење драматизации со еколошки пораки.	
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели -Да се развиваат способностите за препознавање на животните според местото на живеење; -да се поттикнува интересот и љубовта кон природата; -да се поттикнува потребата за користење на истражувањето како форма на учење; -да се стекнуваат знаења и способности за препознавање на растенијата; -да се развиваат способности за препознавање на годишните времиња;	Примери на активности -Разговори за местото на живеење, објектите, настаните, можностите кои ги нуди местото за игри, спорт и забава. - Обезбедете посета на специфични објекти и настани. -Посета на место надвор од местото на живеење. -Посета и учење во природа со разговор за животните и за нивните видливи карактеристики. -Разговори за разликите меѓу децата, меѓу децата и возрасните, за видливите разлики меѓу машките и женските.	Очекувани резултати -Ги препознава предметите во околината по боја, форма, големина. -Ги препознава животните кои ги сретнува во околината и низ приказните. -Покажува грижа кон животните и природата. -Покажува/именува одредени карактеристики на годишните времиња. -Експериментира и користи разни безбедни материјали и предмети од околината (кал, песок, хартија, вода итн.).

-да се поттикнува прифаќањето на екологијата како дел од современиот начин на живеење.	-Изработка на календар на природата и внесување секојдневни настани и ситуации во него, разговори за календарот. -Пршетки до крстосница, пазар, продавници од различен тип. Разговори за патот до нив, однесувањето во тие места. -Учество во активности од еколошка природа. Овозможете му на детето креативно да се изразува преку рециклиран материјал или неупотреблив, но безбеден материјал.	-Препознава и учествува во активности за примена на правилата за еколошка култура.
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се запознава детето со околината, карактеристиките, посебностите на местото на живеење, градинката; -да се запознава со општествената средина во која живее, како и со одредени општествени институции и нивната намена;	-Разговор со децата за местото на живеење, објектите и нивната намена, за можностите кои ги нуди местото за игри, спорт и забава парковите и сл., за настаните во околината. -Учествува во разни активности на градинката. -Учествува во организирани посети во	-Препознава неколку карактеристики, посебности на местото на живеење и градинката. -Разликува ден и ној и периоди на денот. -Покажува/именува неколку географски карактеристики на средината во која живее (планина,

-да се запознава со државните симболи, постоењето на детските права, како одредени принципи на демократското живеење; -да се запознава со некои временски релации (месеци; денови во неделата; ден-ноќ; периоди во денот); -да се поттикне за осознавање и откривање на својствата на телата и предметите (агрегатната состојба, тврдоста, топлината, мирисот итн.); -да се запознава со елементарни претстави за планетата Земја; -да се оспособува за распознавање на одредени географски поими од опкружувањето; -да се запознава со метеоролошките појави и атмосферските прилики во непосредната средина; -да се оспособува за препознавање и вербално искажување на карактеристиките на годишните времиња;	разни општествени институции, се запознава со нивната улога, одговорности, средства, простории, опрема за работа и сл. -Активности за запознавање со државните симболи, нивното значење, примена и начин на употреба. -Активности и игри за одредување на временските релации (пр.: цртање на сопствените дневни активности итн.). -Учествува во истражувачки активности за откривање и осознавање на својствата на предметите. -Активности во кои детето ги истражува својствата на водата, воздухот, звукот, почвата, светлината. -Истражувачки активности со хартија, ткаенина и сл. -Разговор и разгледување слики, енциклопедии, цртежи, ЦД -Учествува во самостојна изработка на календар на природата во кој секој ден ќе се внесуваат настани, ситуации и	река и сл.). -Разликува и именува неколку метеоролошки појави (дожд, снег, ветер). -Покажува/именува неколку карактеристики на годишните времиња. -Ги знае животните кои ги сретнува во околината и низ приказните според местото на живеење и според придобивките од нив. -Набројува неколку начини за грижлив однос кон животните и природата. -Ги препознава условите за одгледување на растенијата и животните од непосредната околина. -Именува и разликува неколку карактеристики, видови, употреба и полза од растенијата. -Препознава по некоја придобивка, опасности од одредени животни и растенија. -Набројува сличност меѓу живите
---	---	---

-да се оспособува за препознавање на домашните и дивите животни; -да се поттикнува интересот и љубовта кон природата и обезбедување поддршка на љубопитноста; -да се поттикнува за користење на истражувањето како форма на учење; -да се запознава со основните фактори и услови за опстојување и за развој на живиот свет; -да се поттикнува за правилен однос кон материјалните вредности (храна, вода, енергија) и развивање на одговорно однесување; -да се поттикне кон развивање на сообраќајната култура и воведување во современата техника и технологија на комуникација; -да се поттикнува еколошката свест и прифаќањето на екологијата како дел од современиот начин на живеење.	метеоролошки појави и ќе се водат разговори за нив. -Прошетки, посети и учење во природа преку разговор за инсектите, животните, растенијата и луѓето во местото на живеење, за нивните видливи карактеристики и сл. -Истражувачки активности за деловите, користа, циклусот на раст и развој, садењето, одгледувањето на растенијата. -Сади цветно растение, го набљудува во процесот на растењето. -Активности за креативно изразување на детето преку рециклиран или неупотреблив, но безбеден материјал. -Активности за запознавање со сопственото тело, изгледот, надворешните карактеристики, функциите на одредени органи, сетилата и улогата во материјалниот свет. -Истражувачки активности за можностите на сопствените сетила.	суштества (расте, се развива, се храни, прима вода, дише и сл.). -Користи одредени средства при истражувачките активности (лупа, магнет, дурбин, термометар, топломер и сл.). -Умее да опишува одредени карактеристики на човекот како природно и социјално суштество. -Умее да опишува неколку примери на правилен однос кон материјалните вредности (користење храна, вода, енергија и материјали во градинката). -Умее да набројува неколку одлики на човекот како живо суштество (се раѓа, расте, се храни, се размножува, старее, умира). -Умее да набројува некои од условите за одржување на здравјето (лична хигиена, чист воздух, вода, здрава исхрана, соодветно облекување и однесување во различни климатски услови итн.). -Може да се служи со разни безбедни
--	--	---

	-Учество во игри и разговори за разликите меѓу децата, децата и возрасните, разговори за видливите разлики меѓу машките и женските. -Разговори за надминување на стереотипите и предрасудите за разликите во однос на можностите и потребите меѓу луѓето. -Прошетки до крстосница, пазар, продавници од различен тип со цел запознавање и воочување на различни сообраќајни средства, знаци, правила и безбедност. Разговарајте за патот до нив, однесувањето во тие места. -Детето учествува во активности од еколошка природа.	материјали и предмети од околината (кал, песок, хартија, вода, пареа итн.). -Умеа да препознава елементарни средства за секојдневна комуникација (телефон, компјутер, ТВ и сл.). -Покажува/именува неколку сообраќајни средства. -Знае што значат светлата на семафорот. -Препознава и учествува во активности за примена на правилата за еколошка култура.
--	--	--

11.5. Уметност

11.5.1. Ликовно воспитание и музичко воспитание

Стандарди:

1. Детето демонстрира способност да разликува различни звуци /гласови.
2. Детето демонстрира способност за учество во музички активност.
3. Детето демонстрира интерес за учество во разни форми на визуелна креативност.

Развоен период до 2 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне развојот на сетилата и да се постават основи за нивно користење; -да се развиваат способностите за реагирање според сетилата и доживувањата; -да се поттикне интересот за набљудување на различни предмети, објекти, лица, апарати (музички, визуелни), материјали од непосредната околина; -да се поттикнат цртачките способности и вештини, односно ликовното изразување и доживување; -да се поттикне препознавањето, откривањето на изворот и елементарното разликување на одредени звуци, гласови и движења; -да се поттикне интересот за истражување, манипулација со	-Игри за запознавање (преку манипулација, набљудување, допирање) со ликовен материјал, на пр.: молив, дрвена бојчка, хартија. -Игри за обликување со безбедни ликовни материјали, обликување со пластилин, тесто, печатење со рака. -Активности и игри за самостојно истражување преку гужвање хартија, гмечење со меки материјали. -Активности за слушање одбрани кратки класични композиции и едноставни кратки детски песни. -Игри и активности со предмети, играчки, делови на телото и други материјали кои произведуваат звуци и гласови. -Игри со детски музички инструменти и со предмети кои произведуваат различни звуци и светлосни сигнали. -Игри пред огледало (движења и	-Се врти, здогледува, реагира кон разни фотографии, ликови, бои. -Црта на која било површина и покажува интерес за слободно цртање различни линии. -Користи прсти, дланки за собирање, печатење, гужвање или гмечење и обликување на различни форми од природни материјали. -Детето се врти кон изворот на звукот, како и кон изворот на гласот од познати лица. -Детето реагира и препознава музика од омилена песничка, играчка, емисија итн. -Манипулира со звучни предмети, играчка, инструмент. -Покажува интерес за потпепнување и пеење. Се вклучува во пеење на дел од

едноставни детски музички играчки, предмети, инструменти; -да се поттикне покажувањето интерес кон пеењето и играњето.	елементи од телото), танцување, пеење. -Игри проследени со песни при што детето изведува одредени едноставни движења со телото, рацете, нозете и главата. -Игри за запознавање на ритам и темпо.	позната едноставна песна. -Го движи телото според ритамот и покажува интерес кон танцувањето. -Може да го движи телото според музиката.
Развоен период од 2 до 3 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне интересот на детето кон цртањето и обликување различни едноставни форми; -да се поттикне интересот кон запознавање и користење различни ликовни и останати материјали (дрвени боички, молив, разновидна хартија, бои, четки, печати, песок, семиња, амбалажа, глина, тесто, глинамола итн.); -да се поттикне интересот кон истражување и разликување на некои бои, текстура простор, облици на предмети во две и три димензии; -да се поттикне развивање вештини	-Активности во кои детето слободно или по дадена тема црта со молив разни линии (на пр.: слободни хоризонтални и вертикални линии; испрекинати хоризонтални и вертикални – ограда; кружни на пр.: балони, глава). -Активности во кои детето слика со прст врз различна подлога. -Игровни активности во кои детето ја печати својата дланка претходно обоена со различна боја врз хартија. -Активности во кои детето игра со разни материјали (хартија, песок, глинамола, глина, волница, пена, брашно и сл.) поради запознавање со можностите за	-Црта линии. -Препознава кога пее познато лице (мајка, воспитувачка и сл.). -Препознава некои звуци од непосредната околина. -Препознава научени и познати песнички. -Покажува интерес за вклучување во танцување.

за реагирање според сетилата за вид, слух, мирис, вкус, допир и според искуствата и доживувањата; -да се поттикне желба за запознавање одредени звуци, гласови; -да се поттикнат способности за разликување на пеење од говорење; -да се поттикнува и поддржува интересот за пеење и слушање песни; -да се развиваат способности за изведување едноставни движења со делови од телото и со целото тело; -да се поттикне интерес за користење различни материјали, алатки, инструменти, предмети и други достапни ресурси за искажување на сопствените креативни идеи и чувства; -да се поттикне интересот за учество во музички и ликовни активности.	менување на нивната форма, облик, должина итн. и користење на истите за ликовно изразување. -Игри во кои детето ги набљудува, допира и манипулира разните предмети, играчки од непосредната околина поради воочување на нивната форма, текстура, големина итн.	
--	--	--

Развоен период од 3 до 4 години			
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати	
-Да се поттикнат способностите за цртање и обликување на различни едноставни форми и облици; -да се поттикнува самостојноста во користењето различен ликовен и останат неликовен материјал; -да се поттикнува самостојноста во истражувањето, разликувањето на одредени основни бои, текстура простор, форми, облици на предмети во две и три димензии; -да се поттикне способноста за истражување и разликување на одредени звуци, гласови; -да се развијат способностите за реагирање според сетилата за вид, слух, мирис, вкус, допир; -да се поттикне интересот за учество во ликовни активности преку користење на различни форми на	-Активности во кои детето може да нацрта едноставни форми. -Активности во кои детето црта, слика, моделира, со ликовен и неликовен материјал, на различни подлоги. -Користење разни материјали и предмети од околината кои можат да се користат за ликовно изразување. -Игри за развој на сетилата, перцепцијата и имагинацијата. -Користење разни амбалажи, сунѓери, плодови, гранчиња и сл. за уметничко изразување и за развој на еколошки и хигиенски навики. -Користење разни материјали и предмети од околината кои произведуваат звук или можат да се користат за музичко изразување. -Активности во кои детето слуша различна музика.	-Црта едноставни форми. -Слика со водени бои и ликовно се изразува. -Самостојно одбира материјал за ликовно изразување (цртање, сликање, обликување). -Тутка, кини, гмечи. -Обликува одредени форми по сопствен избор. -Препознава одредени звуци произведувани од различни сообраќајни средства, предмети, животни, одредени детски или други инструменти. -Ја препознава омилената песничка. - Пее дел од научени песнички со едноставен ритам. -Учествува во едноставна музичка игра. -Покажува интерес за музичко и	

ликовно изразување; -да се развива способноста за пеење песни со едноставен ритам; -да се развива музичката меморија; -да се развијаат способностите за разликување на брзото и бавното темпо на музиката; -да се поттикне способноста за препознавање и слушање на различна музика; -да се поттикнува за препознавање на некои музички инструменти; -да се поттикнат способностите за слободно изразување преку движење и танцување на едноставна кратка музичка содржина; -да се поттикне интересот за учество во музички активности преку користење на разни форми на музичко изразување.	-Игри во кои децата се поттикнуваат кон различно изразување (како на пр.: преку движење, вербално и невербално, ликовно изразување, итн.). -Учество во разни танцовачки активности.	ликовно изразување.
Развоен период од 4 до 5 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се поттикне способноста за препознавање и именување бои,	-Активности во кои детето ги набљудува односите меѓу предметите,	-Црта едноставни форми. -Црта и слика со различен ликовен

текстури и форми; -да се развие способноста за правилно користење на ликовниот материјал; -да се оспособи за одбирање материјали од непосредната околина за ликовно изразување; -да се поттикне интересот кон моделирање едноставни форми на предмети; -да се развијат способностите за истражување и разликување одредени звуци, гласови, шумови, движења; -да се развијат способностите за пеење; -да се развијат способности за активно слушање на музиката; - да се запознае со музичките инструменти; -да се развијат способностите за реагирање според сегилата за вид, слух, мирис, вкус, допир, како и според искуствата и доживувањата; -да се поттикне интересот за учество во музички и ликовни активности; -да се развива интерес и љубов кон	објектите, играчките, луѓето и сл. од непосредната околина, како и од различни други извори (фотографии, цртежи, предмети со кои може да манипулира итн.). -Активности во кои детето моделира, црта, бои, слика, обликува, декорира, користејќи различен ликовен материјал, како природен материјал, амбалажа и сл. -Игри во кои детето раскажува за воочените и наведените детали во својот цртеж, слика итн. -Истражувачки активности во кои детето користи различни техники за добивање отпечатоци од предмети со различни форми, облици. -Слушање вокално-инструментална, класична, народна и детска музика. -Вклучување во свирење на детски музички инструменти. -Игри во кои детето се поттикнува на самостојно свирење на детски музички инструменти.	материјал. -Разликува и препознава основни бои. -Користи одредени ликовни материјали, средства. -Обликува едноставни форми и конструкции според сопствената замисла. -Покажува интерес за изработка на разни предмети и ликовно изразување. -Препознава и разликува човечки глас од инструмент. -Препознава одредени музички инструменти. -Покажува самостојност при избор на песна, музика која сака да ја слуша. -Покажува интерес за користење разни музички инструменти, користење разни нестандартни и природни предмети за произведување одредени звуци. -Изведува едноставни ритмички
--	--	--

традиционалната народна музика и играње традиционални народни ора.	-Игри и активности во кои децата користат и самостојно избираат разни материјали за музичко и ликовно изразување.	движења.
Развоен период од 5 до 6 години		
Цели	Примери на активности	Очекувани резултати
-Да се оспособи за истражување и споредување на различни звуци, гласови, шумови; -да се оспособи за користење различни материјали, алатки, инструменти, предмети и други достапни ресурси за музичко изразување; -да се поттикне интересот и љубовта кон танцувањето; -да се запознае со народниот фолклор; -да се запознае со детските музички инструменти: барабанче, стапчиња, чинели, триангл, свончиња, тропалки, дајре, кастањети; -да се стекне со сензитивност во препознавањето и разликувањето на пријатни и непријатни звуци; -да се поттикне кон самостојно пеење.	-Игри и активности со детски музички инструменти. -Препознавање и именување на инструментите според звукот. -Игри и активности во кои се изработуваат разни инструменти и тропалки со чашки од јогурт и зрнести семиња, свончиња од тапи и шишиња, свирчиња од дрвца итн. -Цртање по секавање од реализирана посета или прошетка. -Истражување на отпечатоците од разни предмети од непосредната околина. -Игри со материјалот за моделирање: меси, гмечи, стиска при што се запознава со него и ги осознава неговите технички	-Пее песни и препознава разни видови музички ритам. -Имитира движења на омилен пејачи, танчари. -Покажува интерес за слушање музика. -Слуша и препознава звуци од природата. -Разликува пријатни од непријатни звуци. -Препознава/именува неколку музички инструменти. -Користи разни нестандартни и природни предмети за произведување одредени звуци. -Користи разни материјали за ликовно изразување. -Учествува во истражување на

-да се оспособи за истражување бои, простор, форми, текстура и облици на предмети во две и три димензии; -да се воведе во техниките: цртање, сликање, печатење, моделирање и обликување преку разни вежби и игри; -да ги именува цртачките и сликарските материјали (молив, дрвени/восочни/темперни./водени бои, кредити боја и сл.); -да се поттикне преку ликовната уметност да ги изразува своите мисли и чувства; -да се воведува и запознава со својствата на разни техники и материјали за моделирање (тесто, пластилин, глина и глинамола и сл.); -да се запознава со разни ликовни постапки (гмечење, туткање, кинење, лепење, сечење, цепкање и др.).	можности. -Создавање нови форми од амбалажа. -На добиената обликувана творба доцртува форми со цртачки материјали по сопствена замисла. -Учествува во групна или колективна творба.	разни начини на ликовно изразување. -Се вклучува во разни музички и ликовни манифестации. -Користи ножици и лепило. -Покажува самостојност во ликовно илустрирање на приказни, на видени и доживевани настани.
--	---	--

11.6. Општи дидактички препораки за когнитивен развој и стекнување општи знаења за децата со пречки во развојот

Децата со пречки во развојот се соочуваат со предизвици во учењето и когнитивниот развој. Овие деца значително подоцна и послабо развиваат способности за асоцијација и класификација на информациите, вештини за решавање проблеми и донесување одлуки, способност за паметење, мислење, односно овие деца имаат нарушувања во развојот на извршните функции. Тие манифестираат когнитивни тешкотии од широк спектар: математички вештини, вештини за резонирање, способност за разбирање и говор, способност за генерализација и пренесување на знаење. Учењето се одвива преку неколку компоненти:

- влез на информацијата (сетилна перцепција);
- процесирање (способности за меморија, мислење, категоризација, асоцијација со претходно знаење и искуство, анализа, евалвација, модификација и синтеза на знаењата и искуствата);
- излез на информацијата (зборување, пишување, цртање и сл.).

Кај децата со пречки во развојот проблеми во развојот може да се случат во сите овие компоненти. Детето може да има ограничена способност за селекција на важните стимули од средината и нивно организирање и интеграција и тоа е сензорноперцептивен проблем. Потоа оштетувања можат да се случат и во втората компонента на процесот, односно како таа информација се зачувува и како се интерпретира и се комбинира со претходното искуство со цел да се креира знаење. Тие информации остануваат неповрзани во категории со одредено значење, па затоа тешко го разбираат прочитаното од возрастниот. Децата со пречки во развојот се соочуваат со тешкотии и во изразувањето на сопствените мисли.

Тие можат да учат и да ги развиваат своите когнитивни капацитети во зависност од видот и степенот на пречките во развојот. Овие деца имаат проблем во генерализацијата и користењето на своите знаења и способности во нови ситуации. Овие вештини треба постојано да се повторуваат во сите тие нови ситуации. Воспитувачот треба да посвети поголемо време во усвојувањето на знаењата и вештините и често повторување. Новите концепти кои децата со пречки во развојот треба да се научат, треба да бидат воведувани постепено, со инструкции чекор-по-чекор. Тие подобро учат со помош на конкретните предмети за секојдневна употреба и други дополнителни визуелни материјали (фотографии поддржани со зборови, картички, релјефни предмети и слики) затоа што мислењето останува на ниво на конкретни операции. Другите нагледни средства кои ги користат воспитувачите во воспитно-образовниот процес треба да се адаптираат за развојното ниво на детето. Доколку детето со пречки во развојот има проблеми со фината моторика може да се користат помагала за пишување, боење и цртање или, пак, различни апликации и видеа наменети за деца од предучилишна возраст при учењето на математичките концепти (бои, форми, броеви). Детето со пречки во развојот треба континуирано да се мотивира и охрабрува за учење и секој постигнат успех соодветно да се наградува.

Активностите треба да се реализираат низ интегративен приод на воспитно-образовните содржини со што ќе се обезбеди холистички пристап во развојот на децата. Оваа програма овозможува воспитувачот самостојно да ги избира активностите и да ги остварува целите, согласно со своите сознанија за развојните и индивидуалните потенцијали на децата во воспитната група која ја води.

Децата имаат можност да учат низ меѓусебна комуникација, да споделуваат искуства, да експериментираат, самостојно да истражуваат, да учат низ игра.

Притоа играта треба да претставува основно средство, метод и форма за учење и развој. На тој начин тие имаат можност да ја развиваат својата фантазија и креативност, да ја изразуваат својата индивидуалност и на автентичен начин да ги изразуваат чувствата преку откривање, музика, цртање и движење, како дел од когнитивно-интелектуалниот развој. Децата треба да бидат активни учесници во игровните активности и во процесот на учењето и откривањето.

Во предучилишниот период, децата со пречки во развојот треба да се поттикнуваат кон имитирање на одредени движења, зборови, фрази, кое најчесто го изразуваат низ игра и драматизирање. Децата со пречки во развојот имаат краткотрајно внимание и затоа е потребна организирана динамика и комбинација на игри и активности која ќе може да ја задоволи нивната „глад“ за откривање.

Во процесот на играта и учењето се препорачува поттикнување на самостојноста, иницијативноста и мотивираноста за релевантно и соодветно користење на изворите на сознанија, како и користење на природните ресурси и разновиден дидактички материјал низ активностите.

Во реализацијата на програмските активности на детето треба да му се обезбедат ситуации на поттикнување, постигнување успех и задоволство, со што кај него се развива самовербата и себеприфаќањето.

Поради љубопитноста на децата потребни се и честити разговори со нив, како и обезбедување одговори на нивните прашања. Децата треба да се поттикнат кон самостојно доаѓање до потребните одговори.

Условите за учење имаат исклучително влијание врз севкупниот развој на децата. Средината (амбиентот) во којашто децата престојуваат (учат и си играат) треба да биде стимулативна, да ја поттикнува љубопитноста самостојноста и припадноста и да е во согласност со нивните потенцијали и потреби.

Воспитувачот го организира просторот според интересот на децата со цел тие да бидат поттикнати да учат и да се развиваат во рамките на различните развојни домени. Тој користи разновиден соодветен материјали, достапни на децата, кои по потреба ги менува и кои стимулираат истражување, откривање, играње и учење. Просторните услови треба да одговараат на индивидуалните специфичности, потреби, интереси и можности на секое дете, како и на развојните потреби на децата во групата. Децата со пречки во развојот треба што помалку да бидат изложени на средински пречки и влијанија кои би им го одвлекле вниманието.

Просторот треба да е организиран со центри за игра, учење и развој кои претставуваат посебни делови во просторијата и во кои се реализираат различни специфични активности соодветни на домените за рано учење и развој. Со создавање позитивна атмосфера, безбедна и стимулативна средина за игра и учење, може да стимулира раното учење и развојот кај децата со пречки во развојот.

Потребно е просторијата да располага со безбедни предмети кои децата можат и треба да ги допрат, да ги испитуваат, да притискаат копчиња и да ги вклучуваат, да тркалаат, испуштаат предмети и сл.

Активностите и игрите треба да се проследени со музика, која го поттикнува детското позитивно расположение. На децата со пречки во развојот треба да им се дозволи да експериментираат со бои, материјали и звуци.

Децата со пречки во развојот практикуваат да ги допираат деловите од лицето на возрасниот што треба да се искористи за запознавање со нивното име и функција. Тие сакаат да набљудуваат предмети и лица во движење, но често се плашат од наглите звуци и движења. Се препорачува демонстрирањето на движечки предмети да се реализира постапно (од споро кон побрзо).

Љубопитноста кај децата со пречки во развојот треба да се поттикнува и да се охрабруваат и реагираат на сè што е ново и впечатливо во непосредното опкружување. Во откривањето тие самостојно покажуваат интерес кон користење на сетилата, но често се служат и со предметите, како и со разни алатки за да откријат нешто во своите истражувања. Сакаат да имитираат звуци и да пеат. Воспитувачот треба од нив да бара да повторуваат звуци и кратки песнички. Тие сакаат да кинат, да гужваат и на тој начин ја воочуваат разликата меѓу материјалите.

Воспитувачите треба да поттикнуваат интерес и да ги запознаваат децата со пречки во развојот за последиците од некои акции што е повољно за да им обезбедите услови за разбирање на основните причинско-последични односи. Детето треба да соработува со воспитувачот при реализацијата на некоја активност и да се почувствува дека е сакано, почитувано и заштитено. Активностите треба да се динамични и да го следат детскиот интерес.

Децата со пречки во развојот треба да се охрабруваат и поддржуваат во поставувањето прашања и во стекнувањето разновидни искуства и доживувања. За таа цел потребен е разновиден природен материјал, чести прошетки и набљудувања, решавања едноставни проблеми, како и услови за активно вклучување во откривање, истражување. Децата со пречки во развојот треба да се поддржат во испитувањето на можностите на достапните материјали и предмети со помош на кои тие ќе откриваат, истражуваат, поврзуваат. Се препорачува понагласен индивидуален приод во водењето и координирањето на учечките и сознајните активности на децата.

Сè што е работено од страна на децата и реализираните експерименти треба да се стават во соодветен дел во просторијата.

Секој уметнички израз треба да резултира со пофалба заради поддршка на креативниот дух. Сите уметнички творби и изработки направени од децата, треба да се истакнат и да се разговара за нив.

Материјалите за работа и истражување и во овој период треба да имаат примарно место.

Познавањето на основните разлики кај одредени лица, настани и сл., што е карактеристично на овој период, треба да се земе како основа за согледување и прифаќање на културните разлики меѓу луѓето.

Големиот интерес кон откривање бара користење на богат природен материјал, богато опремени центри за учење со разновидни играчки и разни предмети. На детето со пречки во развојот треба да му се овозможи посета на место надвор од местото на живеење.

11.7. Следење на постигањата и напредувањето на децата

Децата со пречки во развојот треба постојано да се следат во текот на нивниот престој во градинката, во текот на игровните активности и низ процесот на учењето. Постигањата на децата треба континуирано да се забележуваат во согласност со стандардите за рано учење и развој и во согласност со очекуваните резултати предвидени во оваа програма. Проценката на постигањата воспитувачот ја прави врз основа на инструментите за проценка изработени за секој развоен период одделно.

Следењето на постигањата и напредувањето на детето во текот на годината се врши преку доказите во досието на детето, кое се води за секое дете од воспитната група. Досието на детето содржи:

- листи за постигањата, анегдотски белешки, студии на случај;
- изработки, искази, изјави, творби во рамките на говорното творештво што се запишани од воспитувачот, снимени со аудио или видеозапис;
- фотографии од различни активности;
- цртежи;
- протокол на набљудување;
- листи за евалвација изработени од страна на воспитувачот и сл.

Воспитувачот континуирано треба да води досие за секое дете индивидуално. Во согласност со научните сознанија за разликите во развојот на децата, при следењето на постигањата и напредувањето на детето со пречки во развојот не треба да се споредува со другите деца од групата, туку се следи неговото индивидуално темпо на развој и постигања.

Во следењето на детските постигања се води позитивна евиденција, односно се евидентира што детето може и постигнува, во што напредува, а не тоа што потешко го прави или што не го постигнало.

Досието во текот на целата година им е достапно на родителите на децата и на стручните работници во градинката/центарот за ран детски развој, за да можат и тие да дадат свој придонес во развојот и напредувањето на детето.

Досието со прочистени и селектирани податоци продолжува да се води и наредната година, во групата во која ќе премине детето. Со запишувањето на детето во основно училиште досието на детето се предава во училиштето.

Член 2

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 11-1967/3
11 мај 2015 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика,
Диме Спасов, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

2736.

Врз основа на член 56 став (3) точка а) и став (4) од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113 /2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013 и 44/2014) и член 7 став (1) точка ф) од Статутот на Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (бр.01-385/3 од 18.3.2013 година, бр. 02-13/5 од 22.1.2014 година и 02-1316/4 од 11.11.2014 година) Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување на седницата на 4.12.2014 година, донесе

ОДЛУКА

**ЗА ВИСИНАТА НА МЕСЕЧНИОТ НАДОМЕСТ ШТО
ГО НАПЛАТУВА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА
НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО
ОСИГУРУВАЊЕ ОД ПЕНЗИСКИТЕ ДРУШТВА ЗА
2015 ГОДИНА**

Член 1

Висината на месечниот надомест, што Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување го наплатува од секое пензиско друштво, за 2015 година изнесува 0,8% од вкупните придонеси уплатени во претходниот месец во секој пензиски фонд со кој управува пензиското друштво.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила следниот ден од денот на нејзиното објавување во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето согласност од Собранието на Република Македонија.

Бр.02-1406/4
10 декември 2014 година
Скопје

Претседател
на Советот на експерти,
д-р Булент Дервиши, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

2737.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на член 22 став 1 алинеја 16 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11 и 136/11, 79/13, 164/13, 41/14 и 33/15), како и член 28 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 143/11, 78/13 и 33/15), постапувајќи по барањето на Друштво за производство на трговија и услуги СОНКО ЕНЕРГИ ДОО с. Колешино, до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, за издавање на лиценца за производство на електрична енергија, на седницата одржана на 15.5.2015 година, донесе

ОДЛУКА

**ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА
ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА
ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. На Друштво за производство трговија и услуги СОНКО ЕНЕРГИ ДОО с. Колешино со седиште на ул. Населено место без уличен систем бр.130 Колешино, с. Ново Село му се издава лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од фотонапонска електроцентра „ФОЦКО“.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија, се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија“, кој што е составен дел на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа одлука не го одлага извршувањето на истата.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето и ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-36/15
15 мај 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Друштво за производство трговија и услуги СОНКО ЕНЕРГИ ДОО с. Колешино со седиште на ул. Населено место без уличен систем бр.130 Колешино, с. Ново Село

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Производство на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата

15.5.2015 година

4. Датум на важење на лиценцата

15.05.2050 година

5. Евидентен број на издадената лиценца

EE – 241.01.1/15

6. Број на деловниот субјект – 6859755

7. Единствен даночен број – 4067013500837

8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Како енергетска дејност производство на електрична енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета производство на електрична енергија што носителот на ли-

ценцата ќе го врши од обновлив извор, во фотонапонска електроцентра, во обем согласно техничките карактеристики на производниот капацитет.

9. Локација на вршење на енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори ќе ја врши во фотонапонска електроцентра „ФОЦКО“ на КП бр. 1212/8, КО Борисово општина Ново Село.

10. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија ќе ја врши со произведен капацитет со технички карактеристики наведени во Прилог 2 кој е составен дел од оваа лиценца.

11. Право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија

Носителот на лиценцата има право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија заради непречено вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија во согласност со закон, друг пропис и општ акт, како и во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија одобрени од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

12. Права и обврски за носителот на лиценца

Со оваа лиценца се определуваат начинот и условите за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија, правата и обврските на Друштво за производство трговија и услуги СОНКО ЕНЕРГИ ДОО с. Колешино со седиште на ул. Населено место без уличен систем бр.130 Колешино, с. Ново Село, (во понатамошниот текст: носител на лиценцата) и негово учество на пазарот на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен:

- да обезбеди достапност на договорената енергија и/или системски услуги до точката на прием во преносниот или дистрибутивниот систем, во согласност со лиценцата;

- да работи согласно со законите, другите прописи, како и мрежните правила за пренос или мрежните правила за дистрибуција, пазарните правила, и условите определени во лиценците;

- да доставува извештаи, податоци и информации до операторот на електропреносниот систем или операторот на дистрибутивниот систем, во согласност со мрежните правила за пренос или мрежните правила за дистрибуција;

- да доставува до операторот на пазарот на електрична енергија и до операторот на електропреносниот систем податоци и информации од договорите за продажба на електрична енергија, расположливост на производниот капацитет и/или системски услуги, освен комерцијално-финансиските податоци во согласност со пазарните правила;

- да обезбеди електрична енергија за сопствените потреби од своите капацитети или од отворен пазар; и

- да ги одржува во исправна и функционална состојба, производните капацитети кои се вклучени во процесот на производство на електрична енергија, согласно прописите за ваков вид на постројки.

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца за вршење на енергетска дејност;

- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието; и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да достави годишен извештај за делокругот на своето работење, вклучувајќи го и извештајот за финансиското и деловното работење во претходната година. Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да достави годишен извештај за работењето на претходната година. Годишниот извештај содржи податоци особено за:

- 1) опис и обем на вршењето на енергетската дејност во текот на годината;

- 2) комплет годишна сметка составена од: биланс на состојба и биланс на успех, извештај за промените во главнината, извештај за паричните текови, применетите сметководствени политики и други објаснувачки белешки подготвени во согласност со важечката законска регулатива;

- 3) превземени мерки:

- за заштита на опремата и објектите од надворешни влијанија и хаварии и осигурување на објектите и опремата за вршење на енергетска дејност;

- за заштита при работа;

- за вршење на дејноста во услови на кризна состојба, промена на условите на светскиот пазар, како и воена и вонредна состојба.

- 4) реализирање на планот за работа кој што се однесува на соодветната година;

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на енергетската дејност

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- во писмена и/или електронска форма, квартални и годишни извештаи за количините на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- известување за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија како и други промени во работењето предвидени во правилникот.

16. Мерење на произведената електрична енергија и моќност

Мерење на произведената, односно испорачаната електрична енергија во дистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место во постапка и начин утврден согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

17. Обврска за овозможување на пристап до производните единици и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да и овозможи непосреден увид во целокупната документација, како и пристап во објектите, деловните простории, простори, инсталации, како и на средствата и опремата потребни за вршење на енергетската дејност, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Квалитет на услугата

Носителот на лиценцата е должен да обезбеди технички средства и други услови кои ќе овозможат постојан квалитет на произведената електрична енергија, согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да врши постојан мониторинг на параметрите кои го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија и по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да доставува писмен извештај за движењето на сите параметри кои што го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија во определен временски период.

19. Изменување и продолжување како и пренесување, престанување, суспендирање и одземање на лиценцата

Изменување и продолжување, како и пренесување, престанување, суспендирање и одземање на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

20. Мерки во случај на неисполнување на обврските од страна на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе превземе мерки согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Прилог 2

VI. Податоци за фотоволтаичен систем приклучен на дистрибутивна мрежа:

1. име на фотоволтаичен систем – „ ФОЦКО“ со планирана моќност од 49,5 kW;

2. локација на фотоволтаичниот систем на преносната/дистрибутивната мрежа - на електродистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД Скопје, согласно решение за согласност за приклучување на електродистрибутивната мрежа;

3. општи податоци:

- година на почеток на градба - 2015 година,
- година на завршеток на градба - 2015 година,
- година на почеток на работа – 2015 година,
- проценет животен век на фотоволтаичниот систем

- 40 години.

4. податоци за опрема:

- број на фотоволтаични модули – 198 x 250 W,
- тип, производител и номинални податоци на фотоволтаичниот модул –CHP 60P, 250W;

- Номинални податоци на фотоволтаичниот модул:

- Моќност на модул: 198 x 250 Wp,
- Вкупна инсталирана моќност: 49,5 kW.

5. тип, производител и номинални податоци на инвертор – 16000R3-MDX-10, Platinum GmbH Germany;

- Номинални податоци на инвертор:

- Максимална моќност на инвертор: P=15 kW

6. годишно сончево зрачење на таа локација – 1210 kWh/m²;

7. очекувано производство на електрична енергија – 59,895 MWh – годишно

ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

2738.

Врз основа на член 56 став (3) од Законот за шумите ("Службен весник на Република Македонија" бр.64/09, 24/11, 53/11, 25/13, 79/13, 147/13, 43/14, 160/14, 33/15 и 44/15), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со директорот на Дирекцијата за заштита и спасување донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ПОСЕБНИТЕ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ШУМИТЕ ОД ПОЖАРИ

I. Општи одредби

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат посебните мерки за заштита на шумите од пожари.

Член 2

Мерките за заштита на шумите од пожари се утврдуваат и преземаат на долгорочен и краткорочен степен на загроеност на шумите од пожари .

Член 3

Долгорочниот степен на загроеност, до ниво на подел се определува за период од десет години според:

	Број на поени
1. ВИД НА ШУМИ	
1.1. Култури и вештачки подигнати шуми	
1.1.1. Чисти култури од иглолисни	
1.1.1.1. Хелиофилни (бор, ариш, чемпрес)	
- до 30 години старост	200
- преку 30 год. старост и разновозрасни	130
1.1.1.2. Сциофилни (ела, смрча)	
- до 30 години старост	160
- преку 30 год. старост и разновозрасни	130
1.1.2. Мешовити шуми (иглолисни и лисјари)	
1.1.2.1. Хелиофилни (бор, ариш, чемпрес, даб, меки лисјари)	
- до 30 години старост	180
- преку 30 год. старост и разновозрасни	150
1.1.2.2. Сциофилни (ела, смрча, бука)	
- до 30 години старост	120
- преку 30 год. старост и разновозрасни	90
1.1.3. Култури од лисјари	
- Култури и плантажи од багрем и меки лисјари	80
1.2. Природни шуми	
1.2.1. Иглолисни шуми	
1.2.1.1. Хелиофилни (бор)	200
1.2.1.2. Сциофилни (ела, смрча)	160
1.2.2. Мешовити шуми (иглолисни и лисјари)	
1.2.2.1. Хелиофилни (бор, даб, меки лисјари)	160
1.2.2.2. Сциофилни (ела, смрча, бука)	100
1.2.3. Шуми од лисјари	
1.2.3.1. Хелиофилни (даб и меки лисјари)	
- деградирани високостеблени и нискостеблени дабови шуми, заштитни нискостеблени дабови шуми и деградирани високостеблени шуми од меки лисјари	120
- високостеблени шуми од даб и меки лисјари	90
1.2.3.2. Сциофилни (бука)	
- деградирани високостеблени и нискостеблени букови шуми и заштитни букови шуми	80
- очувани високостеблени и нискостеблени букови шуми (едновозрасни и разновозрасни)	60
1.2.4. Деградирани шуми, шикари, шибјаци и псевдомакии:	
- во субмедитеранско подрачје	200
- во останатите подрачја	160
2. АНТРОПОГЕНИ ФАКТОРИ	
2.1. Категорија I - Шуми со посебна намена, шуми кои се во непосредна близина на земјоделско земјиште, депонии, шуми во кои се врши собирање на други шумски производи, лов, риболов и шуми низ кои минуваат јавни сообраќајници, далноводи и во кои се лоцирани индустриски објекти	150
2.2. Категорија II - Шуми во кои се вршат сечи и одгледувачки мерки	80
2.3. Категорија III - Сите останати шуми кои не припаѓаат во I и II категорија	40
Ако еден насад е опфатен во повеќе категории на загрозеност поените се собираат.	

3. КЛИМА	
3.1. Средна годишна температура на воздухот	
- до 9 степени Целзиусови	10
- од 9.1 до 12,0 степени Целзиусови	40
- преку 12 степени Целзиусови	80
3.2. Средна годишна количина на врнежи	
- до 800 мм	30
- од 801 до 1.200 мм	20
- преку 1.200 мм	10
3.3. Средна годишна релативна влажност на воздухот	
- до 70%	30
- од 71% до 80%	20
- преку 80%	10
4. ПОДЛОГА (МАТИЧЕН СУПСТРАТ И ПОЧВА)	
4.1. Карбонат, доломит, лапорец и камењари	80
4.2. Базично езерски седименти, раздробен доломит и варовник	60
4.3. Кисели еруптивни карпи	40
4.4. Кисели силикатни карпи, глинести и алувијални земјишта	20
5. ОРОГРАФИЈА	
5.1. Експозиција	
- јужна	20
- источна и западна	10
- северна	5
Ако експозицијата е општа, односно неодредена, се третира како јужна	
5.2. Надморска височина	
- до 500 метри	15
- од 501 до 800 метри	10
- преку 800 метри	5
5.3. Наклон (инклинација)	
- преку 45 степени	15
- од 31 до 45 степени	10
- од 15 до 30 степени	5
6. СТЕПЕН НА ИЗВРШЕНИ ПРОТИВПОЖАРНИ МЕРКИ ВО ШУМИТЕ	
6.1. Шуми во кои се извршени противпожарни мерки (шуми во кои постојат противпожарни просеки и појаси, шумски патишта, шуми во кои е вршено чистење, кастрење на гранки на стебла на рабовите од шумата, проредување и редукција на горливиот материјал)	10
6.2. Шуми во кои делумно се извршени противпожарни мерки (шуми во кои се застапени само некои од горенаведените мерки)	20
6.3. Шуми во кои не се извршени противпожарни мерки	40

Член 4

(1) Врз основа на вкупниот број на поени од член 3 од овој правилник се утврдува долгорочниот степен на загрозеност, и тоа:

1. I степен - многу голема загрозеност преку 480 поени
2. II степен - голема загрозеност од 381 до 480 поени
3. III степен - средна загрозеност од 281 до 380 поени
4. IV степен - мала загрозеност до 280 поени

(2) Долгорочниот степен на загрозеност на шумите се прикажува на карта во размер 1:20.000 до ниво на пододдел и се означува со боја и тоа: I степен со црвена, II степен со портокалова, III степен со жолта и IV со зелена.

(3) Картата од став (2) на овој член е составен дел на посебните планови за стопанисување со шумите и на плановите за управување со шумите во заштитените подрачја.

Член 5

(1) Заради заштита на шумите од I до IV степен на загрозеност од пожари се превземаат следните мерки:

1. ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ
 - 1.1. воспитно образовни
 - 1.2. информативно пропагандни и
 - 1.3. законски мерки
2. ПОДГОТВИТЕЛНИ МЕРКИ
 - 2.1. систем на рано откривање на пожари
 - 2.2. организирање на транспорт на гасначи
 - 2.3. организирање на систем за врски
 - 2.4. избор и обука на гасначите
 - 2.5. набавка на соодветен алат и опрема
 - 2.6. изработка на противпожарни просеки, патишта и други објекти
 - 2.7. картирање на горливиот материјал и
 - 2.8. одржување на шумската патна мрежа во противпожарна смисла и др.

Член 6

(1) Краткорочниот степен на загрозеност се определува преку Македонски информативен систем за шумски пожари (во понатамошниот текст: МКФФИС).

(2) За определување на краткорочниот степен на загрозеност, МКФФИС ги обезбедува следните податоци:

- карта на жаришни точки
- карта на сувост на вегетација
- карта на метеоролошки индекс на пожар (FWI)
- карта на шумска вегетација
- карта на метеоролошки податоци

(3) Согласно метеоролошки индекс на пожар (FWI) утврдени се пет степени на загрозеност:

- многу голем
- голем
- среден
- мал и
- многу мал.

Член 7

Врз основа на утврдениот степен на загрозеност се преземаат мерките на подготвеност утврдени во годишните оперативни планови за заштита на шумите од пожари.

Член 8

(1) Заради заштита на шумите за време на многу мал и мал степен на загрозеност, се спроведуваат мерки на континуирано следење на состојбата преку податоците од МКФФИС.

(2) Заради заштита на шумите за време на среден степен на загрозеност, се спроведуваат мерки на мониторинг на терен и подготвеност на мобилните екипи/тимови.

(3) Заради заштита на шумите за време на голем и многу голем степен на загрозеност од пожари, се спроведуваат мерки на ставање во приправност на ресурсите предвидени со оперативниот план (гасначи, возила, материјално-технички средства, опрема, средства за комуникација, итн).

Член 9

(1) Правните субјекти што стопанисуваат и управуваат со шуми треба да располагаат со минимум технички средства, алатки за гаснење на шумски пожари и друга опрема.

(2) Опремата од став 1 на овој член се определува врз основа на долгорочниот степен на загрозеност на шумите од пожари, од бројот на вработени во правните субјекти кои стопанисува и управува со шуми, од конфигурацијата на теренот и видот на горливиот материјал.

Член 10

Правните субјекти што стопанисуваат со шумите (односно подружниците во склоп на истите) и субјектите задолжени да управуваат со шумите во заштитените подрачја, кои имаат до 100 вработени треба да обезбедат минимум технички средства, алатки за гаснење на шумски пожари и друга опрема потребна при гаснењето и тоа:

Тип на средство и алат	Број
1. Превозни средства	
1.1. Теренски возила	2
2. Средства за врски	
2.1. Мобилни радиостаници/телефони	10
3. Опрема и алат	
3.1. Моторни пили	4
3.2. Секири/косири	10
3.3. Грбни прскалки за вода	25
3.4. Лопати	20
3.5. Копачи	10
3.6. Гребла	15
3.7. Метални метли	15
4. Друга опрема	
4.1. Батериски лампи	2+1 резерва
4.2. Мешини за вода за пиење	1 на 25 луѓе

Член 11

Правните субјекти што стопанисуваат со шумите и субјектите задолжени да управуваат со шумите во заштитените подрачја со над 100 вработени покрај опремата предвидена во член 10 од овој правилник, за секој вработен над тој број треба да располагаат со една од алатките за гаснење на шумски пожар (секира/косир, лопата, копач или метална метла) за секој дополнителен вработен.

Член 12

Правните субјекти што стопанисуваат со шумите и субјектите задолжени да управуваат со шумите во заштитените подрачја со над 100 вработени покрај предвидената опрема од членовите 10 и 11 од овој правилник, обезбедуваат и возила за превоз на луѓе со над девет седишта, булдозери, цистерни со вода и друга опрема.

Член 13

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-3598/2

4 мај 2015 година

Скопје

Дирекција за заштита

и спасување,

Директор,

Шабан Салиу, с.р.

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
м-р Михаил Цветков, с.р.

Службен весник
на Република Македонијаwww.slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
в. д. директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2015 година изнесува 10.100 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

contact@slvesnik.com.mk

ISSN 0354-1622

2015082